

Program SFC2021 za ESPRA

CCI	2021SI14MFPR001
Naslov v angleščini	European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - Programme for Slovenia
Naslov v nacionalnem jeziku (nacionalnih jezikih)	SL - European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - Programme for Slovenia
Različica	1.1
Prvo leto	2021
Zadnje leto	2027
Upravičen od	1.1.2021
Upravičen do	31.12.2029
Številka sklepa Komisije	
Datum sklepa Komisije	
Nebistvena prerazporeditev (člen 24(5) uredbe o skupnih določbah)	Ne

Kazalo

1. Strategija programa: glavni razvojni izzivi in odzivi politik.....	7
Tabela 1A: Utemeljitev prednostnih nalog.....	13
Tabela 1A: Analiza SWOT in potrebe	33
2. Prednostne naloge.....	54
2.1. Prednostne naloge, razen tehnične pomoči.....	54
2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov.....	55
2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti.....	56
2.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	56
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	56
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	60
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	61
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	62
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	63
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah....	64
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	65
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	65
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	66
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	67
2.1.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih.....	68
2.1.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	68
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	68
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	69
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	70
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	71
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	72
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah....	73
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	74
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	74
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	75
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	76
2.1.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti.....	77
2.1.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	77
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	77
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	79
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	80
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	81

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	82
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah.....	83
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	84
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	84
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	85
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	86
2.1.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju	87
2.1.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	87
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	87
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	90
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	91
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	92
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	93
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah.....	94
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	95
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	95
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	96
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	97
2.1.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov	98
2.1.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	98
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	98
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	101
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	102
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	103
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	104
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah.....	105
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	106
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	106
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	107
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	108
2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji	109
2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne.....	110
2.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	110
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	110
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	113
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	114

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	115
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	116
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah..	117
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	118
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	118
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	119
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	120
2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov	121
2.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	121
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	121
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	123
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	124
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	125
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	126
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah..	127
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	128
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	128
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	129
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	130
2.1.1. Prednostna naloga: 3.Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo	131
2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo	132
2.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	132
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	132
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	136
Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+.....	137
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	138
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	139
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah..	140
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	141
Tabela 2: Kazalniki učinka.....	141
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	142
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	143
2.1.1. Prednostna naloga: 4.Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov	144
2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž	145
2.1.1.1.1. Intervencije skladov.....	145
Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	145
Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah	147

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+	148
Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah	149
Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah.....	150
Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah..	151
2.1.1.1.2. Kazalniki.....	152
Tabela 2: Kazalniki učinka	152
Tabela 3: Kazalniki rezultatov.....	153
2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA	154
2.2. Prednostne naloge za tehnično pomoč.....	155
3. Načrt financiranja	156
3.1 Prerazporeditve in prispevki.....	156
Tabela 15A: Prispevki v InvestEU (razčlenitev po letih).....	156
Tabela 15B: Prispevki v InvestEU (povzetek)	156
Utemeljitev	156
Tabela 16A: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja (razčlenitev po letih).....	156
Tabela 16B: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja (povzetek).....	157
Utemeljitev	157
Tabela 17A: Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (razčlenitev po letih).....	157
Tabela 17B: Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (povzetek).....	157
Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (utemeljitev).....	157
3.4 Prerazporeditve nazaj	158
Tabela 20A: Prerazporeditve nazaj (razčlenitev po letih)	158
Tabela 20B: Prerazporeditve nazaj (povzetek).....	158
3.5 Finančna sredstva po letih	159
Tabela 10: Finančna sredstva po letih	159
3.6 Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje	159
Tabela 11A: Skupne finančne dodelitve po skladih in nacionalni prispevek.....	159
4. Omogočitveni pogoji	162
Tabela 12: Omogočitveni pogoji	162
5. Organi, pristojni za program.....	171
Tabela 13: Organi, pristojni za program.....	171
Tabela 13A: Del odstotnih deležev iz člena 36(5)(b) uredbe o skupnih določbah, ki bi se povrnili organom, ki prejemajo plačila Komisije v primeru tehnične pomoči v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah (v odstotnih točkah).....	172
6. Partnerstvo	173
7. Komuniciranje in prepoznavnost.....	176
8. Uporaba stroškov, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški.....	178
Tabela 14: Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški.....	178
Dodatek 1.....	179
A. Povzetek glavnih elementov	179
B. Podrobnosti glede na vrsto operacije	180
C. Izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj	181
1. Vir podatkov, uporabljenih za izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov ali pavšalnih stopenj (kdo je predložil, zbral in evidentiral podatke; kje so podatki shranjeni; presečni datumi; potrjevanje itd.)	181

2. Navedite, zakaj sta predlagana metoda in izračun na podlagi člena 94(2) uredbe o skupnih določbah relevantna za vrsto operacije.....	182
3. Navedite, kako so bili izračuni narejeni, vključno zlasti s predpostavkami v smislu kakovosti ali količin. Če je to relevantno, je treba uporabiti in na zahtevo predložiti statistične dokaze in referenčne vrednosti v obliki, ki jo lahko uporabi Evropska komisija.	183
4. Pojasnite, kako ste zagotovili, da so bili v izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnega zneska ali pavšalne stopnje vključeni le upravičeni izdatki.	184
5. Ocena revizijskega organa v zvezi z metodologijo za izračun in zneski ter ureditvijo za zagotovitev potrjevanja, kakovosti, zbiranja in shranjevanja podatkov.	185
Dodatek 2.....	186
A. Povzetek glavnih elementov	186
B. Podrobnosti glede na vrsto operacije	187
Dodatek 3: Seznam načrtovanih operacij strateškega pomena s časovnim načrtom.....	188
Dodatek 4.....	189
Akcijski načrt ESPRA za vsako najbolj oddaljeno regijo	189
DOKUMENTI.....	190

1. Strategija programa: glavni razvojni izzivi in odzivi politik

Sklic: člen 22(3)(a)(i) do (viii) in (a)(x) ter (b) Uredbe (EU) 2021/1060 (uredba o skupnih določbah)

Pred nami so veliki izzivi. Slovenska ribiška flota se vse bolj stara, plovila so v povprečju starejša od 30 let. Stroški goriva so vse višji. Stanje ribolovnih virov v Jadranskem morju se slabša. Soočamo se s slabim stanjem staleža sardele in sardona, ogrožene so tudi druge vrste rib; podnebne spremembe in vplivi človeka (transport, turizem, ribolov ipd.) spreminjajo biotsko raznovrstnost našega morja, dvigujejo njegovo temperaturo; morska gladina se dviguje in ta trend se nadaljuje; soočamo se s poplavami v obalnih mestih. Slovenija je trdno zavezana prispevati svoj delež k 30 % zaščitenega morja iz Strategije biotske raznovrstnosti 2030. Slovenija trenutno pripravlja spremembe zakonodaje, ki bo določila tri ribolovne rezervate, katerih skupna površina bo obsegala 3,36 % slovenskega morja. Površina območij NATURA 2000 je 2,68 % morja, površina zavarovanih območij (krajinski parki in naravni rezervati) 2,04 % morja, novo načrtovano zavarovano območje detritnega dna je 3,67 % slovenskega morja. Zadnji dve leti smo se soočali tudi z izzivi, povezani s covid-19; a prav ti so nam pokazali, da so spremembe potrebne. S spodbujanjem kratkih verig, ki zagotavljajo manjši ogljični odtisbomo prispevali h ključnim ciljem Strategije od vil do vilic: imeli bomo pozitiven vpliv na okolje, pomagali ublažiti podnebne spremembe in zagotovili varnost preskrbe s hrano. Konkurenčnost ne pomeni nujno nasprotja vsemu temu: razvoj brez spoštovanja okolja in narave dolgoročno ne bo več vzdržen. Zato bomo z ESPRA slovensko ribiško floto posodobili tako, da bo postala konkurenčna na zelen način, zagotavljala boljše delovne pogoje, obenem pa bila energetske bolj učinkovita, z manj potratnimi motorji ter ekološkimi premazi pa bo manj onesnaževala okolje, predvsem pa naredila velik korak k ohranjanju biotske raznovrstnosti: s pomočjo ESPRA bomo izboljšali selektivnost ribolovnih orodij, s tem pa prispevali k izvajanju cilja 1.2 GFCM Strategije 2030. Na ohranjanje ribolovnih virov pa bo pozitiven vpliv imela tudi začasna ukinitvev ribolovnih aktivnosti; z izvajanjem te aktivnosti bomo dodatno prispevali k doseganju MSY in zmanjševanju ribolovnega napora kot ključnemu cilju skupne ribiške politike (SRP) ter k ohranjanju staležev v Jadranskem morju. Zamenjava motorjev in uporaba alternativnih pogonskih virov bosta prispevala h ključnemu cilju Zelenega dogovora: zmanjšanju toplogrednih plinov za vsaj 55 % do 2030. ESPRA bo torej prispevala k razogljičenju ribiškega sektorja. Ko govorimo o delovnih pogojih za ribiče, mislimo tudi na ribiška pristanišča; s pomočjo ESPRA načrtujemo posodobitve za izboljšanje delovnih pogojev ribičev, namestitvev zabojev za zbiranje odpadlega ribolovnega orodja in pobranih odpadkov. S to aktivnostjo bo ESPRA prispevala k cilju Obnova morskih in vodnih ekosistemov Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030, prav tako pa k doseganju ciljev SUP Direktive. Za prehod v trajnostno upravljanje z viri bomo v pristaniščih omogočili tudi naložbe za upravljanje s celotnim iztovorom in ravnanje z zavržki; ta korak je pomemben del SRP, ki prispeva k MSY. K doseganju ciljev SRP bosta prispevala tudi digitalizacija nadzora ribištva z IT orodji za plovila, ki jih pokriva nadzorna uredba, ter boljše zbiranje podatkov (DCF). Elektronski ladijski dnevniki in druge predvidene aktivnosti digitalizacije in sledljivosti bodo prispevali k boljšemu stanju ribolovnih virov, s tem pa k cilju 1.1, točki A, ter cilju 4.2 GFCM Strategije 2030. Z aktivnostmi ESPRA sledimo posebnemu poročilu Evropskega računskega sodišča in veliko več sredstev vlagamo v ohranjanje in obnavljanje biotske raznovrstnosti tako na morju kot na celinskih vodah. S sredstvi ESPRA bomo prispevali k bolj čistemu morju z zbiranjem morskih odpadkov in odpadlega ribolovnega orodja; trudili se bomo reciklirati ribolovna orodja iz Polyamida 6 in tako prispevati k izpolnjevanju enega od ciljev Akcijskega načrta za krožno gospodarstvo: do leta 2030 za polovico zmanjšati količino preostalih (nerecikliranih) komunalnih odpadkov. RS razpolaga s tehnologijo reciklaže tega orodja v niti za nadaljnjo uporabo. Priložnost bo dana tudi blažitvi podnebnih sprememb in krepitvi ekonomske učinkovitosti sektorja z uporabo modrih biotehnologij. S sredstvi ESPRA bomo prispevali tudi h ključnim ciljem Strategije za biotsko raznovrstnost: zmanjšali bomo pritiske na bentoške habitatne tipe, pregledali vplive ribolova na morsko dno, pregledali stanje tujerodnih vrst in predlagali ukrepe za izboljšanje stanja; to bo tudi prispevalo k izvajanju priporočila MEDAC št. 70/2021. S sredstvi ESPRA bomo tudi močno izboljšali upravljanje z zavarovanimi območji; prispevali bomo k njihovi povezanosti in širitvi, kot je določeno s Pomorskim prostorskim planom (PPP). Aktivnosti na 1. prednostni nalogi (1. PNU) bodo tako prispevale k naslednji ciljem Strategije za biotsko raznovrstnost 2030: vsaj 30 % EU morij je zavarovanih, upravljanje vseh zavarovanih območij je učinkovito, z jasno opredeljenimi ohranitvenimi cilji in ukrepi, stanje vseh zavarovanih vrst in habitatov

do 2030 se ne bo poslabšalo in povrniti najmanj 25 tisoč km rek EU v stanje pred njihovo regulacijo. Navedene aktivnosti bodo komplementarne naložbam v območja NATURA

2000, ki jih bosta pokrila Evropski kohezijski sklad in Evropski sklad z regionalni razvoj v okviru cilja politike 2: bolj zelena Evropa, prav tako pa projektom, ki se bodo financirali v okviru LIFE. Aktivnosti na 1. PNU bodo prispevale k naslednjim ciljem Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030: a) Obnovi morskih in vodnih ekosistemov in b) Ničelno onesnaževanje (aktivnost Varovanje in obnavljanje vode in morske biotske raznovrstnosti).

Z izzivi smo soočeni tudi v sektorju akvakulture: ta je raznovrsten in razdrobljen, predvsem pa majhen in premalo prepoznaven. Večinoma je sestavljen iz mikro in malih podjetij, ter akvakulture kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Sektor akvakulture je večinoma usmerjen na lokalni trg. Raziskave v okviru ESPR 2014-2020 so pokazale, da je za nove objekte hladnovodne akvakulture na voljo relativno malo površinskih celinskih vod. Pokazale pa so tudi, da je še veliko možnosti za odvzem podzemnih celinskih vod, in sicer do globine 150 metrov, predvsem za uporabo v zaprtih RAS sistemih. Tudi aktivnosti na 2. prednostni nalogi Unije (2. PNU) bodo omogočile zeleni prehod sektorja akvakulture. V okviru naložb bomo zagotovili posodobitve ribogojnic v bolj zelene, ekološke, podnebnim spremembam bolj prilagojene. ESPRA bo omogočila diverzifikacijo in s tem tudi naložbe v akvakulturi kot dopolnilni dejavnosti na kmetiji. Ključni izziv na hladnovodnih ribogojnicah bo zagotavljanje ustreznega ekološko sprejemljivega pretoka: z izboljšanjem kakovosti vode (vpihovalniki, prezračevalniki, uporaba nanomehurčkov, ipd.) bodo ribogojci bolj pripravljeni na daljša sušna obdobja, ki so posledica podnebnih sprememb. Omenjene naložbe bodo prispevajo k ciljem krožnega gospodarstva. V okviru naložb v akvakulturo pa bomo spodbujali tudi izgradnjo novih, trajnostnih, objektov. Spodbujali bomo naložbe v nove zaprte RAS sisteme v povezavi z naložbami v energetske učinkovitost, visokokakovostne alge tehnologije za čiščenje odpadnih voda in proizvodnjo biomase za živalsko prehrano, farmacijo, kozmetiko, organska gnojila; vse to bo prispevalo k izpolnjevanju ciljev Akcijskega načrta za krožno gospodarstvo v okviru Zelenega dogovora. V okviru naložb bomo podprli tudi digitalizacijo in robotizacijo (npr. za hranjenje in on-line monitoring). Priložnost bomo dali tudi akvapioniki, kjer gre za združitev agrikulturne in akvakulture v zaprtem vodnem krogu, ter gojenju alg, hkrati z uporabo obnovljivih virov energije in minimalnim vplivom na okolje. Gojenje alg je tudi pomemben del modrega biogospodarstva in prispeva k razogljičenju sektorja in ogljični nevtralnosti 2050. Trenutno imamo v okviru uradnega certificiranega ekološkega ribogojstva dve toplovodni ribogojnici manjše kapacitete. Priložnost za ekološko vzrejo vidimo v toplovodni akvakulturi in pri gojenju školjk. S pomočjo ESPRA bomo spodbujali tudi ekološko proizvodnjo: to bo prispevalo k izpolnjevanju ciljev Strategije od vil do vilic - znatno povečanje obsega EU ekološke akvakulture, prav tako pa ključnega cilja Strategije za biotsko raznovrstnost: povečati obseg ekološkega kmetovanja in značilnosti biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih. Spodbujanje lokalne proizvodnje in oskrbe gre z roko v roki s ciljem zmanjševanja ogljičnega odtisa in Strategijo od vil do vilic. Na pomembnost zagotavljanja lokalne oskrbe ter ohranjanja kratkih verig nas je opozorila tudi nedavna kriza, povezana s pojavom covid-19. V okviru naložb bo posebna pozornost namenjena manjšim ribogojnicam. Večina akvakulture poteka v manjših družinskih proizvodnih obratih, ki so velikokrat povezani še s kmetijsko ali drugo dejavnostjo. Tem bomo omogočili lažji dostop do namenskih sredstev in jih spodbujali k uvajanju tehnoloških rešitev za boljše izkoriščanje naravnih virov, izboljšanju lastnih proizvodov ter prodaji končnemu potrošniku. Ti obrati imajo manjšo intenzivnost proizvodnje, omogočajo pa na lokalnem nivoju pomembno preskrbo s hrano in boljšo kakovost izdelka. Omogočili bomo nakup opreme in lažji dostop do sredstev za male naložbe brez poslovnega načrta. Tudi s tovrstnimi poenostavitvami, ki jih kmetijski sektor pozna že nekaj časa, bomo prispevali svoj del k bolj jasnemu, lažjemu upravnemu okviru, kar je prav tako ena ključnih prioritet Strateških smernic za EU akvakulturo. Te aktivnosti bodo komplementarne aktivnostim, financiranim iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). V okviru akvakulture bomo posebno pozornost namenili vključevanju primernih dejavnosti akvakulture (zlasti tistih, ki ponujajo ekosistemske storitve) na zavarovanih območjih, kot so območja Natura 2000. Nadomestila pa bodo mogoča tudi v ekstenzivni in polintenzivni proizvodnji, ki sicer zmanjšuje ekonomsko učinkovitost, vendar hkrati zagotavlja ekosistemske storitve in ohranja habitate. Nadomestila bomo omogočili tudi za školjkarje v primeru pojava biotoksinov ter za prehod na ekološko vzrejo. Tudi te aktivnosti bodo prispevale k izvajanju Strateških smernic za razvoj EU akvakulture. S pomočjo ESPR 2014-2020 je bila financirana raziskava z namenom prostorskega umeščanja marikulture v okviru priprave PPP. Določena so bili štiri

potencialna območja gojenja na morju, ki pa se lahko aktivirajo le ob popolni izkoriščenosti obstoječih območij. Zato bomo pregledali izkoriščenost obstoječih območij in spremljali vpliv ribogojnic na okolje, ko bodo nova območja razglašena. V okviru raziskav bomo pridobili tudi podatke o hranilnih vrednostih školjk, ki bodo pripomogli k usmerjanju promocijskih aktivnosti in večji vključenosti školjk v uravnoteženo prehrano. To je tudi eden od delovnih paketov projekta, ki je dobil značko Jadransko-Jonske makroregije v okviru 1. stebra. Ribogojcem bomo s pomočjo ESPRA omogočili tudi doseganje novih znanj in izmenjavo dobrih praks širše, ne le na področju okoljske, veterinarske in druge zakonodaje; z digitalizacijo in avtomatizacijo postopkov so potrebna znanja tudi na teh področjih, prav tako pa so potrebna znanja o sektorju akvakulture kot dejavnosti tudi pri samih odločevalcih. Poleg tega bomo okrepili sodelovanje med rejci in predelovalci, znanstveniki, nevladnimi okoljskimi organizacijami, upravljavci varovanih območij, ribogojci, predelovalci in nacionalno administracijo. Večja povezanost sektorja pa prispeva k prenovi upravljanja kot ključnemu cilju Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030 ter izboljšuje odpornost sektorja. S tem bomo prispevali tudi k poznavanju dobrobiti organizacije proizvajalcev. Pravno formalna oblika povezovanja se bo uvajala postopoma. Po eni strani z vključevanjem ribogojcev v aktivnosti za doseganje novih znanj in mreženje, po drugi strani pa s širšim vključevanjem rejcev vodnih živali v mehanizem CLLD na področju celotne RS. Nova znanja pa so močno povezana z inoviranjem; tu bomo spodbujali predvsem inovacije v sistemih z bolj učinkovitim izkoriščanjem vode (na primer uporaba nanomehurčkov, ozona, uporaba določenih kultur bakterij za izboljšanje biofiltra), inovacijam, povezanim z uvajanjem novih vrst, vključno z algami, ter inovacijam v marikulturi, ki bodo usmerjene v učinkovitejšo izrabo razpoložljivega prostora in povečanja proizvodnje, tudi z uvajanjem večtrofične marikulture. Z izbranimi aktivnostmi bomo prispevali k izpolnjevanju naslednjih ciljev Strateških smernic za konkurenčno in trajnostno EU akvakulturo: krepitvi odpornosti in konkurenčnosti; sodelovanju pri zelenem prehodu; zagotavljanju družbene sprejemljivosti in obveščanju potrošnikov ter krepitvi znanja in inovacij. Izbrane aktivnosti bodo prispevale tudi k izpolnjevanju ciljev 3.1 (točka B), 3.2 (točka B) ter 3.3 Strategije GFCM 2030. Izbrane aktivnosti bodo komplementarne aktivnostim, ki se bodo financirale v okviru Misije obnovimo naše oceane in vode 2030. Področje modrega gospodarstva v Strategiji pametne specializacije sicer ni koncentrirano v okviru samostojnega prednostnega ali fokusnega področja, je pa posamično močno prisotno predvsem znotraj naslednjih prednostnih področij: Mreže za prehod v krožno gospodarstvo (algne tehnologije), Materiali kot končni produkti (reciklaža), Zdravje-medicina (naravna zdravila in kozmetika, biofarmaceutika) pa tudi Tovarne prihodnosti, Mobilnost, Trajnostna pridelava hrane in Trajnostni turizem. Aktivnosti 2. PNU bodo prispevale tudi k cilju Razogljičenje naših oceanov, morij in voda v okviru Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030.

Tudi v predelovalni industriji se bomo s pomočjo ESPRA soočili z izzivi in priložnostmi; predelovalna industrija ima v RS dolgo tradicijo, je dobro razvita in ima dober potencial. V tej panogi imamo podjetja, ki so orientirana v izvoz, kot tudi podjetja z nižnimi proizvodi ali kot dodana vrednost sektorja akvakulture, ki so bolj orientirana na lokalni trg. Omogočali bomo naložbe v povečanje in posodobitev proizvodnje v smislu novih tržno prepoznavnih proizvodov, boljše energetske učinkovitosti ter vključevanja v krožno gospodarstvo, večjo digitalizacijo in robotizacijo. Uporaba obnovljivih virov energije ter energije iz lastne proizvodnje za zmanjševanje stroškov bo omogočena tudi tej panogi. Tudi v sektorju predelovalne industrije bodo omogočene inovacije, zlasti v iskanju rešitev pri prodajnih težavah in iskanju novih modelov upravljanja ter okoljskih rešitev. Predlagane aktivnosti bodo prispevale k zagotavljanju bolj kakovostnih lokalnih proizvodov, povečale njegovo trajnost in zmanjšale njegov vpliv na okolje. Prav tako pa bo pomemben prispevek inovacij v predelavi k Akcijskemu načrtu za krožno gospodarstvo kot ključnemu delu Zelenega dogovora 2050, na primer z inoviranjem na področju embalaže. Te aktivnosti bodo prav tako komplementarne aktivnostim, ki se bodo izvajale v okviru Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030. Letna poraba rib na prebivalca (11 kg/leto) kot samooskrba z njimi (8 %) je v RS pod povprečjem v Evropski Uniji. S pomočjo ESPRA bomo oba kazalnika povečali, tudi z večjim ozaveščanjem potrošnikov in razvojem akvakulture in predelave. Za večjo prepoznavnost sektorja so bistvene tudi promocijske dejavnosti in informiranje širše javnosti ter potrošnikov o pomenu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v prehrani, posebej lokalno vzrejenih, ekoloških, ter predstavitev sektorja, ki te proizvode lahko zagotavlja. Te spodbude namreč ponujajo multiplikativne učinke na ohranjanje in nadaljnji razvoj sektorja. V okviru promocijskih aktivnosti bomo osveščali tudi o koristih ekološke vzreje in shemah kakovosti za proizvode iz akvakulture. Promocija ekološke vzreje pa

gre z roko v roki s Strategijo od vil do vilic, še posebej pa z Akcijskim načrtom za razvoj ekološke proizvodnje (Os 1). Promocijske aktivnosti bodo komplementarno dopolnjevale aktivnosti mreženja in izmenjave znanj ter dobrih praks. Promocijske aktivnosti bodo usmerjene tudi v prodajalce na veliko (ribarnice, restavracije) ter javne ustanove, npr. šole in vrtce. Poudarek bo na pomenu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v prehrani ter kvaliteti, ki je pogosto vezana na oskrbo iz kratkih prodajnih verig v smislu iz vode na krožnik, kar je v skladu s cilji Strategije od vil do vilic in trajnostnega načina zdravega prehranjevanja. V okviru teh aktivnosti bo RS del sredstev namenila tudi promociji EU akvakulture: to je bilo prepoznano kot ključna potreba Strateških smernic za EU akvakulturo.

K ozelenitvi slovenskega morskega ribolova in sektorjev akvakulture ter predelave pa bo zelo pomemben del prispeval lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost. Na podlagi rezultatov SWOT analize so bile zaznane številne potrebe, pa tudi izzivi in priložnosti. Pokazala in potrdila se je potreba po ohranitvi lokalnih ribiških območij in nadaljnjem izvajanju ukrepa CLLD. Za to imamo dobro popotnico: izkušnje z izvajanjem ukrepa CLLD, strokovno znanje, povezovanje deležnikov, animacija na terenu, prepoznavanje dodane vrednosti na območju LAS. V finančni perspektivi 2014-2020 je bilo izvajanje CLLD vključeno v skupni pristop z več skladi. Zaradi prevelikega administrativnega bremena, posledično pa daljših rokov (npr. za sprejem skupne uredbe, za potrjevanje strategij in vlog), je organ upravljanja na podlagi pobude sektorja morskega gospodarskega ribolova in akvakulture sprejel odločitev, da se bo CLLD v okviru ESPRA 2021-2027 izvajal samostojno. Kljub majhnosti in specifičnosti sektorjev morskega gospodarskega ribolova in akvakulture sta oba izjemnega pomena za Slovenijo, tako na obalnem, kot tudi na celinskih območjih. Samostojno izvajanje pristopa CLLD pomeni tudi to, da bodo strategije lokalnega razvoja, ki bodo pripravljene za črpanje sredstev v okviru ESPRA, usklajene z ostalimi strategijami lokalnega razvoja na izbranem območju. Zagotavljanje sinergij in komplementarnosti je ključnega pomena za čim bolj kakovosten razvoj lokalnih območij nasploh; le s skupnimi močmi in medsebojnim sodelovanjem nam bo uspelo zagotoviti diverzifikacijo izbranih območij. Zato bo posebna pozornost namenjena sodelovanju in koordinaciji z ostalimi skladi, mreženju s komunikacijskimi aktivnostmi, z aktivnim sodelovanjem v medresorski delovni skupini in nasploh v okviru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (sodelovanje z Mrežo za podeželje). Prihodnje strategije lokalnega razvoja bodo omogočale boljši odziv na izzive izbranega lokalnega območja, usmerjene bodo v zeleno, modro in inovativno prihodnost lokalnega območja in vključenih sektorjev. Zavedamo se, da so izzivi različni glede na to, katere sektorje vključujemo, in odvisni od naravnih danosti ter geografskih omejitev. Zato smo cilje ločili na obalno območje (obalna akcijska skupina, ki vključuje morski gospodarski ribolov, morsko in sladkovodno akvakulturo) in celino (ki vključuje sektor sladkovodne akvakulture na celinskih vodah). S tem bomo v okviru CLLD zagotovili, da skupnosti na izbranih območjih bolje izkoristijo potencialne, ki jih ponujajo trajnostno, krožno gospodarstvo, spodbujanje in krepitev okoljskih, kulturnih, socialnih in človeških virov, enakopravno vključevanje vseh na območju in zeleni prehod. Kriza, povezana s pojavom covid-19, je pokazala, da je odpornost prehranskega sektorja pomembna. Lokalne akcijske skupine so že v perspektivi 2014-2020 naredile velik korak h krepitvi lokalne ponudbe hrane in boljše prepoznavnosti njenih ponudnikov. A ta zaveza mora v prihodnji perspektivi 2021-2027 postati še bolj močna; le tako bodo projekti CLLD nadgradili aktivnosti v morskem gospodarskem ribolovu (PNU 1) in akvakulturi (PNU 2). S tem bomo prispevali h ključnemu cilju Strategije od vil do vilic: odpornosti prehranskega sektorja. Kratke verige z lokalnimi proizvodi pa imajo tudi nizek ogljični odtis in prispevajo k izpolnitvi ključnega cilja Zelenega dogovora: ogljično nevtralni Evropi v letu 2050. Morski gospodarski ribolov in akvakultura (morska in sladkovodna) sta kot del prehranskega sektorja močno odvisna tudi od naravnih virov (morje, ribolovni staleži, vode). Novo in boljše ravnovesje med naravo, prehranskim sektorjem in biotsko raznovrstnostjo je postavljeno v središče Strategije od vil do vilic in Strategije za biotsko raznovrstnost 2030. K izpolnjevanju njunih ciljev bo svoje prispeval tudi CLLD. Spodbujali bomo boljše sodelovanje med predstavniki sektorja in znanstveno-raziskovalne sfere na eni strani ter vsemi deležniki z območja na drugi strani. Svoj del odgovornosti pri doseganju boljšega stanja okolja pa nosi tudi boljše vključevanje načel krožnega gospodarstva v sam razvoj: tu so priložnosti v ponovni uporabi odpadnega materiala in uporabi obnovljivih virov energije. Lokalna območja temeljijo na socialnih in človeških virih, zato bodo prihodnje Strategije lokalnega razvoja morale nasloviti tudi izziv depopulacijskih območij, pomanjkanja mladih ter boljšega gospodarskega in družbenega vključevanja različnih kategorij prebivalstva v izbrano območje. Tudi Smernice za trajnostni razvoj EU akvakulture spodbujajo družbeno sprejemljivost akvakulture. Ta izziv v okviru CLLD omenja tudi Analiza na ravni morskega bazena. Zato

smo za celinska območja določili poseben cilj: krepitev družbene sprejemljivosti akvakulture. Projekti, vezani na ta cilj, bodo zagotovo prispevali tudi k točki D cilja 3.3 Strategije GFCM 2030. Projekti CLLD lahko prispevajo k večji prepoznavnosti sektorjev ribolova, akvakulture in predelave in osveščanju slehernega prebivalca lokalnega območja o koristih ribolova, akvakulture in njenih proizvodov za prehrano in zdravje ljudi, stanje narave in okolja, obenem pa se lahko zelo hitro odzovejo na potrebe lokalnega prebivalstva glede prehrane in tako potrošnika, skladno s Strategijo od vil do vilic, postavijo v središče prehranskega sistema. Cilj 3 ESPRA je sinergičen s potrebo št. 27 in 28 Strateškega načrta za SKP: Izboljšanje kakovosti življenja in razvoj storitev ter infrastrukture v podeželskih območjih (27) ter krepitev družbene vključenosti, sodelovanja in integracije podeželskega prebivalstva (28). Projekti, izbrani v okviru CLLD, bodo komplementarni projektom, ki se območju izvajajo iz drugih skladov in iz nacionalnih iniciativ (npr. projektom Slovenske turistične organizacije, kot je izbor inovativnih turističnih produktov, Sklad za pravični prehod, itd.). Aktivnosti CLLD bodo prispevale tudi k naslednjim ciljem Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030: Razogljičenje naših oceanov, morij in voda ter ničelno onesnaževanje.

S pomočjo ESPRA bomo tudi prispevali k izpolnjevanju naslednjih načel Evropskega stebra socialnih pravic: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 10., 12., 17., 19. Mehki projekti CLLD pa bodo sinergični projektom v okviru Evropskega socialnega sklada plus (npr. usposabljanja, socialna vključenost različnih družbenih skupin).

Razvoj je bil do sedaj močno povezan z uporabo naravnih virov. Priložnost za upravljanje morij, kljub celostni pomorski politiki, še nikoli ni bila tako velika: prvič v zgodovini smo pripravili celovit pomorski prostorski plan (PPP). Gre za krovni strateški (prostorsko-razvojni) dokument, ki daje prostorske-razvojne usmeritve za dejavnosti in rabe v slovenskem morju in v priobalnem pasu na kopnem ter tudi pobude za sodelovanje s sosednjimi državami in regionalno. PPP določa cilje in usmeritve za nadaljnji razvoj dejavnosti in rab na morju na način, da se dosega trajnostni prostorski razvoj, tj. trajnostno rast pomorskih gospodarstev, trajnostni razvoj morskih območij in trajnostno rabo morskih virov. Priprava takšnega dokumenta je bila ena ključnih zavez Barcelonske konvencije, katere podpisnica je tudi RS. Celovito in trajnostno upravljanje morij je za uspešen zeleni prehod ključnega pomena. Vse bolj pa smo se začeli zavedati, da se je glede na trende celostnega pristopa upravljanja morskega okolja in priobalnega pasu treba vse bolj posvečati medsektorskemu sodelovanju in povezovanju med posameznimi akterji, ki delujejo na morju in obali. S pomočjo ESPRA bomo v okviru četrte prednostne naloge (4. PNU) prispevali k omogočanju varnega, zaščitenega, čistega in trajnostno upravljanega morskega okolja. Biotska raznovrstnost je osnova vsega življenja na Zemlji, njena izguba pomeni izgubo vitalnih storitev, od katerih je odvisna družba, ekosistemi in okolje. Biotska raznovrstnost nam pomaga omejiti učinek podnebnih sprememb in je kazalnik stanja okolja. Z izbranimi aktivnostmi 4. PNU bomo prispevali k izboljšanju upravljanja z zavarovanimi vrstami in habitati: poznavanje stanja vrst je pomembno, da lahko predpišemo nadaljnje ohranitvene ukrepe in izboljšamo njihovo stanje. Po podatkih Evropske agencije za okolje ima večina zavarovanih vrst v Evropi slabo stanje ohranjenosti, kar je posledica stalnih pritiskov nanje na kopnem in morju, prekomernega izkoriščanja in netrajnostnih praks upravljanja. Izguba biotske raznovrstnosti je lahko problem tudi zaradi podnebnih sprememb. Pri nas že opažamo višje temperature morja, izgubo identitete obalnih mokrišč in bledenje koral, čeprav je po ugotovitvah slovenskih morskih biologov sredozemska kamena koral pri nas še vedno manj ogrožena kot drugod v Jadranu. Težava je tudi širjenje vrst, ki so značilne za južnejša območja. Nekatere zavarovane vrste izginjajo, zato je treba zagotoviti monitoring le-teh, predvsem mehkužcev na območjih NATURA 2000 (prstaci, leščur). Kjer so bila nekatera območja NATURA 2000 na morju opredeljena kot varstveni ukrep vrste (vranjek - *Phalacrocorax aristotelis*), bo treba še naprej zagotavljati spremljanje stanja le-te. K ohranjanju biotske raznovrstnosti bo pripomoglo tudi poznavanje stanja habitatnih tipov. Poznavanje stanja morskih sesalcev (npr. velike pliskavke - *Tursiops truncatus*), ki so izrazito migratorna vrsta, je pomembno za zagotavljanje podatkov o njihovi razširjenosti in razporeditvi, številčnosti, socialni strukturi, rabi habitatov, prehranjevalnih navadah ter interakcijah z ribištvom in vplivom turizma. Morske želve so redni prebivalci Jadranskega morja in so v določenih sezonah v nekaterih predelih lahko celo zelo pogoste. V Jadranu je najbolj pogosta le glavata kareta (*Caretta caretta*). Največja težava, s katero se srečujejo morske želve v severnem Jadranu, tudi pri nas, je nenamerni ulov v ribiške mreže, problem pa predstavlja tudi plastika, ki jo zaužijejo, in rekreativni pomorski promet. Z aktivnostmi na 4. PNU bomo prispevali k obnovi morskega ekosistema in naslednjima ciljema Strategije za biotsko raznovrstnost 2030: negativni vplivi na

občutljive vrste in habitate, tudi na morsko dno z ribolovom in pridobivanjem, se znatno zmanjšajo, da se doseže dobro okoljsko stanje; prilov vrst se odpravi ali zmanjša na raven, ki omogoča obnovo in ohranjanje vrst. Z aktivnostmi za ohranjanje habitatnih tipov Natura 2000 ter za obnovo zaščitene območij pa bomo sredstva ESPRA namenili za izpolnitev cilja 3 Strategije za biotsko raznovrstnost 2030: učinkovito upravljanje vseh zavarovanih območij z opredelitvijo jasnih ohranitvenih ciljev in ukrepov ter njihovo ustrezno spremljanje. Izbrane aktivnosti bodo komplementarne aktivnostim v okviru Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030.

Slovenski del Jadranskega morja leži v severnem delu, ki je zaprto s Tržaškim zalivom. Za zagotavljanje

dobrega stanja je potreben ekosistemski pristop. Poznavanje vseh rab morja, njihovih medsebojnih interakcij ter vplivov, bo zagotovil PPP. S pomočjo sredstev ESPRA bomo pripravili metodologijo za spremljanje prostorskega razvoja na morju in vzpostavili sistem za spremljanje izvajanja PPP. Na podlagi metodologije bo pripravljeno poročilo o stanju prostorskega razvoja na morju. V postopku priprave PPP pa se je pojavila tudi potreba po raziskovanju in evidentiranju podvodne kulturne dediščine, kot prvem koraku na poti k vzpostavitvi celostnega upravljanja s podvodno kulturno dediščino v sklopu trajnostnega upravljanja z morskim okoljem. Pomorski nadzor na morju je ključnega pomena za zagotavljanje varnega prometa, preprečevanja nesreč in reševanja na morju. Ena od ključnih dejavnosti celostnega upravljanja morskega okolja je povezljivost sistemov za podporo izvajanju pomorskega nadzora (CISE), kar prispeva k izvajanju aktivnosti A.2.1 Akcijskega načrta za izvajanje EU pomorske varnostne strategije (EUMSS). V perspektivi 2014-2020 smo z ESPR pomagali pri vzpostavitvi CISE sistema za izmenjavo podatkov, ki je trenutno v testni produkcijski fazi. RS je v tem kontekstu pokazala velik napredek v primerjavi z drugimi državami članicami. Za nadaljevanje tega projekta bo v okviru koordinacije služb na morju izdelan nabor informacij, ki se jih bo izmenjavalo v CISE Node, ki ga izdeluje in vzdržuje EMSA. ESPRA bo prispevala sredstva tudi za namen nadgradnje sistema CISE, s tem pa k večji učinkovitosti in prepoznavnosti pomorskega nadzora, tudi v mednarodnih razsežnostih. Izbrane aktivnosti (organizacija mednarodnega dogodka, naložbe v opremo za izboljšanje pomorskega nadzora) bodo prispevale k aktivnostim A.1.7, A.2.9 ter B.2.7 Akcijskega načrta EUMSS v povezavi s ciljem medsektorskega pristopa in upravljanja s tveganji EUMSS. Izbrane aktivnosti pomorskega nadzora, skupaj z aktivnostmi v okviru nadzora in izvrševanja 1. PNU, bodo sinergične naložbam, predvidenim v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja, natančneje v okviru točke a) 2. odstavka 3. člena Uredbe EU 2021/1148. ESPRA bo z izbranimi aktivnostmi 4. PNU omogočil-a tudi opredeljevanje in izvajanje drugih ohranitvenih ukrepov, predvidenih v Strategiji za biotsko raznovrstnost: vzpostavitvi skladnega omrežja zavarovanih območij Strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, na ravni EU. ESPRA bo tudi omogočila projekte na flagshipih EUSAIR strategije, še 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 3.1, 3.2, 3.3 in 3.4. Aktivnosti 4. PNU bodo prispevale k ciljem Misije Obnovimo naše oceane in vode 2030: a) prenova upravljanja in b) Obnova morskih in vodnih ekosistemov.

ESPRA je v Sloveniji morda med manjšimi skladi. A njeno izvajanje je ključnega pomena za doseganje ciljev Zelenega dogovora. Čas je, da tudi v Sloveniji s pomočjo ESPRA naredimo velik korak naprej.

1. Strategija programa: glavni razvojni izzivi in odzivi politik

Tabela 1A: Utemeljitev prednostnih nalog

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
2. Greener Europe	1.Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	<p>Dejavnost morskega gospodarskega ribolova je, ne glede na vse omejitve, s katerimi se ta sektor že leta sooča, izrednega pomena, saj zagotavlja oskrbo s svežimi morskimi ribami, dodaja vrednost turizmu in širi ponudbo v restavracijah. Morski ribolov je kot gospodarska dejavnost močno vpet v življenje obalnih skupnosti in prispeva k ohranjanju njihove vitalnosti. Ribišтво je namreč med glavnimi dejavnostmi obalnih občin. Izoli, ki je bila nekoč majhna obmorska vasica, je namreč prav ribišтво dalo pečat mesta. Slovenska ribiška flota je v primerjavi z ostalimi flotami na ravni EU relativno majhna, zato je tudi ulov v primerjavi z ulovom sosednjih držav majhen. V letu 2020 je štela 136 registriranih plovil, kar kaže na trend zmanjševanja. Največje zmanjšanje flote se je zgodilo v letih 2012-2013, ko smo s pomočjo sredstev Evropskega sklada za ribišтво v finančni perspektivi 2007-2013 razrezali nekaj plovil, ki so bila daljša od 24 metrov. Načrt upravljanja z ribištvom v RS navaja, da se vzporedno s tem celoten slovenski iztovor že desetletja hitro zmanjšuje. Tako je bil leta 2019 dosežen rekordno majhen ulov s samo 120 tonami iztovora, z manj kot 800 kg majhnih pelagičnih vrst. Leta 2020 pa je ulov znašal 150 ton. Večina morskega ulova se proda znanemu kupcu, del ulova pa se proda tudi na ribji borzi v Trstu. Floto je leta 2020 sestavljalo šest segmentov. Od vseh registriranih plovil v letu 2020 (136) je bilo aktivnih 70, neaktivnih pa 66 plovil. 120 plovil je pripadalo floti malega priobalnega ribolova, kar je 88 % celotne flote. Večina plovil slovenske ribiške flote je v starostnih razredih med 15 in 40 let (65,47 %), sledijo plovila, stara od 40 do 60 let (25,18 %), plovila starosti do 60 let (7,19 %) ter eno plovilo, ki je starejše od 60 let (2,16 %). V povprečju pa je starost flote več kot 35 let. Slovenska ribiška flota je večinoma sestavljena iz majhnih plovil, dolgih do 12 metrov. Nobeno plovilo ne presega dolžine 18 metrov. V letu 2019 je bilo 58 plovil (41,73 %) krajših od šest metrov, 65 (46,76 %) jih je bilo v dolžinskem razredu od šest do 12 metrov in 16 (11,51 %) v dolžinskem razredu od 12 do 18 metrov. Slovenski ribiči zaradi manjšega iztovora in slabših pogojev za delo iščejo priložnosti za ustvarjanje zaslužka v drugih panogah, kot so turizem, akvakultura in podobno. Na podlagi SWOT analize se je pokazala potreba po ohranitvi in krepitvi ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti morskih gospodarskih ribičev. Slovenska ribiška flota je stara, da se zagotovi njen zeleni prehod, pa je treba omogočiti naložbe v plovila, še zlasti za izboljšanje delovnih in zdravstvenih pogojev na krovu, izboljšav pogonskega sistema, okolju bolj prijaznih</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>premazov ter zamenjave ribolovnega orodja z bolj selektivnim. Zaradi vse višjih cen goriva, pa tudi za zagotovitev manjšega onesnaževanja in večje energetske učinkovitosti, pa želimo omogočiti tudi zamenjavo glavnega ali pomožnega motorja v okviru specifičnega cilja 1.2 ob izpolnjevanju pogojev iz Uredbe (EU) 2021/1139. Zamenjava orodja za bolj selektivnega je ključno, če želimo ohraniti vire in prispevati k izboljšanju biotske raznovrstnosti. Temelj zagotavljanja kontinuirane preskrbe s hrano je namreč tudi zeleni prehod – izboljšanje stanja narave in okolja. K temu pa bo poleg bolj selektivnih orodij in ukrepa začasne ukinitve ribolovnih dejavnosti prispevala tudi zamenjava ribolovnega orodja s tistim, ki vsebuje Polyamid 6. Slovenija ima namreč podjetje, locirano nedaleč od obale, ki omogoča predelavo takšnih ribolovnih orodij, s čimer se sklence krog: poleg zelenega prehoda (nakupa takšnih ribolovnih orodij) bomo namreč omogočili tudi predelavo teh orodij v najlonske niti, kar bo močno prispevalo k načelom krožnega gospodarstva. Selektivnost prispeva k ohranjanju ribolovnih virov in posredno k ohranjanju biotske raznovrstnosti. To je tudi ena od predlaganih aktivnosti v okviru Analize na ravni morskega bazena, ki jo je pripravila Evropska komisija. Večja selektivnost pa je vključena tudi v priporočilo MEDAC kot ena od aktivnosti s pozitivnim vplivom na okolje. Izvajanje omenjenih naložb bo omogočila aktivnost Konkurenčna in energetska bolj učinkovita flota na cilju 1.1.</p> <p>V okviru analize pa so ribiči izrazili tudi potrebo po posodobitvi obstoječih ribiških pristanišč za zagotovitev boljših delovnih in trajnostnih pogojev. To bomo omogočili zlasti z nakupom opreme, ki izboljšuje delovne pogoje ribičev (npr. prenosni toaletni prostori, zabojnikov za shranjevanje uporabljenega ribolovnega orodja. poleg tega pa še nakup naprav in opreme za povečanje kakovosti, nadzora in sledljivosti iztovorjenih ribiških proizvodov v ribiškem pristanišču (npr. naprav in opreme za čiščenje rib), nakup opreme za sidranje in privezovanje ribiških plovil, nakup različne opreme za izboljšanje delovnih pogojev (hladilnice, tehtnice, delovne mize itd.). Poleg tega pa smo predvideli tudi naložbe za izvajanje obvez, ki izhajajo iz skupne ribiške politike, v primeru prekinitve derogacije, ki jo ima Slovenija pri iztovu zavržkov. V povezavi s tem bo v pristaniščih treba zagotoviti ločeno shranjevanje zavržkov in organizirati ravnanje z njimi. Omenjenim naložbam v pristaniščih bo komplementaren nakup opreme (zabojnikov) za zbiranje morskih odpadkov, ki se bo odvijalo na cilju 1.6.</p> <p>Skladno s Strategijo od vil do vilic si želimo boljše spodbujati kratke prodajne verige v morskem ribištvu. To je sicer z določbami nadzorne uredbe precej omejeno – prodaja</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>direktno registriranemu kupcu ali prodaja s čolna sta lahko le do 30 kg. Ta količina se bo z revizijo nadzorne uredbe (Uredbe EU 1224/2009) predvidoma še zmanjšala, a prav zaradi majhnih količin je spodbujanje prodaje in uživanja lokalnih svežih in visoko kakovostnih morskih rib še toliko bolj smiselno. Vzporedno s tem pa je treba iskati tudi rešitve za odpravljanje posledic podnebnih sprememb in krepitev gospodarske trajnosti sektorja. Pri tem bomo uporabili znanje, ki ga imamo na področju modrih biotehnologij, kar je skladno s Strategijo pametne specializacije. Pravila upravljanja in ohranjanja, poročanje, nadzor in druge obveznosti v zvezi s staleži rib v Jadranskem morju se nenehno povečujejo, tudi zaradi priporočil, sprejetih v okviru GFCM. Med pomembnejšimi priporočili, ki zadevajo Slovenijo, je Priporočilo za vzpostavitev večletnega načrta za trajnostno izkoriščanje malih pelagičnih staležev v Jadranskem morju (geografske podregije 17 in 18) ter Priporočilo GFCM/43/2019/5 glede upravljanja pridnenih staležev. Prvo priporočilo GFCM za male pelagične staleže je priporočilo GFCM/37/2013/1, ki je hkrati prvi večletni načrt (VNU) za upravljanje Sredozemskega morja, ki ga je sprejel GFCM. Z njim je bilo med drugim določeno, da plovila, ki lovijo staleže majhnih pelagičnih vrst (staleže sardel in sardonov), ne smejo biti aktivna več kot 180 dni na leto in največ 20 dni na mesec. Določena je bila najmanjša velikost za sardone 9 cm in za sardele 11 cm. Zaradi neugodnega stanja majhnih pelagičnih staležev so bili na 42. zasedanju GFCM leta 2018 sprejeti nadaljnji nujni ukrepi s sprejetjem Priporočila GFCM/42/2018/8 o nadaljnjih nujnih ukrepih v obdobju 2019–2021 za majhne pelagične staleže v Jadranskem morju (geografski podobmočji 17 in 18). Leta 2019 pa je bil sprejet še večletni načrt upravljanja za ključne pridnene staleže v Jadranskem morju. Slovenska ribiška flota ima veliko plovil, ki lovijo različne vrste v Jadranskem morju. V letu 2021 je bila sprejeta GFCM 2030 strategija za trajnostni ribolov in akvakulturo v Mediteranu in Črnem morju, ki temelji na določbah Deklaracije Med Fish4Ever za Sredozemlje. Ker je obdobje veljavnosti omenjene strategije do 2030, bodo tudi aktivnosti, ki jih bomo izvajali v okviru</p> <p>ESPRA, gotovo prispevale k izvajanju 5 stebrov strategije ter obeh Načrtov upravljanja v Jadranskem morju na podlagi priporočil GFCM (pridneni in pelagični staleži). Stanje staležev v Jadranskem morju ni dobro, zato bomo k njihovem ohranjanju prispevali z začasnimi ukinitvami ribolova. V času zapor ribolova pa želimo ribičem omogočiti socioekonomska nadomestila v okviru cilja 1.3. Izvajanje upravljavskih in ohranitvenih ukrepov bo zagotovo prispevalo k večji trajnosti ribolovnih virov in s tem tudi k ohranjanju biotske raznovrstnosti. V okviru te aktivnosti bomo izvajali začasna prenehanja ribolova tudi zaradi ukrepov Komisije v primeru resne grožnje morskim biološkim virom</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>iz 12. člena Uredbe (EU) 1380/2013, nujnih ukrepov v skladu s 13. členom Uredbe (EU) 1380/2013, okoljskih pojavov (npr. prekomeren pojav rebrače ali meduze) ter naravnih nesreč, če so razglašeni s strani odgovornih organov na državni ravni.</p> <p>Za dobro upravljanje s floto in ribolovnimi viri so potrebni kakovostni podatki. Zbiranja in obdelava podatkov za upravljanje ribištva sta tudi obveza v okviru skupne ribiške politike. Zbiranje podatkov (DCF) bo kot do sedaj usklajeno na regionalnem nivoju ob upoštevanju specifik slovenskega sektorja. Z ESPRA bomo obstoječi sistem zbiranja podatkov še izboljšali z boljšo komunikacijo med Zavodom za ribištvo Slovenije in Ministrstvom, pristojnim za ribištvo, z naložbami v strojno in programsko IT opremo ter z izvajanjem študij, pilotnih projektov, raziskav, vzorčenj, delavnic, prenosom znanja in pripravami podatkov za druge potrebe. Metodologije in podatki, ki se zbirajo, bodo usklajeni na regionalni ravni. V okviru te aktivnosti bomo posodobili tudi obstoječe IT sisteme za zbiranje podatkov (DCF), prav tako pa podatke, ki jih že zbiramo, nadgradili z novimi podatki, na primer na področju akvakulture. Pomemben del skupne ribiške politike, upravljanja z ribolovnimi vir in ribiško floto ter prve prednostne naloge Unije, vezan na cilj 1.4, pa je tudi izvajanje nadzora in izvrševanja. Ker se trenutno veljavni pravni okvir spreminja, smo z vidika zagotavljanja učinkovitega sistema nadzora, inšpekcij in izvrševanja predvideli naložbe na ribiških plovilih (kjer bo to potrebno) ter naložbe za izboljšanje dela ribiške inšpekcije in posodobitev obstoječih (tudi informacijskih) sistemov za uskladitev z novimi nadzornimi zahtevami. Na področju nadzora ribištva je ključno zagotoviti izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz nadzornega sistema skupne ribiške politike, prav tako je bistveno zagotoviti izpolnjevanje ter pravočasen odziv na morebitne nove zahteve nadzornega sistema SRP. Poleg tega bo z vidika ustreznega izvajanja nadzornega sistema SRP v Sloveniji pomembno zagotoviti izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz poostregega nadzora staležev, za katere veljajo posebni programi nadzora in inšpekcijskih pregledov. V obdobju 2021-2027 bo tako predvsem aktualno zagotoviti izpolnitev obveznosti, ki bodo izhajale iz vstopa v veljavo revizije Nadzorne uredbe (1224/2009), kar bo spodbujalo digitalizacijo, še posebej za plovila malega priobalnega ribolova. Z izpolnjevanjem teh obveznosti se bo prispevalo k doseganju največjega trajnostnega donosa staležev, ki jih lovijo slovenski ribiči, in s tem k ciljem evropskega Zelenega dogovora. V okviru naložbenega izboljšanja nadzora bomo med drugim omogočili nakup tehnologij, namenjenih izpolnjevanju obveznosti v okviru nadzornega sistema skupne ribiške politike, komponent za zagotavljanje prenosa podatkov (DCF) od akterjev, ki sodelujejo pri ribolovu in trženju ribiških proizvodov, zadevnim organom v RS</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>in EU, komponent za zagotovitev sledljivosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, tudi razvoj elektronskih sistemov za daljinsko spremljanje in nadziranje izvajanja obveznosti iztovarjanja.</p> <p>Poleg upravljaljskih ukrepov za varovanje in ohranjanje ribolovnih virov bo treba, Skladno s Strategijo za biotsko raznovrstnost 2030, več napora vložiti v ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti. Dobra biotska raznovrstnost, ohranjeni viri in narava, so predpogoj nadaljnega gospodarskega razvoja. Da na tem področju v predhodni perspektivi ni bilo vloženih dovolj EU sredstev, ugotavlja tudi posebno poročilo</p> <p>Evropskega računskega sodišča za Morsko okolje: zaščita EU je obsežna, vendar ni poglobljena. Zato je izvajanje Strategije za biotsko raznovrstnost v okviru tega cilja zelo pomembno. Iz načrta upravljanja z morskim okoljem, ki je pripravljen za obdobje 2021-2027 na podlagi obstoječih podatkov in prvega vrednotenja stanja morskega okolja, izhaja, da je za raven vrst v drugi presoji stanja na morsko okolje ocenjeno stanje morskega okolja kot dobro, vendar je stopnja zanesljivosti ocene nizka. Stanje bentoških habitatov je dobro, medtem ko je stanje mediolitoralnih habitatov slabo, ker se ti habitatni zaradi antropogenih posegov krčijo. Biotska raznovrstnost je zelo kompleksen deskriptor na podlagi Direktive 2008/56/ES in združuje deskriptorje: biotska raznovrstnost (D1), ribji stalež – komercialne vrste rib in lupinarjev (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), neporočenost morskega dna (D6) in hidrografske razmere (D7). V okviru aktivnosti Varovanje in obnavljanje vodne in morske biotske raznovrstnosti želimo okrepiti sodelovanje ribiškega sektorja z znanstveno-raziskovalnim; v tem kontekstu načrtujemo izvedbo projekta pasivnega zbiranja odpadlega ribolovnega orodja in morskih odpadkov iz morja. V sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor bodo pripravljene ustrezne podlage za celovito izvedbo projekta, tj. prenosa znanj med ribiči in znanstveniki, osveščanje javnosti o koristih vloge ribičev v projektu, plačila nadomestil ribičem za sodelovanje v projektu, promocija projekta, zbiranje in selekcija tako zbranih odpadkov ter, če bo to mogoče, reciklaža tako zbrane ribolovne opreme, kar bi močno prispevalo k t. i. modrim tehnologijam. V Sloveniji namreč imamo podjetje, ki se ukvarja s tehnologijo reciklaže mrež, vendar le tistih, ki so izdelane iz materiala polyamid 6, in sicer v najlonske niti, ki se nato uporabijo na primer za športna oblačila. Recikliranje odpadlih materialov je tudi eno od ključnih načel krožnega gospodarstva, kot pomemben del Zelenega dogovora 2050. Manjšo onesnaženost okolja in narave dosegamo ne le z njunim ohranjanjem, pač pa tudi z zmanjševanjem odpadkov oziroma sledenjem načelu »zero waste«. Izkušnje s podobnimi projekti v Sloveniji že imamo, na primer v okviru projekta DeFishGear. Podatki, ki bodo zbrani v okviru tega</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>projekta, bodo prispevali ne le k izvajanju</p> <p>Direktive 2008/56 in spremljanju izvajanja Načrta upravljanja z morskim okoljem v RS, pač pa tudi k izvajanju t. i. SUP Direktive (Direktiva EU) 2019/904). V okviru aktivnosti Varovanja in obnavljanja vodne in morske biotske raznovrstnosti bomo izvedli tudi spremljanje stanja in stopnje obremenjenosti habitatnih tipov na podlagi meril, kazalnikov in parametrov iz Sklepa Komisije (EU) št. 2017/848 ter spremljanje stanja in stopnje obremenitve vrst morskih organizmov na podlagi meril, kazalnikov in parametrov iz omenjenega sklepa. Pridobili bomo tudi podatke o medsebojnih vplivih oziroma pritiskih dejavnosti na morju na habitate oziroma na stanje morskega okolja, pregledali vse priobalne habitatne tipe na relaciji Žusterna-Izola, pridobili podatke o stanju tujerodnih vrst v slovenskem morju in povezanosti njihove pojavnosti s školjčičišči ter prispevali k boljši povezanosti morskih ekosistemov v prostorskem smislu, poleg tega pa tudi s predlogi rab in dejavnosti na območjih, pomembnih za ohranjanje narave. K izboljšanju upravljanja vseh zavarovanih območij (v slovenskem morju imamo poleg območij NATURA 2000 tudi ribolovne rezervate, in 2 krajinska parka; ribolov v rezervatih je prepovedan, v krajinskih parkih pa se lahko izvaja le v določenih časovnih območjih in pod pogoji, ki jih določi upravljalec parka). Aktivnosti, ki se bodo izvajale na cilju 1.6, bodo prispevale k izboljšanju upravljanja z vsemi zavarovanimi območji na morju ter NATURA 2000 ter izvajanja prednostnega okvira ukrepanja za območja NATURA 2000. Trenutno so zavarovani 3 odstotki slovenskega morja. V okviru Pomorskega prostorskega plana RS, ki je v pripravi, je predvidena širitev obstoječih zavarovanih območij; ESPRA bo prispevala tudi k vzpostavitvi novega zavarovanega območja, kjer bo prepovedan ribolov s pridnenimi vlečnimi mrežami tipa tartana. To bo pripomoglo k izpolnjevanju enega od ciljev Strategije za biotsko raznovrstnost 2030, tj. zavarovanje kar 30 % EU morij do leta 2030. ESPRA bo prispevala tudi k izboljšanju stanja celinskih voda: na podlagi ukrepov iz 11. člena Direktive 2000/60 bomo pridobili podatke, potrebne za določitev prioritete pri vzpostavljanju prehodnosti za vodne organizme na obstoječih prečnih objektih in podatke za pripravo projektne dokumentacije za izvedbo prehodov za ribje organizme na izbranih prioritetenih prečnih objektih Jadranskega vodnega območja. MEDAC, Mediteranski svetovni svet, je marca 2021 izdal priporočila glede lajšanja posledic podnebnih sprememb; le-te so zelo povezane s premajhno selektivnostjo ribolovnih tehnik, prevelikimi količinami odpadkov in mikroplastike v morju, porastom tujerodnih vrst in kopičenjem CO₂, spremembami slanosti, kar vpliva tudi na spremembe pojavnosti komercialnih ribolovnih vrst: sestava pridnenih združb se je v sredozemskih</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>regijah v zadnjih desetletjih spremenila z večjim prispevkom toplovodnih vrst, ki postopoma kolonizirajo severna območja, sočasno z regresijo hladnovodnih vrst. Izbrane aktivnosti na 1. prednostni nalogi Unije zato prispevajo k izpolnjevanju priporočila.</p>
2. Greener Europe	2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji	<p>Sektor akvakulture v RS je raznovrsten, razdrobljen, predvsem pa majhen in premalo prepoznaven. V sektorju deluje skupno 102 subjekta, ki imajo prijavljeno dejavnost akvakulture, od tega 96 v sladkovodni akvakulturi (vir: Centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov). V tem sektorju se jih 83 ukvarja s hladnovodno vzrejo, 16 s toplovodno vzrejo, 3 imajo tudi RAS sisteme in eden akvaponiko. V marikulturi se 7 subjektov ukvarja s školjkarstvom, eden od njih pa ima poleg školjk tudi vzrejo morskih rib. Razen enega povezanega podjetja, ki sodi med velika podjetja, sodi večina podjetij med mikro in mala podjetja, med njimi je tudi veliko takih, kjer je akvakultura zastopana le kot dopolnilna dejavnost, ali na kmetiji ali pri kaki drugi dejavnosti. Z vzrejo rib za trg se ukvarjajo tudi nekatera društva, ki imajo koncesije za ribiško upravljanje in javni Zavod za ribištvo Slovenije, ki ima registrirano tudi tržno dejavnost akvakulture. Razen nekaj izjem nastopajo vsi proizvajalci večinoma na lokalnem trgu. Pogosto se v akvakulturi zaradi ekonomske vzdržnosti išče dodano vrednost s predelavo proizvodov, različno turistično ponudbo, rekreacijskim ribolovom, diverzifikacijo itd. V letu 2019 je bilo v marikulturi 35 delovno aktivnih oseb, delovno aktivnih oseb s polnim delovnim časom pa 27, v sladkovodni akvakulturi je bilo leta 2019 skupaj 163 delovno aktivnih oseb, od tega s polnim delovnim časom 60. Prevladuje torej delež oseb s skrajšanim delovnim časom. Od vseh delovno aktivnih oseb pa je bilo samozaposlenih 63. Podatki torej potrjujejo zgoraj napisano: razdrobljenost sektorja, majhni subjekti, ki se večinoma preživljajo tudi z drugimi dejavnostmi. V Sloveniji je predvsem razširjena klasična hladnovodna akvakultura oziroma vzreja postrvjih vrst, pri kateri v zadnjih letih opažamo rahlo rast proizvodnje.</p> <p>A pri postrvjih, ki jih pri nas največ vzredimo, dosegamo le 65 % samooskrbe. Proizvodnja postrvi lahko tako zaradi podnebnih sprememb, pojava epidemij, okoljskih zahtev in kot konkurence na trgu začne tudi upadati. Toplovodna akvakultura ima sicer v RS dolgo tradicijo, vendar je v zadnjih letih v nazadovanju, predvsem zaradi slabšanja vodnih razmer v zadrževalnikih in slabo vzdrževanih ribnikih ter škod na ribah zaradi plenilcev iz narave. Po podatkih Centralnega registra akvakulture (CRA) in ribiškega katastra imamo v Sloveniji več kot 400 zadrževalnikov in ribnikov, od katerih se le v približno 40 izvaja</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>vzreja vodnih organizmov. Med njimi je 11 ribnikov v upravljanju ribiških društev, ki gojijo ribe za izpust v naravo, 10 je ribnikov za gojitev mladice in okrog 20 ribnikov za gojenje toplovodnih rib za prehrano. Veliko je majhnih ribnikov, (do 1 Ha), ki so namenjeni športnemu ribolovu ali za lastno rabo. Od 5 zadrževalnikov, ki so bili zgrajeni tudi za namen akvakulture, je v dveh akvakultura opuščena zaradi neustreznih pogojev zaradi zamuljenja. V preostalih treh s skupno površino 175 ha se v zadnjih letih proizvede med 80 do 100 tom krapovcev. A domači trg zaenkrat ne kaže velikega zanimanja za krape. Ne glede na to je uvoz iz drugih držav dosegel 20 % vrednosti domače proizvodnje. V Sloveniji ni večjih vodnih površin, ki bi bile prvenstveno namenjene toplovodni vzreji. Imamo le 5 večjih vodnih zadrževalnikov s skupno površino okrog 250 ha, v katerih je akvakultura vzporedna dejavnost. Tu poteka ekstenzivna oziroma polintenzivna vzreja krapov v polikulturi, pri kateri dosegajo v zadnjih letih povprečno le 500 kg letne proizvodnje na ha. V teh zadrževalnikih se vzredi 70 % toplovodnih vrst rib za prehrano v Sloveniji.</p> <p>Raziskave, ki smo jih financirali s pomočjo ESPR v obdobju 2014-2020, so pokazale, da površinskih celinskih vod, ki bi bile primerne za nove objekte hladnovodne akvakulture, ni veliko na voljo. Večje možnosti pa so se pokazale za odvzem podzemnih celinskih vod, in sicer do globine 150 metrov za uporabo v zaprtih RAS sistemih. Največja možnost takšnega zajema je na delu visoko izdatnih medzrnskih vodonosnikov, ki predstavljajo 4,2 % ozemlja Slovenije. Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture (NSNA 2021-2030) omenja, da se uvajanje akvakulture z recirkulacijo vode (tako imenovanih »RAS sistemov«), zaprtih sistemov in drugih tehnologij (gojenje alg, večtrofični sistemi itd.) v akvakulturi v RS že uveljavlja in kaže, da bi lahko šel razvoj v tej smeri naprej, v povezavi z naložbami, ki pospešujejo uporabo obnovljivih virov in omogočajo uporabo tako pridobljene energije v okviru zaprtega sistema, katerega delovanje je sicer lahko, z energetskega vidika, precej drago. Prav tako bo v okviru investicij podpora dana digitalizaciji in robotizaciji, kjer bo to mogoče (npr. v zaprtih RAS sistemih, za hranjenje in online monitoring itd.). Omogočanje uporabe lastne energije v RAS sistemih ustreza tudi načelom krožnega gospodarstva, kar je ena od prioritet Zelenega dogovora 2050.</p> <p>V obdobju 2014-2020 je bila s pomočjo sredstev ESPR financirana tudi raziskava z namenom prostorskega umeščanja marikulture v okviru priprave pomorskega prostorskega plana (v nadaljevanju: PPP). Pred dejansko aktivacijo potencialnih območij bo treba izpolniti pogoje, ki so navedeni v PPP (npr. povečati izkoriščenost obstoječih območij, izvesti okoljsko presojo potencialnih območij idr.). Zato smo v OP ESPRA (aktivnost</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>Akvakultura, ki temelji na znanju, in raziskave) vključili tudi pregled izkoriščenosti obstoječih območij. Načrt upravljanja z morskim okoljem, pripravljen na podlagi Direktive 2008/56/ES, pa kot ukrep navaja, da bo po umestitvi novih območij treba izvesti 5-letni monitoring vpliva marikulture na teh območjih na morsko okolje. Težava z umeščanjem te dejavnosti v prostor je tudi zaradi drugih interesov in dejavnosti ter določenih nevarnosti za proizvodnjo zaradi bolezni in pojavljanja biotoksinov v primeru cvetenja morja. V Nacionalnem strateškem načrtu za razvoj akvakulture se možnosti nadaljnega razvoja marikulture omenjajo tudi v kontekstu nadomeščanja morskega gospodarskega ulova, ki je v zadnjih letih močno upadel. Za gojitev mehkužcev ni potrebna ribja hrana, kot pri vzreji rib. Prav tako je treba upoštevati pozitivni vidik gojenja školjk na morsko okolje, saj prečiščujejo morsko vodo. V okviru marikulture po proizvodnji vzreja školjk močno presega vzrejo rib. Proizvodnja gojenih školjk je od leta 1990 s 70 ton narasla na 302 ton v letu 2009 in 607 ton v letu 2018. Povečala se je tudi proizvodnja brancinov in školjk ladink. V letu 2018 je bilo v morju vzrejenih okoli 684 ton morskih organizmov, 6 % manj kot v 2017. V letu 2019 pa je bilo v marikulturi skupaj vzrejenih 913 ton rib in mehkužcev, a je bil v letu 2020 zaznan znaten padec na 45 % V zadnjih letih s povečevanjem proizvodnje se školjkarji vse pogosteje srečujejo z novimi problemi, kot so škode zaradi orad in pojava drugih tujerodnih vrst, ki lahko zmanjšujejo prirast školjk oziroma zmanjšujejo njihovo kvaliteto in s tem ceno. V okviru aktivnosti Akvakultura, ki ohranja habitate bo zato školjkarjem dana možnost nadomestil ob pojavu biotoksinov. Nadomestila pa bodo mogoča tudi v ekstenzivni in polintenzivni proizvodnji, ki sicer zmanjšuje ekonomsko učinkovitost, vendar hkrati zagotavlja ekosistemske storitve. Taki obrati akvakulture imajo tudi določeno okoljsko in socialno funkcijo in jim je smiselno zagotoviti obstoj, tako v smislu trženja določenih okoljskih aktivnosti kot nadomestil. Posebej na zavarovanih območjih, kjer so okoljske zahteve zvišane. Rejcem je smiselno ob izpadu dohodka omogočiti ustrezna nadomestila ter jih hkrati usposobiti za prepoznavanje ekosistemskega potenciala. Če se bo po aktivnostih ozaveščanja potrošnika in rejca pokazala potreba, bomo omogočili tudi nadomestila za prehod na ekološko akvakulturo. Ta so prav tako predvidena v okviru aktivnosti Akvakultura, ki ohranja habitate. Ker je bila v okviru SWOT izpostavljena potreba po spodbujanju trajnostnih ribogojnih dejavnosti, zlasti krepitvi konkurenčnosti ribogojne proizvodnje, hkrati pa zagotavljanju dolgoročne okoljske trajnosti, bomo v okviru ESPRA 2021-2027 omogočili naložbe v sektorju akvakulture, in sicer v različnih obsegih; mogoče bodo tako investicije v obstoječih obratih akvakulture za izboljšanje okoljske trajnosti, kot v nove obrate. Dobršen del slovenske akvakulture poteka v okviru manjših družinskih proizvodnih obratov, ki so</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>velikokrat povezani še s kmetijsko ali kakšno drugo dejavnostjo. Predvsem tem bo treba omogočiti lažji dostop do namenskih sredstev in jih spodbujati za uvajanje tehnoloških rešitev za boljše izkoriščanje naravnih virov, izboljšanje lastnih proizvodov ter prodajo končnemu potrošniku. Ti obrati imajo manjšo intenzivnost proizvodnje, ki omogoča boljšo kakovost izdelka. Razpis za manjše ribogojce bo prilagojen, mogoč bo le nakup opreme, priprava poslovnega načrta na primer ne bo potrebna, postopkovno gledano bodo imeli vlagatelji manj dela, saj bo potrebnih manj prilog in bodo tako lažje dostopali do sredstev. Omejena bo tudi višina sredstev, ki jih manjši vlagatelji v tem primeru lahko pridobijo. A velikokrat v sektorju ribogojstva primanjkuje znanja, kako dosežati boljše okoljsko trajnost. Analiza je pokazala, da je treba zagotoviti in okrepiti sodelovanje med samimi deležniki kot drugimi akterji v okviru izmenjav in širjenja znanja med rejci in predelovalci. Zato bodo tudi predstavniki sektorja predelave vključeni v izmenjavo znanj in dobrih praks v okviru specifičnega cilja 1. S tem se bo krepila tudi trenutno šibka povezanost med različnimi akterji: znanstveniki, nevladnimi okoljskimi organizacijami, upravljavci varovanih območij, ribogojci, predelovalci in nacionalno administracijo. Večja povezanost sektorja pa izboljšuje njegovo odpornost, kar se je pokazalo v času pandemije, povezane s Covid-19. Prav tako manjka poznavanje skupne organiziranosti trga in njenih koristi za sektor. Rejce in predelovalce bomo v okviru prenosa znanj skušali še naprej animirati za ustanovitev organizacije proizvajalcev. Nekateri rejci so sicer že izrazili potrebo po povezovanju, vendar konkretnih pobud še niso pripravili, zato so jim bile predstavljene različne oblike povezovanja, prav tako pa so bili pozvani, da podajo svoj odziv na ustanovitev organizacije proizvajalcev. Pravno formalna oblika povezovanja se bo uvajala postopoma. Po eni strani s širšim vključevanjem rejcev vodnih živali v mehanizem CLLD na področju celotne RS kot s skupnim delovanjem v okviru mreženja. Tako se bo krepilo njihovo zavedanje o pozitivnih učinkih povezovanja, kar bo lahko posledično vodilo v pravno formalne oblike povezovanja. Če v programskem obdobju 2021-2027 pride do priznanja organizacije proizvajalcev, bomo potrjevanje načrtov proizvodnje in trženja omogočili v okviru aktivnosti Konkurenčna, okolju prijazna predelovalna industrija. Ribogojcem manjkajo tudi znanja o načinih dodajanja vrednosti lastnim proizvodom ter koristi ekološke vzreje. Strateške smernice za trajnostni razvoj EU akvakulture promovirajo tudi ekološko akvakulturo. V Nacionalnem strateškem načrtu za trajnostni razvoj akvakulture v RS 2021-2030 navajamo, da imamo v okviru uradnega certificiranega ekološkega ribogojstva zaenkrat dve toplovodni ribogojnici manjše kapacitete. Priložnost za ekološko vzrejo pa vidimo bolj v toplovodni akvakulturi kot tudi pri gojenju školjk, kar se bo vsekakor spodbujalo. V svetu se namreč že kaže trend po ekološki vzreji, pri kateri</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>se lahko ustvarja dodano vrednost proizvodom. Pri tem je pomembno, da se ustvarijo pogoji, ki so za posamezno vrsto vodnega organizma čim bolj podobni naravnim pogojem, v katerih živi. Določena je maksimalna gostota naselitve, prepovedana je uporaba gensko spremenjene hrane, uporaba določenih zdravil in kemikalij, prepovedana pa je tudi uporaba določenih tehničnih ukrepov, kot sta prezračevanje vode ali vpihavanje kisika. Ker je obremenjevanje okolja manjše kot pri klasični vzreji, bi morali povečevati delež take vzreje. Organ upravljanja bo tovrstne naložbe spodbujal. Izkušnje iz perspektive 2014-2020 kažejo, da pri nas za to obliko akvakulture pri vzreji postrvi zaenkrat še ni posebnega zanimanja, kar pripisujemo dražji hrani za ekološko vzrejo postrvi. Dokument Analiza na ravni morskega bazena, ki ga je pripravila Evropska komisija, omenja, da bi Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo 2021-2027 moral promovirati trajnostne prakse v akvakulturi, kot je ekološka akvakultura. V okviru aktivnosti prenosa znanj in izmenjave dobrih praks bomo zato skušali na ribogojce prenesti poznavanje praks doma in iz tujine in jim omogočiti izobraževanja v tem smislu. Spodbujanje ekološke vzreje bo prispevalo k izpolnitvi cilja Zelena dogovora, to je ekološko kmetovanje do 2030 na 25 % kmetijskih zemljišč ter znatno povišanje ravni ekološke akvakulture. Kot že zapisano, je bila kot ključna potreba v okviru te prednostne naloge prepoznana tudi potreba po vlaganju v doseganje novih znanj in veščin. Brez novih znanj in veščin bodo ribogojci težko tekmovali z drugimi prehranskimi sektorji, tako v državi kot izven. Izmenjava znanja in mreženje med predstavniki sektorja bosta zagotovo prispevala k večji organiziranosti sektorja. Nova znanja pa potrebujejo tudi odločevalci v akvakulturi. Velikokrat se zaradi pomanjkanja konkretnih podatkov sprejemajo napačne ali zavajajoče odločitve. Že v perspektivi 2014-2020 so nam študije za prostorske možnosti za razvoj akvakulture dale konkretne rezultate glede razpoložljivosti vodnih virov in morja za morebitno širjenje akvakulture. Prav tako nam manjkajo (posodobljene) raziskave o vplivu akvakulture na okolje, na primer v primeru umeščanja novih parcel za gojenje na morju. Za ta namen bi bilo dobro tudi videti, kolikšna je izkoriščenost trenutnih parcel v okviru obstoječih območij, namenjenih gojenju morskih organizmov. Za usmerjanje promocije bi prav prišli podatki o hranilnih vrednostih školjk. Omenjena študija je tudi eden od delovnih paketov projekta, ki je dobil značko Jadransko-Jonske makroregije. Brez novih znanj pa sektor ne bo dosegel napredka na področju inovacij. Inoviranje je ključni del prihodnjega razvoja, zato bomo, skladno s potrebami iz analize, ribogojkim podjetjem v sodelovanju z na primer raziskovalnimi institucijami omogočili izvajanje inovacij. Če želimo do leta 2050 postati prva podnebno nevtralna celina, kar je cilj Zelenega dogovora, so inovacije edinstvena priložnost za posodobitev gospodarstva in družbe EU ter za njuno preusmeritev</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>v trajnostno prihodnost. Raziskave in inovacije imajo namreč osrednjo vlogo pri pospeševanju in izvajanju potrebnih prehodov. Investicije v obstoječe in nove objekte akvakulture, spodbujanje manjših rejcev k posodobitvi objektov s pomočjo sredstev ESPRA in prilagojenih razpisov, nadomestila v akvakulturi, mreženje med proizvajalci, nova znanja in novi podatki, pridobljeni z raziskavami in študijami ter inovacije bodo prispevali k večji ekonomski učinkovitosti, konkurenčnosti in sposobnosti preživetja nosilcev dejavnosti akvakulture. Zato smo te potrebe povezali s specifičnim ciljem 1 - Spodbujanje trajnostnih ribogojnih dejavnosti, zlasti krepitev konkurenčnosti ribogojne proizvodnje, hkrati pa zagotavljanje dolgoročne okoljske trajnosti.</p> <p>Predelovalna industrija ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ima v RS dolgo tradicijo, je dobro razvita in ima, čeprav je večina surovine iz drugih držav EU oziroma uvoza iz tretjih držav, dober potencial. V tej panogi imamo tudi velika podjetja, orientirana predvsem na izvoz, pomembna pa so tudi manjša podjetja s specifičnimi, nišnimi proizvodi ali kot dodana vrednost sektorja akvakulture in so bolj orientirana na lokalni trg. Predelovalna industrija potrebuje predvsem nove naložbe v povečanje in posodobitev proizvodnje v smislu novih tržno prepoznavnih proizvodov, boljše energetske učinkovitosti ter vključevanja v krožno gospodarstvo. Ob tem so bile izražene tudi potrebe po naložbah v digitalizacijo in robotizacijo. Uporaba obnovljivih virov energije ter energije iz lastne proizvodnje za zmanjševanje stroškov bo tako omogočena tudi predelovalni industriji, s čimer bomo tudi v tem sektorju upoštevali načela krožnega gospodarstva, ki so ključnega pomena za zeleni prehod.</p> <p>Potrebe so tudi po večji izmenjavi znanj in usposabljanjih, kot po znanjih na področju novih tehnologij in digitalizacijskih veščin, ter trženjskem in upravljaljskem znanju. Tu se vključijo tudi inovacije. V okviru SWOT analize se je pokazala potreba tudi po inoviranju na področju predelave in trženja, kar pomeni, da se bo širil tudi nabor možnih tem inoviranja. Inovacije bodo posredno prispevale tudi k osveščanju o okolju bolj prijaznih praksah, prav tako pa ponudile možnosti za iskanje rešitev pri prodajnih težavah. Večina intenzivne proizvodnje v akvakulturi je odvisna od hrane, ki je trenutno v glavnem vezana na surovine iz rib, zato je treba najti načine, kako zmanjšati to odvisnost, kar prav tako predstavlja potencial za inovacije. V okviru teh aktivnosti bodo omogočeni tudi ekološki pristopi v akvakulturi.</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>Letna poraba rib na prebivalca (11 kg/leto) kot samooskrba z njimi (8%) je v RS krepko pod povprečjem v Evropski Uniji, interes pa je, da se oba kazalnika povečujeta, kar lahko dosežemo z večjim ozaveščanjem potrošnikov in razvojem akvakulture in predelave. Ugotovljeno je bilo, da se poraba rib v zadnjih letih nekoliko povečuje, proizvodnja pa povečini stagnira. Za večjo prepoznavnost sektorja so bistvene tudi promocijske dejavnosti in informiranje širše javnosti in potrošnikov o pomenu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v prehrani, posebej lokalno vzrejenih, ekoloških, ter predstavitev sektorja, ki te proizvode lahko zagotavlja. Te spodbude namreč ponujajo multiplikativne učinke na ohranjanje in nadaljnji razvoj sektorja. Za doseganje višje ravni tako proizvodnje kot tudi potrošnje je tako nujno potrebno usposabljanje proizvajalcev in trgovcev kot ozaveščanje potrošnikov o pomenu ribiških proizvodov in proizvodov akvakulture v zdravi prehrani. V okviru promocijskih aktivnosti bomo osveščali tudi o koristih ekološke vzreje in shemah kakovosti za proizvode iz akvakulture. Na področju akvakulture in predelave skupnih shem namreč še nimamo, ekološka vzreja pa obstaja le v manjšem obsegu. Promocija le-te gre z roko v roki z Strategijo od vil do vilic, še posebej pa z Akcijskim načrtom za razvoj ekološke proizvodnje (Os 1). Promocijske aktivnosti bodo komplementarno dopolnjevale aktivnosti mreženja, izmenjave znanj in dobrih praks na specifičnem cilju 1. Iz ekonomskega vidika je namreč treba z višjo ceno ustvariti dodano vrednost proizvodov, kar pa mora prepoznati tudi potrošnik, katerega osveščanju bomo med drugim v zvezi z ekološko akvakulturo namenili tudi del sredstev v okviru promocije. Promocijske aktivnosti bodo usmerjene tudi v prodajalce na veliko (ribarnice, restavracije) ter javne ustanove, npr. šole in vrtce. Del promocijskih aktivnosti pa bo namenjen tudi promociji EU akvakulture skladno s Strateškimi smernicami za razvoj akvakulture in gradivi, ki jih bo pripravila Evropska komisija. Ker so inovacijske in promocijske aktivnosti ter investicije v predelovalni industriji komplementarne potrebam iz specifičnega cilja 1, smo jih uvrstili v specifični cilj 2 - Spodbujanje trženja, kakovosti in dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva ter predelava teh proizvodov.</p>
5. Europe closer to citizens	3.Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo	Na podlagi rezultatov SWOT analize se je pokazala in potrdila potreba po ohranitvi lokalnih ribiških območij in nadaljnjem izvajanju ukrepa CLLD. Za to imamo dobro popotnico: izkušnje z izvajanjem ukrepa CLLD, strokovno znanje, povezovanje deležnikov, animacija na terenu, prepoznavanje dodane vrednosti na območju LAS. V finančni perspektivi 2014-2020 je bilo izvajanje CLLD s pomočjo Evropskega sklada za

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>ribištvo (ESPR) vključeno v skupni pristop CLLD z več skladi. Zaradi prevelikega administrativnega bremena, posledično pa daljših rokov (npr. za sprejem skupne uredbe, za potrjevanje strategij in vlog), je organ upravljanja na podlagi pobude sektorja morskega gospodarskega ribolova in akvakulture sprejel odločitev, da se bo CLLD v okviru Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo v obdobju 2021-2027 izvajal samostojno. Kljub majhnosti in specifičnosti sektorja morskega gospodarskega ribolova in akvakulture sta oba izjemnega pomena za Slovenijo, tako na obalnem, kot tudi celinskem področju. Ker so CLLD aktivnosti krovnega značaja, bodo pri zasledovanju navedenih ciljev nadgrajevale strategijo, ki je predstavljena v okviru drugih prednostnih nalog. Samostojno izvajanje pristopa CLLD pa ne pomeni, da strategije lokalnega razvoja, ki bodo pripravljene za črpanje sredstev v okviru ESPRA, ne bodo usklajene z ostalimi strategijami lokalnega razvoja na izbranem območju. Zagotavljanje komplementarnosti je ključnega pomena za čim bolj kakovosten razvoj lokalnih območij. Prihodnje strategije lokalnega razvoja pa bodo morale biti bolj usmerjene, zelene, modre, inovativne in omogočiti boljši odziv na izzive izbranega lokalnega območja ter diverzifikacijo izbranega lokalnega območja. Izzivi so različni glede na to, katere sektorje vključujejo, in odvisni od naravnih danosti ter geografskih omejitev. Zato smo potrebe, ki izhajajo iz SWOT analize, ločili na obalno območje (obalna akcijska skupina, ki vključuje morski gospodarski ribolov, morsko in sladkovodno akvakulturo) in celino (ki vključuje sektor sladkovodne akvakulture na celinskih vodah). CLLD namreč mora zagotoviti, da skupnosti na ribolovnih območjih ali območjih ribogojstva bolje izkoristijo in izkoristijo svoje priložnosti, ki jih ponuja trajnostno gospodarstvo, spodbujanje in krepitev okoljskih, kulturnih, socialnih in človeških virov.</p> <p>Kriza, povezana s pojavom covid-19, je pokazala, kako pomembno je, da se EU v prihodnje vzpostavi močen in odporen prehranski sektor. Lokalne akcijske skupine so že v perspektivi 2014-2020 naredile korak h kreptvi lokalne ponudbe hrane in boljše prepoznavnosti njenih ponudnikov. A ta zaveza mora v prihodnji perspektivi 2021-2027 postati še bolj močna; le tako bodo projekti CLLD nadgradili aktivnosti v morskem gospodarskem ribolovu (prednostna naloga unije 1) in akvakulturi (prednostna naloga unije 2). Razvoj trajnostnega prehranskega sistema (na obalnem območju v povezavi s sektorji modrega gospodarstva) in dodajanje vrednosti proizvodom iz ribištva ter akvakulture je zato eden od ciljev, ki velja za obe območji. Kratke verige z lokalnimi proizvodi pa imajo tudi nizek ogljični odtis in prispevajo k izpolnitvi ključnega cilja Zelenega dogovora: podnebno nevtralni Evropi v letu 2050. Morski gospodarski ribolov in</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>akvakultura (morska in sladkovodna) sta kot del prehranskega sektorja močno odvisna tudi od naravnih virov (morje, ribolovni staleži, vode). Novo in boljše ravnovesje med naravo, prehranskim sektorjem in biotsko raznovrstnostjo je postavljeno v središče Strategije od vil do vilic in Strategije za biotsko raznovrstnost 2030. Brez boljše skrbi za stanje okolja in naravnih virov, posledično pa biotske raznovrstnosti, ciljev omenjenih strategij ne bo mogoče doseči. Tu je gotovo pomembno boljše sodelovanje med predstavniki sektorja in znanstveno-raziskovalne sfere na eni strani ter vsemi drugimi deležniki z območja na drugi strani. Le s pridobivanjem novih znanj bo mogoč boljši, bolj trajnosten razvoj. Svoj del odgovornosti pri doseganju boljšega stanja okolja pa nosi tudi vključevanje načel krožnega gospodarstva v sam razvoj: tu so priložnosti v ponovni uporabi odpadnega materiala in uporabi obnovljivih virov energije. Spopadanje z izzivi: stanje okolja, podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti je vključeno v 2. cilj, ki velja za obe območji. Ne glede na zaveze Zelenega dogovora pa ne smemo pozabiti na dejstvo, da lokalna območja temeljijo na socialnih in človeških virih. Prihodnje Strategije lokalnega razvoja bodo morale nasloviti tudi izziv depopulacije območja, pomanjkanja mladih ter boljšega gospodarskega ter družbenega vključevanja različnih kategorij prebivalstva v lokalno območje. Ta izziv v okviru CLLD omenja tudi Analiza na ravni morskega bazena, ki jo je pripravila Evropska komisija. Krepitev medsektorskega povezovanja, vključevanja mladih in žensk, krepitev možnosti zaposlovanja ter izboljšanje dostopa prebivalcem območja do osnovnih storitev so aktivnosti, ki bodo zagotovo prispevale k cilju 3: krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest. Tudi ta cilj velja za obalno in celinska območja.</p> <p>Maja 2021 je Evropska komisija sprejela Smernice za trajnostni razvoj akvakulture. Ta ima kot del prehranskega sistema EU velik potencial za prihodnji razvoj. Zato je razvoj akvakulture vključen v okvir Prednostne naloge unije 2. Projekti CLLD pa lahko prispevajo k večji prepoznavnosti tega sektorja in osveščanju slehernega prebivalca lokalnega območja o koristih te dejavnosti in njenih proizvodov za prehrano, zdravje ljudi, stanje narave in okolja. Zato smo za celinska območja predvideli še 4. cilj: krepitev družbene sprejemljivosti akvakulture, kar je tudi pomemben del Strateških smernic za razvoj akvakulture, ki jih je maja 2021 sprejela Evropska komisija (poglavje 2.3). Vsi štirje cilji vključujejo trajnostni, modri razvoj, sektorje morskega gospodarskega ribolova, morske in sladkovodne akvakulture in združujejo v cilju 3.1 prednostne naloge 3: Intervencije, ki prispevajo k omogočanju trajnostnega modrega gospodarstva v obalnih,</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		otoških in celinskih območjih in k pospeševanju trajnostnega razvoja ribiških in akvakulturnih skupnosti.
2. Greener Europe	4.Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov	<p>Slovensko morje in obala sta glede na površino majhna in dokaj obremenjena z različnimi dejavnostmi in rabami. Vse rabe morja in medsebojni vplivi so opredeljeni v pomorskem prostorskem planu, ki je v pripravi. Skladno z zakonom o varstvu narave imamo v slovenskem morju različna zavarovana območja. Po podatkih Agencije Republike Slovenije za okolje je trenutno površina območij NATURA 2000 2,68 % morja, površina zavarovanih območij (krajinski parki in naravni rezervati) 2,04 % morja, ribolovni rezervati 3,36 % morja, novo načrtovano zavarovano območje oz. detritnega dna je 3,67 % slovenskega morja. Z varovanjem morja in upravljanjem teh območij se ohranja biotska raznovrstnost. Ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti ter trajnostna oskrba z ekosistemskimi storitvami so ena od zavez Zelenega dogovora. Za zagotovitev dobrega upravljanja so potrebni stalni podatki o stanju v morju. Izboljšanje upravljanja vseh zavarovanih območij ter pridobivanje podatkov o vrstah in habitatnih tipih na morju, vezanih na Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES, je bilo prepoznano kot ključna potreba te prednostne naloge. Znanje o morju je bilo prepoznano kot pomembna prioriteta za zagotavljanje ustreznih rab morja. Omenjeni potrebi in prioriteti bosta dobili rezultate v okviru aktivnosti Upravljanje, obnavljanje in spremljanje območij NATURA 2000 in zavarovanih območij ter izvajanje prednostnega okvira ukrepanja. Izguba biotske raznovrstnosti je lahko problem tudi zaradi podnebnih sprememb. Te se čutijo tudi v slovenskem morju: višje temperature morja prinašajo izrazito prerazporeditev vrst na celotnem Sredozemskem območju. Drugi pojavi so še: širjenje tujerodnih vrst in vrst iz južnejših delov, izguba identitete obalnih mokrišč in bledenje koral, čeprav je po ugotovitvah slovenskih morskih biologov sredozemska kamena korala pri nas še vedno manj ogrožena kot drugod v Jadranu. Druga pereča težava je tropikalizacija ali širjenje vrst, ki so značilne za južnejša območja. V našem morju se tako pojavljajo novi plenilci, med katerimi je vse bolj pogosta riba skakavka. V slovenskem morju posamezni ribiči poročajo, da se pojavljajo problemi s to ribo. Nekatere zavarovane vrste, npr. leščur, izginjajo; pred časom so ga skušali rešiti pred smrtonosnim zajedavcem s preselitvijo v Škocjanski zatok. Zato je treba zagotoviti monitoring mehkužcev na območjih NATURA 2000 (prstaci, leščur). Kjer so bila nekatera območja NATURA 2000 na morju opredeljena</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>kot varstveni ukrep vrste (vranjek), bo treba še naprej zagotavljati spremljanje stanje te vrste. K ohranjanju biotske raznovrstnosti bo pripomoglo tudi poznavanje stanja habitatnih tipov. Poznavanje stanja morskih sesalcev (npr. velike pliskavke), ki so izrazito migratorna vrsta, je pomembno za zagotavljanje podatkov o njihovi razširjenosti in razporeditvi, številčnosti, socialni strukturi, rabi habitatov, prehranjevalnih navadah ter interakcijah z ribištvo in vplivom turizma. Morske želve so redni prebivalci Jadranskega morja in so v določenih sezonah v nekaterih predelih lahko celo zelo pogoste. Glavata kareta (<i>Caretta caretta</i>) je migratorna vrsta v bazenu Jadransko morje, zato je za ukrepanje na področju ohranjanja in varstva le-te pomemben regionalen pristop. Za učinkovit regionalni pristop v bazenu Jadransko morje pa je pomembno zagotavljanje podatkov o njihovi razširjenosti in razporeditvi, številčnosti, socialni strukturi, rabi habitatov, prehranjevalnih navadah ter interakcijah z dejavnostmi na morju, ki predstavljajo pritisk nanje, kot npr. ribištvo (nenamerni prilov) in pomorski promet (poškodbe, pogini, nasedanje na obalo). Vrsta se v morskih vodah, v pristojnosti R Slovenije, zadržuje predvsem med majem in oktobrom (Lazar in Žiža, 2010; Udovič, 2013). Letna nihanja temperature morja so ključni dejavnik, ki določa sezonsko prisotnost glavate karete in zato morske vode, v pristojnosti R Slovenije, predstavljajo poletni habitat za glavate karete (Lazar in Žiža, 2010). Izvajanje ukrepov za varstvo glavate karete je zato ključnega pomena. Pred leti je bil v sodelovanju s slovenskimi ribiči izveden uspešen projekt Ohranimo želvo, v okviru katerega je bilo ribičem predano znanje, kako ravnati v primeru njenega zapleta v mrežo. Podajanje tega znanja se je nadaljevalo tudi v drugih projektih, kot je bil projekt NETCET in Life Euroturtels. Poznavanje stanja te vrste, njenih prehranjevalnih navad ter interakcij z ribiči je bistvenega pomena za določanje nadaljnjih ohranitvenih ukrepov.</p> <p>Slovenski del morja leži v severnem delu Jadrana, ki je zaprto s Tržaškim zalivom. Ne glede na to, kdo upravlja z morjem, je za zagotavljanje dobrega stanja potreben skupen, ekosistemski pristop. Poznavanje vseh rab morja, njihovih medsebojnih interakcij ter vplivov, zagotavlja pomorski prostorski plan. Republika Slovenija je tako prvič in na podlagi Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje pripravila celovit prostorski plan za slovensko morje. Da je treba v prihodnje zagotoviti ohranitev usklajene raznolike rabe morja in priobalnega pasu na majhnem prostoru, vzpostaviti celovit sistem spremljanja stanja in procesov na območju morja in obale, ter s tem posledično periodičnega spremljanja izvajanja Pomorskega prostorskega plana Slovenije, je pokazala tudi SWOT</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>analiza. V okviru operativnega programa bomo omogočili pripravo metodologije za spremljanje prostorskega razvoja na morju, v okviru tega pa vzpostavitev sistema za spremljanje izvajanja Pomorskega prostorskega plana Slovenije (PPP), ki bo temeljil na monitoringu kazalcev in usklajevanju z deležniki. Na podlagi metodologije pa bo pripravljeno ničelno poročilo o stanju prostorskega razvoja na morju.</p> <p>V postopku priprave pomorskega prostorskega plana pa se je pojavila tudi potreba po raziskovanju in evidentiranju podvodne kulturne dediščine, kot prvem koraku na poti k vzpostavitvi celostnega upravljanja s podvodno kulturno dediščino v sklopu trajnostnega upravljanja z morskim okoljem. Arheološke ostaline, ki so odložene na dnu slovenskega morja ali v njegovem podtalju, so avtentičen in za mnoga obdobja poglobitni vir znanja o zgodovinskem razvoju človeštva in njegovi povezanosti z naravnim okoljem. Z znanstvenim raziskovanjem in interpretiranjem te ostaline pridobijo vrednost zaradi svojega kulturnega, vzgojnega, simbolnega, identifikacijskega in razvojnega potenciala. Kot družba jih zato štejejo za svojo podvodno kulturno dediščino (PKD) in stremimo k trajnemu ohranjanju njihove vrednosti. PKD je krhka in ranljiva, saj jo poleg naravnih dejavnikov ogrožajo vse številčnejše in obsežnejše pomorske dejavnosti. Izpovednost arheoloških ostalin je pogojena s stopnjo njihove ohranjenosti in celovitostjo arheološkega najdišča kot originalnega kraja deponiranja ostalin. Neraziskano in razdejavno arheološko najdišče tako pomeni trajno in nenadomestljivo izgubo podatkov o preteklosti.</p> <p>Pomorski nadzor na morju je ključnega pomena za zagotavljanje varnega prometa, preprečevanja nesreč in reševanja na morju. Ena od ključnih dejavnosti celostnega upravljanja morskega okolja je povezljivost sistemov za podporo izvajanju pomorskega nadzora (CISE). Uprava RS za pomorstvo kot nacionalni organ, ki opravlja funkcije obalne straže na nacionalni ravni in na ravni Unije ter po potrebi na mednarodni ravni, je v perspektivi 2014-2020 iz ESPR pomagala pri začetku z vzpostavitvijo CISE sistema za izmenjavo podatkov. Trenutni sistem CISE je v produkcijski fazi. Če se bo po določenem času ugotovilo, da slabo deluje in da so potrebne nadgradnje, se bo vlagalo tudi na tem področju. Za izvajanje učinkovitega pomorskega nadzora pa se je izrazila tudi potreba po organizaciji skupnega dogodka (mednarodne konference). V naslednji perspektivi predlagane aktivnosti bodo prispevale k dodatnemu izboljšanju in delovanju CISE z zagotavljanjem storitev varovanja in komunikacijskih storitev, ki temeljijo na najsodobnejši tehnologiji, vključno z infrastrukturo in senzorji, nameščenimi na kateri koli vrsti platforme. V sklopu koordinacije skupnih služb na morju (policija, vojska, carina,</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		<p>ribiška inšpekcija in</p> <p>Uprave RS za pomorstvo URSP), bo izdelan nabor informacij katere se bo izmenjavalo v CISE Node, ki ga izdeluje in vzdržuje EMSA. S povečanjem izmenjave informacij in sodelovanja na področju funkcij obalne straže se bomo lažje soočili z analizami operativnih izzivov in nastajajočimi tveganji na področju nadzora pomorstva; temu bo namenjena organizacija mednarodne konference, v kateri bodo vključeni vsi deležniki Jadransko Jonske makro regije (pomorski nadzor, varovanje okolja, ribiški nadzor, nedovoljene migracije...). Konferenca po navadi poteka pod pokroviteljstvom</p> <p>Ministrstva za pomorstvo, države gostiteljice in, kot že v preteklosti, najpomembnejših mednarodnih, regionalnih in nacionalnih organizacij, ki delujejo na področju varovanja morskega okolja pred naključnimi dogodki. Konferenca bo ponosno vključevala Mednarodno pomorsko organizacijo (IMO), IMO/UNEP Regionalni center za ukrepanje ob izrednih dogodkih v Sredozemskem morju (REMPEC), Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA), Mednarodni sklad za kompenzacijo onesnaženja z nafto (IOPCF), Mednarodno organizacijo za nadzor razlitja (ISCO), Mednarodno zvezo imetnikov onesnaževalcev tankerjev (ITOPF) in Center za dokumentacijo, raziskave in eksperimentiranje o nenamernem onesnaževanju vode (Cedre). Izboljšanje pomorskega nadzora se bo obenem zagotovilo tudi z nakupom opreme.</p> <p>Ker je v skladu z izraženimi potrebami podporo treba zagotoviti nadaljnjemu spremljanju zavarovanih območij na morju, izvajanju Direktive o habitatih in Direktive o pticah, spremljanju izvajanja pomorskega prostorskega plana ter nadaljnji krepitvi pomorskega nadzora, smo vse zgoraj omenjene aktivnosti vključili v cilj 1.4: intervencije, ki prispevajo h krepitvi trajnostnega upravljanja morij in oceanov s promocijo znanja o morju, pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž. Poznavanje stanja vrst in habitatnih tipov Natura 2000, na območjih Natura 2000, kot tudi izven njih, ter pritiskov nanje bo pripomoglo k izboljššanemu upravljanju območij Natura 2000 in zavarovanih območij v skladu s Strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030. K temu bodo pripomogli tudi predvideni ukrepi za varstvo območij Natura 2000 in za varstvo zavarovanih območij. Skupno z ukrepi pomorskega prostorskega načrtovanja in pomorskega nadzora na morju pa se bo omogočilo tudi opredeljevanje in izvajanje drugih ohranitvenih ukrepov, predvidenih v Strategiji in s tem, ob upoštevanju nacionalnih okoliščin, prispevalo k skupnim zadanim ciljem vzpostavitve skladnega omrežja zavarovanih območij Strategije</p>

Cilj politike	Prednostna naloga	Utemeljitev
		EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, na ravni EU.

1. Strategija programa: glavni razvojni izzivi in odzivi politik

Tabela 1A: Analiza SWOT in potrebe

Prednostna naloga	Analiza SWOT
<p>1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov</p>	<p>Prednosti</p> <p>Prednosti</p> <p><u>Morski gospodarski ribolov</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ tradicija malega priobalnega ribolova – trajnostna naravnost v primerjavi z industrijskim ribolovom (1,2) ☐ razvit lokalni trg rib na obalnem območju (2) ☐ dobro sodelovanje ribičev in varstvenih ter znanstveno-raziskovalnih deležnikov (7) ☐ že vzpostavljen sistem zbiranja podatkov v skladu z DCF (5) ☐ regionalno sodelovanje na področju zbiranja podatkov (DCF) in nadzora (GFCM) (1,5) ☐ Investicije v ribiška pristanišča z 10-letno namembnostjo so prispevale k ohranitvi ribištva kot tradicije v osrčju slovenskih obalnih mest (3) <p><u>Varovanje in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ V Sloveniji imamo inovativen postopek predelave polyamida 6 (ki se nahaja v ribolovnem orodju) v najlonske niti (10, 11) ☐ pestrost severnega dela Jadranskega morja (raznovrstnost habitatov in vodnih organizmov) (10) ☐ opredeljeni in učinkoviti režimi za varstvo narave (10) ☐ ohranjena biotska raznovrstnost (8) ☐ upravljanje krajinskih parkov: Krajinskega parka Sečoveljske soline, Krajinski park Debeli rtič in Krajinskega parka Strunjan ter naravnega rezervata Škocjanski zatok (10) ☐ že vzpostavljena območja NATURA 2000 na morju, z vrstami in habitatnimi tipi v dobrem ohranitvenem stanju priobalnega pasu in morskega bazena (10) ☐ izkušnje z upravljanjem zavarovanih območij (9) ☐ vzpostavljena komunikacija in delo z uporabniki morskega okolja (7)

- poznavanje problematike in določanje ciljev stanja morskega okolja, zlasti za deskriptorje kakovosti biotska raznovrstnost (D1), evtrofikacija (D5), onesnaževala (D8) in morski odpadki (D10) (7,12)
- uspešno sodelovanje različnih deležnikov (ministrstva, zavodi, nevladne organizacije) (8,9,10,11)
- izdelan Program ukrepov upravljanja voda, ki določa podporo pri izvajanju ukrepov, vezanih na obnovo celinskih voda, pri vzpostavljanju prehodnosti za vodne organizme v rečnem okolju (11)
- izdelan in obstoječ sistem zbiranja podatkov v okviru Načrta upravljanja z morskim okoljem, ki določa ukrepe za izboljšanje stanja morskih voda (12)
- izdelan Program upravljanja območij Natura 2000 (10)

Slabosti

Slabosti

Morski gospodarski ribolov

- stara ribiška flota z zastarelo opremo in motorji (2,6)
- slab socialno-ekonomski in konkurenčni položaj ribičev (2, 4, 5)
- slaba izmenjava znanj med ribiči in znanstvenimi ter naravovarstvenimi organizacijami (7)
- negativni vplivi izvajanja ribolova na vrste ter morske habitate (1)
- prekomerna izkoriščenost znanstveno ocenjenih ribolovnih virov kot grožnja biotski raznovrstnosti v Jadranu, prelov sardele in sardona ter slabo stanje ostalih gospodarskih vrst (2)
- ribolovna orodja se ne reciklirajo, če ne vsebujejo Polyamid 6 (11)
- slabe zmožnosti za pripravo vlog na projekte, časovna omejenost (4)
- slabša povezanost med IT sistemom zbiranja podatkov (DCF) in IT sistemom nadzora in izvrševanja (9)

Varovanje in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

- deljene in migratorne populacije v Jadranu: težje pridobivanje podatkov in upravljanje (10)
- prelov nekaterih migratornih deljenih staležev vpliva na biotsko raznovrstnost (2, 8, 12)
- ribolov z vlečnimi orodji povzroča poškodbe morskega dna in vpliva na biotsko raznovrstnost (12, 13)

- premajhne kapacitete za izvajanje nadzora nad spremljanjem omejitev in prepovedi na zavarovanih območjih (11)
- prekinjena povezava med morskim in rečnim okoljem - selitvene poti vodnih organizmov v rečnem okolju (11)
- nekateri vidiki morskih ekosistemov so še vedno slabo raziskani (7,12)
- pomanjkljivo podrobnejše poznavanje stanja morskega okolja, predvsem z vidika korelacije aktivnost/dejavnost/-pritisk-vpliv na stanje morskih voda in kvantitativnih izhodiščnih in mejnih vrednosti elementov stanja morskega ekosistema (12)
- pomanjkanje skupnih zbirk podatkov v subregiji glede na različne rabe morskega okolja (7)
- ni vzpostavljenega celovitega sistema spremljanja dejavnosti na morju (spremlja se deskriptorje NUMO, resorji spremljajo dejavnosti iz svojih pristojnosti) (7,12)

Priložnosti

Morski gospodarski ribolov

- z izboljšanjem delovnih in varnostnih pogojev se v obstoječih pristaniščih obdobje namembnosti 10 let lahko podaljša (3)
- večja občutljivost potrošnikov na vprašanja kakovosti in varnosti hrane, in s tem tudi rib (2,5)
- zmogljivosti ribičev za izmenjavo znanj, dobrih praks, medsektorsko povezovanje (7,5)
- ohranjanje vodnih bioloških virov (1,7)
- spremembe zaradi novih obvez izvajanja SRP (1 3, 5, 6, 7)
- izvajanje priporočil GFCM z namenom, da se dobi poglobljeno znanje o tem delu sektorja, sprejema ustrezne prilagojene ukrepe upravljanja, krepitve kapacitet in splošnega izboljšanja pogojev za vse vključene v mali priobalni ribolov ozaveščanje in trajnostne prakse potrošnje - obvezne deklaracije na izdelkih (1)
- zaustavitev trenda slabšanja stanja ribolovnih virov in preloma ribolovnih vrst, zlasti sardele in sardona, v Jadranu (2,8, 12)
- izboljšanje stanja ribolovnih virov ter zagotavljanje MSY v okviru skupne ribiške politike (1,2)
- izboljšanje selektivnosti ribolovnih orodij in ribolovnih orodij, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti

- večji poudarek na regionalizaciji zbiranja podatkov (DCF) (7)
- razvoj novih tehnologij (2,7,6)
- uporaba obnovljivih virov energije, boljša energetska učinkovitost, manjša poraba goriva in prilagajanje na podnebne spremembe (2,4, 6,10)
- Izvajanje projektov, ki bodo pripravljene na podlagi Flagshipov 2021-2027 Jadransko-Jonske makroregionalne strategije, še posebej flagshipi 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 (10, 11, 12)
- Upoštevanje priporočil vmesnega vrednotenja OP ESPR 2014-2020 pri pripravi OP ESPRA 2021-2027 (4)

Varovanje in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

- možnost reciklaže ribolovnih orodij, ki vsebujejo Polyamid 6, v Sloveniji, in sicer s pomočjo inovativne tehnologije, ter prispevek k ohranjanju biotske raznovrstnosti na morju (10, 11)
- zavedanje in ozaveščanje širše javnosti o varovanju morskega okolja (9,10)
- ukrepi, financirani v obdobju 2014-2020 iz ESPR so pripomogli k izboljšanju načrtovanja ukrepov za novi Program upravljanja območij NATURA 2000 in načrtovanju potreb po zavarovanih območjih (14)
- ohranjanje biotske raznovrstnosti, tudi v sodelovanju s sektorjem morskega gospodarskega ribolova (8,9,10)
- raznovrstnost habitatov in morskih organizmov v severnem delu Jadranskega morja (9,10)
- občutljivost javnosti na stanje morskega okolja (10)
- zavedanje širše javnosti o pomenu varovanja naravne in kulturne dediščine (10,11)
- vpetost v evro-sredozemsko regijo (9,10)
- raziskovanje vplivov podnebnih sprememb na morsko okolje in prilagajanje nanje (7)
- politična usmeritev Evropske komisije: Zeleni dogovor za Evropo (7)

Nevarnosti

Morski gospodarski ribolov

- nenadni biološki pojavi na morju, pojav invazivnih tujerodnih vrst (rebrača, meduze, itd) ali

	<p>ekstremni vremenski pojavi, zakisanje, dvig temperature, vse pogostejši in močnejši vetrovi (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pojav epidemij (1) ☐ ravno, plitko in muljasto morsko dno, ki ne predstavlja primernega življenjskega okolja za številne morske organizme, ki se pri nas nahajajo v zgodnjih dobah dozorevanja, nato pa se selijo južneje po Jadranskem morju (7) ☐ negativni trendi deljenih staležev v severnem delu Jadranskega morja (upad ribjih staležev in bentoških organizmov) (1) ☐ z vidika razvoja obalnih mest obstaja želja, da se v pristaniščih širi komercialne priveze na račun privezov za ribiče (3) ☐ pomanjkljiv nadzor nad ribolovom športnih ribičev na morju (6) ☐ podnebne spremembe (7) <p><u><i>Varovanje in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ odpadki (vključno z mikro odpadki) (11,12) ☐ onesnaženje morja in obalnega pasu z različnimi onesnaževali in emisijami (12) ☐ preobremenitev okolja z dejavnostmi na obali in v morju (12) ☐ zaradi čezmejnih odpadkov nastaja obremenjenost morskega okolja (7) ☐ pojav invazivnih tujerodnih vrst (rebrača, meduze, itd) (8) ☐ podnebne spremembe: – ekstremni vremenski pojavi, zakisanje, dvig temperature, vse pogostejši in močnejši vetrovi (10) ☐ čezmejni vplivi na biotsko raznovrstnost (za okolje nasploh), kot tudi zaradi politik sosednjih držav (npr. plinski terminali, naftne vrtine oz. druge dejavnosti v izključnih ekonomskih conah ostalih jadranskih držav) (8) ☐ izguba vrst in habitatov (9) ☐ velika občutljivost morskega okolja zaradi majhne površine posameznih habitatov (9,10) ☐ prekomerno večanje prometa (sidranje) (10) ☐ velik pritisk na obalne in morske habitate zaradi različnih deležnikov (9,10) ☐ neusklajeni pristopi za varstvo celinskih voda z vidika vzpostavljanja prehodnosti za vodne organizme (11)
--	--

neusklajeni pristopi za varstvo morskega okolja v regiji in podregiji (Sredozemlje, Jadran) (7,12)

Opredelitev potreb na podlagi analize SWOT in ob upoštevanju elementov iz člena 8(5) uredbe o ESPRA

Glede na SWOT analizo so se pokazale naslednje potrebe:

1. Omogočanje nadomestil v primeru začasnih zapor ribolova kot posledica izvajanja priporočil GFCM za pridnene in male pelagične staleže (Priporočilo za vzpostavitev večletnega načrta za trajnostno izkoriščanje malih pelagičnih staležev v Jadranskem morju (geografske podregije 17 in 18 ter Priporočilo GFCM/43/2019/5 glede upravljanja pridnenih staležev) ter doseganja MSY ali zaradi naravnih nesreč, okoljskih pojavov ali zdravstvenih kriz, prepoznanih s strani odgovornih organov RS.
2. Izboljšanje pogojev za trženje ulova gospodarskih ribičev in omogočanje investicij na plovilih, ki izboljšujejo delovne, zdravstvene pogoje ribičev, energetska učinkovitost plovila in izkoristek goriva, prav tako pa večjo selektivnost ribolovnega orodja in nakup ribolovnega orodja, ki prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti (Polyamid 6 - reciklaža).
3. Zagotovitev primernih pogojev za delo v ribiških pristaniščih, opreme za shranjevanje iztovarjanje in skladiščenje nenamerne ulova ter za shranjevanje odpadlega ribolovnega orodja (SUP Direktiva).
4. Izboljšanje poslovanja ribičev z iskanjem primernih rešitev za bolj trajnostne prakse.
5. Spodbujanje dodajanja vrednosti ribiškim proizvodom v okviru kratkih prodajnih verig
6. Zamenjava ali posodobitev glavnega ali pomožnega motorja na plovilih
7. Izboljšanje sistema zbiranja podatkov (DCF) za potrebe izvajanja SRP, izboljšanje sistema zbiranja in upravljanja podatkov s strojno in programsko IT opremo in izvajanjem študij, pilotnih projektov, raziskav, vzorčenj, delavnic, prenosom znanja, pripravami podatkov in izvedbo zbiranja podatkov.
8. Izboljšanje sistema nadzora in izvrševanja ribištva ter izpolnitev obveznosti Republike Slovenije na področju nadzornega sistema skupne ribiške politike, kakršne bodo določene z revizijo Uredbe (ES) št. 1224/2009 o nadzornem sistemu, kot tudi z morebitnimi spremembami drugih zakonodajnih podlag na področju nadzornega sistema skupne ribiške politike.
9. Izboljšanje povezljivosti med IT sistemom zbiranja podatkov (DCF) in IT sistemom za nadzor in izvrševanje – digitalizacija.
10. Izboljšanje sodelovanja med ribiči in znanstveniki, še zlasti pri odpravljanju posledic podnebnih

	<p>sprememb in iskanju rešitev za gospodarsko trajnost.</p> <p>11. Zbiranje morskih odpadkov in odpadlega ribolovnega orodja.</p> <p>12. Izvajanje ukrepov za doseg ali ohranitev dobrega okoljskega stanja v morskem okolju iz 1(1) Direktive 2008/56/ES.</p> <p>13. Izvajanje prostorskih varovalnih ukrepov, vzpostavljenih v skladu s členom 13(4) Direktive 2008/56/ES.</p> <p>14. Preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst vključno z zbiranjem informacij o razširjenosti tujerodnih vrst in njihovimi vplivi.</p> <p>15. Izboljšanje upravljanja zavarovanih in varovanih območij na morju.</p> <p>16. Izboljšanje upravljanja z morskimi in obalnimi vrstami in habitati Natura 2000 (študije o vrstah in habitatih Natura 2000 ter o vplivih nanje; varstvo in obnova populacij (staležev) ter izvajanje ukrepov iz Programa upravljanja območij Natura 2000 na morju in obalnih območjih ter ukrepov iz prednostnega okvira ukrepanja.</p> <p>17. Obnavljanje celinskih voda v skladu s programom ukrepov na podlagi 11. člena Direktive 2000/60/ES.</p>
<p>2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji</p>	<p>Prednosti</p> <p><u>Akvakultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ tradicija vzreje, izkušnje, znanje ter poznavanje predvsem tehnologije klasične akvakulture (3) ☐ obrati akvakulture po celotnem ozemlju Slovenije (4) ☐ obstoj različnih vrst akvakulture: toplovodna, hladnovodna in marikultura (8) ☐ v zadnjem obdobju uvajanje zaprtih sistemov (2) ☐ visoka naravna produktivnost pri gojenju školjk (1) ☐ raznolikost akvakulture in pestra ponudba na trgu proizvodov in kategorij vodnih organizmov (ikre, mladice, odrasle ribe) (1) ☐ gojitev avtohtonih vrst vodnih organizmov (1) ☐ diverzificirana dejavnost (majhni predelovalni obrati, športni ribolov, turizem, lastna predelava in direktno trženje do potrošnika itd) (1) ☐ lokalna samooskrba in kratke trgovske verige (1)

- naravovarstvena vloga akvakulture (3)

Predelava in trženje proizvodov iz ribištva in akvakulture

- tradicija in izkušnje v predelovalni industriji (4)
- pestrost ponudbe proizvodov iz predelave (8)
- dobava na lokalne trge in celovita distribucijska pokritost (6)
- bližina trgov z navadami ribiških potrošnje proizvodov in proizvodov iz akvakulture (6)
- vse na enem mestu: proizvodnja v objektu akvakulture, lastna predelava in prodaja lastnih proizvodov (6)
- večje število manjših predelovalnih obratov (1)

Slabosti

Akvakultura

- slaba prepoznavnost sektorja (8)
- majhnost sektorja (4)
- stari objekti akvakulture in slaba tehnološka opremljenost in digitalizacija objektov (1)
- visoki fiksni stroški (1)
- majhna produktivnost in šibka ekonomska moč subjektov akvakulture (1)
- slaba diverzifikacija (1)
- šibka konkurenčna sposobnost (4)
- šibka finančna sposobnost sektorja (manjši ribogojci) (1)
- zaostajanje pri uvajanju novih tehnologij in pristopov vzreje (7)
- pomanjkanje znanja in inovativnih pristopov pri vzreji (4)
- pomanjkljiva izobraževalna podpora (4)
- slaba prepoznavnost proizvodov iz akvakulture (8)
- omejena območja za gojenje školjk (5)

- ni zaščite oziroma oznake za poreklo domačih izdelkov (8)
- odvisnost od nabave iker iz tujine (4)
- slaba organiziranost sektorja (4)
- slaba zaščita pred plenilci iz narave (1 in 3)

Predelava in trženje proizvodov iz ribištva in akvakulture

- slaba prepoznavnost sektorja (8)
- slabo poznavanje proizvodov iz trajnostnega ribolova in akvakulture (8)
- pomanjkanje tehnološke opremljenosti obratov in proizvodnje (6)
- nizka energetska učinkovitost predelovalnih obratov (6)
- pomanjkanje inovativnih pristopov v proizvodnem in trženjskem procesu (7)
- nezadostna povezanost med subjekti proizvodne verige (4)
- pomanjkanje znanja ter pomanjkljiva raziskovalna in izobraževalna podpora (6 in 7)

Priložnosti

Akvakultura

- vodnatost in dobra kakovost vode (1)
- razpoložljive podzemne vode (2)
- neizkoriščeni vodni viri (1)
- ugodno stanje habitatov (1)
- nove tehnologije vzreje (2 in 7)
- prilagajanje klimatskim spremembam (1)
- povečevanje potrošnje proizvodov iz akvakulture s strani potrošnikov (8)
- povečano povpraševanje po proizvodih iz akvakulture iz trajnostne vzreje in z dodano vrednostjo s strani potrošnikov (8)
- novi proizvodi v kozmetični, farmacevtski industriji (7)

- neizkoriščeni razpoložljivi vodni viri (npr. podzemne vode) (2)
- neizkoriščen potencial obstoječih obratov akvakulture (1)
- prostor za nova gojitvena območja na morju (5)
- porast turizma (rekreacijski ribolov, ekoturizem, kulinarične poti) (1)
- uporaba odpadkov iz akvakulture za nove proizvode (1)
- razpoložljivi obnovljivi viri energije v proizvodnji (sonce, veter, voda, geotermalna voda itd) (2)
- upoštevanje priporočil vmesnega vrednotenja OP ESPR 2014-2020 pri pripravi OP ESPRA 2021-2027 (2,4)
- uporaba načel krožnega gospodarstva (1)

Predelava in trženje proizvodov iz ribištva in akvakulture

- nove tehnologije predelave (7)
- novi proizvodi (6, 8)
- zaupanje potrošnikov v proizvode iz vodnih organizmov (8)
- povečevanje povpraševanja in potrošnje predelanih ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (8)
- razpoložljivi obnovljivi viri energije v proizvodnji (sonce, veter, voda, geotermalna voda, itd) (6)

Nevarnosti

Akvakultura

- okoljske spremembe in naravne nesreče (1)
- ekonomsko finančna kriza (1)
- zamuljenje večjih zadrževalnikov vode (1)
- ribojede ptice (kormorani) in drugi plenilci iz narave (3)
- padec kupne moči potrošnikov (8)
- pomanjkanje surovine (1)

Predelava in trženje proizvodov iz ribištva in akvakulture

- naraščanje cen in pomanjkanje surovin, zlasti iz morskega ribolova (6)
- ekonomsko-finančna kriza (6)
- pomanjkanje kvalificirane delovne sile (4)
- spreminjanje nakupovalnih navad potrošnikov (8)
- negativni dogodki, ki vplivajo na zaupanje potrošnikov (8)
- sezonska nihanja oskrbe s svežimi ribiški proizvodi (8)

Oprelitev potreb na podlagi analize SWOT in ob upoštevanju elementov iz člena 8(5) uredbe o ESPRA

Akvakultura

1. Večanje konkurenčnosti akvakulture z naložbami v obstoječe in nove obrate akvakulture za:
- zagotavljanje večje produktivnosti,
  - vzrejo novih vrst,
  - ekološko vzrejo
  - večjo izkoriščenost vodnih virov
  - zmanjšanja onesnaženja,
  - dobrobiti vodnih organizmov (npr. v opremo za omamljanje rib pred zakolom oz. usmrčitvijo),
  - nadzor in zaščito pred plenilci iz narave,
  - posodobitev opreme (delovni stroji, vključno z računalniško opremo in programi za računalniško vodenje proizvodnje, prodajo in sledljivost proizvodov iz akvakulture (digitalizacija, avtomatizacija in online monitoring), transportna sredstva in oprema za prevoz živih vodnih organizmov in proizvodov iz akvakulture)
  - diverzifikacijo dejavnosti (npr. izgradnja komercialnih ribnikov za lastno proizvodnjo kot dodatna turistična/gostinska ponudba, izgradnja dvoran za predstavitev akvakulture, naložbe v prostore za čiščenje, filetiranje in prodajo lastnih proizvodov
  - izgradnjo zaprtih RAS sistemov v povezavi z naložbami, ki omogočajo uporabo obnovljivih virov

	<p>energije za lastne potrebe,</p> <p>2. Ohranjanje akvakulture za ohranitev ribnikov in habitatov ter marikulture v primeru pojava biotoksinov, omogočanje nadomestil za ekološko akvakulturo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omogočanje nadomestil v toplovodni akvakulturi za okoljske storitve v obratih akvakulture, ki niso ograjeni, v primeru ekstenzivne ali polintenzivne vzreje za vzdrževanje vzrejnih vodnih in priobalnih površin kot habitatov prostoživečih živali, in ko zaščita pred plenilci iz narave ni učinkovita; • omogočanje nadomestil zaradi posebnih pogojev vzreje (prepoved krmljenja, gnojenja, itd.) • omogočanje nadomestil školjkarjem ob pojavu biotoksinov • omogočanje nadomestil za prehod na ekološko akvakulturo <p>3. Izboljšanje znanj v sektorju akvakulture in izven, mreženje in izmenjava dobrih praks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mreženje in povezovanje med proizvajalci in odločevalci z vzpostavitvijo mrežne platforme za izmenjavo strokovnih novosti s področja akvakulture, novimi tehnologijami ... usposabljanja z različnih področij: zaprti sistemi v akvakulturi, učinkovita raba vode z majhnim vplivom na okolje (količina vode, onesnaženje), ekologija in dobrobit za posamezne vrste rib, poznavanje zahtev posamezne vrste do okolja, ekološka vzreja, racionalna raba antibiotikov z ustrezno tehnologijo, organizacija delovnih procesov, trženja • strokovne izmenjave za delavce v akvakulturi (npr. organizacija strokovnih srečanj), • predstavitev poklica ribogojca med mladimi <p>4. Upravljanje s tveganji in raziskave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Financiranje študij za potrebe akvakulture in odločevalcev v akvakulturi (npr. v povezavi s podnebnimi spremembami, ogljičnim odtisom, zmanjševanjem pretoka vode zaradi suš, prostorsko umeščanje in okoljska presoja, okoljske spremembe, študija hranilnih vrednosti školjk ... <p>5. Inovacije v akvakulturi predvsem z vidika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boljšega izkoriščanja naravnih virov • zmanjšanja negativnih vplivov na okolje • uvajanja novih vrst in tehnologij vzreje in postopkov v proizvodnji • iskanja rešitev pri prodajnih težavah, odziv na potrebo po novih tržnih zahtevah, kot je organska prodaja ali registracija blagovne znamke, • razvoja oz. uvajanja novih vrst (npr. alge)
--	--

Predelava in trženje proizvodov iz ribištva in akvakulture

6. Naložbe v obstoječe in nove predelovalne obrate z namenom:

- večje produktivnosti,
- izkoriščanja obnovljivih virov energije za delovanje obrata predelave,
- avtomatizacije, robotizacije in digitalizacije,
- nakupa nove opreme (npr. opreme za pripravo polpripravljenih jedi, nakup transportnih sredstev za prevoz proizvodov)

7. Inovacije v predelavi in trženju predvsem iz vidika:

- boljšega izkoriščanja naravnih virov
  - zmanjšanja negativnih vplivov na okolje
  - uvajanja novih vrst in tehnologij vzreje in postopkov v proizvodnji
  - iskanja rešitev pri prodajnih težavah, odziv na potrebo po novih tržnih zahtevah, kot je organska prodaja ali registracija blagovne znamke,
  - razvoja oz. uvajanja novih proizvodov, dodajanja vrednosti proizvodom,
  - zmanjševanja zavržkov iz proizvodnje in vključevanja v krožno gospodarstvo
  -
  - razvoj embalaže (npr. za izboljšanje kakovosti proizvodov ali vpliva na okolje, podaljšanja roka uporabnosti)
  - razvoj in diverzifikacijo v nove izdelke, predelovalno opremo, dodajanje vrednosti izdelkom, izboljšanje udobja za potrošnike, pakiranje, podaljšanje roka uporabnosti
8. Promocija za povečanje porabe ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture:
- Ozaveščanje potrošnikov o EU akvakulturi,
  - ozaveščanje potrošnikov o pomenu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v prehrani,
  - ozaveščanje potrošnikov o pomenu lokalnih in trajnostnih proizvodov,
  - ozaveščanje potrošnikov o pomenu ekološke vzreje,
  - predstavitev priprave jedi iz ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture,
  - ozaveščanje o ribištvu in akvakulturi kot zdravi in okolju prijazni pridelavi hrane,

	<ul style="list-style-type: none"> • postavitve aktivne spletne platforme za ozaveščanje sektorja in potrošnikov (npr. aktualni dogodki v zvezi z ribištvo, akvakulturo, predelavo, trženjem, sejmi, izlovi, posebne sezonske ponudbe, recepti, novi proizvodi, pomen proizvodov iz ribištva in akvakulture itd.), • sodelovanje na sejmih
<p>3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo</p>	<p>Prednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogata zgodovina gospodarskega ribolova in akvakulture (tradicija) (A1, B1) • diverzifikacija gospodarskih ribičev (A1) • ulov in vzreja kakovostne lokalne ribe in medijsko odmevni in prepoznani projekti (A1, B1) • poznavanje nujno potrebnih naložb za nova delovna mesta in podpora lokalne skupnosti pri delovanju LAS-ov (povezanost skupnosti (enotnost, lokalna pripadnost) (A3, B3) • izvajanje projektov sodelovanja med lokalnimi akcijskimi skupinami in čezmejna povezanost lokalnega prebivalstva (A3, B3) <p>Slabosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • slab prenos znanja in pomanjkanje komunikacije na lokalnem področju ter nepovezanost sektorja gosp. ribištva in marikulture (A1, B1) • možnost zavajanja potrošnikov, njihova premajhna osveščenost (izvor, neustrezne in pomanjkljive deklaracije, npr. zamrznjeni proizvodi, promovirani kot sveži), nezadostna promocija »SLO« ribe in ribjih izdelkov (A1, B1) • nezanimanje za ekološko vzrejo vodnih organizmov (A2, B2) • prezahtevni in predolgi birokratski postopki, nezadostna digitalizacija sektorjev (A3, B3) • slabo/premajhno ozaveščanje posameznih akterjev o pomembnosti povezovanja sektorja in premajhno zavedanje predstavnikov lokalnih skupnosti o njihovem poslanstvu za sektor ribištva in akvakulture (pomagajo ohranjati sektor) (A3, B3) • neizvajanje dobrih pilotnih projektov v lokalnem okolju, kot zasnova za kasnejše projekte (A3, B3) • različni interesi lokalnega prebivalstva (turizem, kmetijstvo, ribiči, marikultura) in strateška

usmerjenost občin samo v eno panogo (turizem) (A3, B3)

- staranje populacije sektorja akvakulture in ribištva in upad zanimanja za izvajanje gospodarskega ribolova (A3, B3)
- slaba zastopanost žensk in njihovih znanj v sektorju (A3, B3)
- ribiški LAS-i v trenutnem programskem obdobju ne pokrivajo celotno ozemlje Republike Slovenije, posledično manjše število potencialnih upravičencev (B4)

Priložnosti

- povezovanje različnih panog na lokalnem območju (akvakultura, športni ribolov, vinogradništvo, sirarstvo, živinoreja, turizem, kulinarika...) zaradi povpraševanja potrošnika po visoko kakovostnih lokalnih proizvodih (A1, B1)
- povečanje prepoznavnosti lokalno pridelane hrane in njene kakovosti (A1, B1)
- višji družinski standard (večja kupna moč) kot potencial povečanja porabe rib in ribjih izdelkov v gospodinjstvu (A1, B1)
- promocija lokalnih ribjih proizvodov z različnimi sejmi, tekmovanji (bakalar) (A1, B1)
- povečanje zanimanja lokalnega prebivalstva po projektih, ki so usmerjeni v varovanje okolja in narave (vodnih virov), ekologije (zmanjšanje odpadkov in plastike) (A2)
- eliminiranje plastike (odpadna embalaža) v predelavi ribiških proizvodov, inovativnost in ustvarjalnost na lokalnem nivoju (inkubatorji, start up podjetja) (A3, B3)
- povečan interes in povpraševanje ljudi ter organizacij za krožno gospodarstvo in zdravo družbo (A2, B2)
- aktivno sodelovanje celotnega lokalnega območja, ki ga pokriva LAS, ter medregijsko in meddržavno sodelovanje pri izmenjavi znanj (izobraževanje), idej (prenos dobrih praks) (A3, B3)
- vključevanje vsebin Strategije pametne specializacije, zlasti za območja, pomembna za sektorje modrega gospodarstva (A1, A2, B1, B2)

Nevarnosti

- negativni trendi deljenih staležev v severnem delu Jadranskega morja (upad ribjih staležev) (A2)
- onesnaženje morja in obalnega pasu z različnimi onesnaževali in emisijami, onesnaženost okolja, odpadki (vključno z mikro odpadki), podnebne spremembe (A2, B2)
- prekomerno večanje prometa (nevarnost nesreč, podvodni hrup, sidranje, mejne vrednosti, razlitja, trki, itd.) in kratkotrajno poslabšanje kakovosti vodnih virov in morja (naključni dogodki v industriji, komunalni, transportu, kmetijstvu in turizmu) ter kot posledica naravnih nesreč (A2, B2)
- pojav gospodarske krize in epidemij (A3, B3)
- negativen vpliv ostalih panog (turizem, transport) in ustvarjanje novih zavarovanih območij (velja prepoved gospodarskega ribolova) (A3)

Opredelitev potreb na podlagi analize SWOT in ob upoštevanju elementov iz člena 8(5) uredbe o ESPRA

A. Za obalno LAS (ribištvo in marikultura) so bile izražene naslednje potrebe/cilji:

1. Vključevanje sektorjev modrega gospodarstva v razvoj trajnostnega prehranskega sistema, trženja in dodajanja vrednosti proizvodom iz ribištva in akvakulture
2. Prispevanje sektorjev ribištva in akvakulture k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti s podporo krožnega gospodarstva ter čiste energije
3. Krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest na področju ribištva in akvakulture

B. Za celinske LAS (akvakultura) so bile izražene naslednje potrebe/cilji:

1. Razvoj trajnostnega prehranskega sistema, trženja in dodajanja vrednosti proizvodom iz akvakulture
2. Prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti s podporo krožnega gospodarstva ter čiste energije
3. Krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest

	4. Krepitev družbene sprejemljivosti akvakulture
4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov	<p>Prednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • raznolika raba morja in obalnega pasu na majhnem prostoru (2) • zavedanje o pomembnosti usklajenega delovanja na ravni pomorskega bazena (2) • ustaljene rabe in režimi morskega okolja, že vzpostavljene številne medsebojne prilagoditve med različnimi panogami (pomorski promet, ribolov, akvakultura, turizem) (2) • usklajevanje interesov za poseganje v morski prostor: v pripravi pomorski prostorski plan ter usklajeno prostorsko načrtovanje (PP, DPN, OPN) (2) • izdelan Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015 - 2020 in osnutek Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2021 - 2027 z določenimi sistemi spremljanja in upravljanja območij varstva narave (1) • razvita institucionalna znanstvenoraziskovalna infrastruktura za zbiranje podatkov o stanju morskega okolja (1, 2) • tradicija izvajanje monitoringov v morskem okolju (1, 2) • že obstoječe znanje o metodologijah, biologiji vrst in potrebah morskega okolja (1) • poznavanje problematike in določanje ciljev stanja morskega okolja (1) • sodelovanje RS pri različnih okoljskih regionalnih projektih (1) • že vzpostavljen sistem nadzora pomorskega prometa (obstoječi podatki in informacijski sistemi v zvezi z nadzorom za izpolnjevanje EU in mednarodnih zahtev) (3) • sodelovanje različnih deležnikov (ministrstva, zavodi, nevladne organizacije) (1, 2, 3) • znanje in izkušnje iz predhodnih obdobj (1) • tradicija mednarodnega sodelovanja (2) <p>Slabosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • nekateri vidiki morskih ekosistemov so še vedno slabo raziskani (1)

- pomanjkanje skupnih zbirk podatkov v subregiji glede na različne rabe morskega okolja (1, 2)
- neizmenjava podatkov na makro regionalnem nivoju (2)
- časovna omejenost raziskav – ni kontinuitete (2)
- nezadostna informacijska podpora (2)
- relativno omejene prostorske možnosti, parcialna neskladja med rabami (2)
- velik spekter vseh uporabnikov morja in posledično potreba po različnih prilagoditvah (2)
- konflikti med različnimi rabami (pomorski promet, sidranje, pridneni ribolov, turizem, itd.) in varstvom (narava in kulturna dediščina) zaradi omejene velikosti območja (2)
- ni vzpostavljenega celovitega sistema spremljanja dejavnosti na morju (spremlja se deskriptorje NUMO, resorji spremljajo dejavnosti iz svojih pristojnosti) (2)
- podvodna kulturna dediščina je izpostavljena in ogrožena ter podvržena nenadzorovanemu intenzivnemu uničevanju s strani tovrnega pomorskega prometa (gradnja pristaniške infrastrukture, poglobljanje plovnih poti, sidranje tovornih ladij) in ribištva (uporaba pridnenih vlečnih mrež in drugih ribolovnih orodij, ki invazivno vplivajo na morsko dno), ter poškodbam zaradi sidranja manjših plovil in nenadzorovanega in nedovoljenega odnašanja premičnih arheoloških ostalin/predmetov kulturne dediščine (2)
- slabša pripravljenost za sodelovanje med različnimi deležniki na morju (policija, vojska) (3)

Priložnosti

- raznovrstnost habitatov in vodnih organizmov v severnem delu Jadranskega morja (1)
- občutljivost javnosti na stanje morskega okolja (1, 2)
- raziskovalni potencial znanstvenih institucij: razvoj novih tehnologij (1, 2)
- raziskovanje vplivov podnebnih sprememb na morsko okolje in prilagajanje nanje (1, 2)
- zavedanje in ozaveščanje širše javnosti o varovanju morskega okolja (1, 2)
- politična usmeritev Evropske komisije: Zeleni dogovor za Evropo (1)
- vpetost v evrosredozemsko regijo (2)

Nevarnosti

- prostorska omejenost razvojnih možnosti morskega bazena in priobalnega pasu (2)
- navzkrižje različnih interesov (2)
- pomorski promet in pristaniške dejavnosti povzročajo negativne vplive na morsko okolje (1,3)
- odpadki (vključno z mikro odpadki) (3)
- onesnaženje z različnimi onesnaževali in emisijami (3)
- vnos in širjenje invazivnih tujerodnih vrst (1, 3)
- negativen vpliv turizma na biotsko raznovrstnost (1)
- podnebne spremembe: ekstremni vremenski pojavi, zakisanje, dvig temperature, vse pogostejši in močnejši vetrovi (1)
- nezadosten nadzor nad balastnimi vodami (3)
- turizem (sidranje in odpadki) (1, 2)
- izginjanje domorodnih vrst (1)
- povečana raba morskega okolja, ki se že kaže v slabšanju stanja morskih voda (1)
- pomanjkanje ažuriranih informacij o dogajanju na morju, tudi od drugih držav (2, 3)
- obremenjenost morja s številnimi rabami na morju in obali, še posebej s pomorskim prometom in turizmom (vplivi na okolje) (1, 2)
- izvajanje pritiska na naravne entitete z različnimi antropogenimi posegi v obalnem pasu (1)
- nadaljnje nenadzorovano poseganje v podvodno kulturno dediščino in posledično nepovratno izgubljanje varovanih kulturnih vrednot morskega okolja (2)

Opredelitev potreb na podlagi analize SWOT in ob upoštevanju elementov iz člena 8(5) uredbe o ESPRA

Na podlagi SWOT analize se je pokazala potreba po pridobivanju znanj o morskem okolju in priobalnem pasu z namenom celovitega upravljanja in predvsem učinkovitejšega integriranega sodelovanja med vsemi akterji. Hkrati je treba izboljšati sodelovanje in povezovanje podatkov med različnimi resorji, ki jih zbirajo, z namenom zagotavljanja učinkovitega pomorskega nadzora. V tem okvirju je treba nasloviti tudi potrebo po vzpostavitvi celovitega sistema spremljanja stanja in procesov

na območju morja in priobalnem pasu, ter s tem zagotoviti podporo izvajanju Pomorskega prostorskega plana Slovenije. Na 4. Prednostni nalogi smo prepoznali naslednje potrebe:

1. Izvajanje monitoringa vrst in habitatnih tipov, vezanih na Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES na morju, in sicer:

- spremljanje stanja morskih in obalnih vrst in habitatnih tipov Natura 2000 (na obstoječih območjih Natura 2000 in tudi izven)
- spremljanje pritiskov in groženj na vrste in habitatne tipe Natura 2000 (na primer promet, akvakultura idr.)
- krepitev sodelovanja z upravljavci zavarovanih območij v zvezi z zbiranjem, upravljanjem in uporabo podatkov o vrstah in habitatnih tipih, vezanih na Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES
- vodenje baze podatkov za vrste in habitatne tipe Natura 2000, zavarovane vrste in invazivne tujerodne vrste;
- izvajanje ukrepov za ohranjanje habitatnih tipov NATURA 2000 ter za obnovo zavarovanih območij

2. Podpora pomorskemu prostorskemu načrtovanju, kot je določeno v Direktivi 2014/89/EU:

- spremljanje stanja, procesov in sprememb na območju morja in obale oziroma spremljanje medsebojnega vpliva dejavnosti v okviru okoljskih, socialnih in ekonomskih podatkov ter v povezavi s pomorskimi fizičnimi podatki o morskih vodah v skladu z Direktivo 2014/89/EU;
- uresničevanje javnega interesa na področju celostnega ohranjanja podvodne kulturne dediščine, in sicer:
- identificiranje podvodne kulturne dediščine na še neraziskanih območjih morja,
- vzpostavitev pravnih režimov varstva za registrirano podvodne kulturne dediščine,
- izvajanje varstvenih in omilitvenih ukrepov za ogroženo podvodno kulturno dediščino.

3. Podpora pomorskemu nadzoru in izvajanju CISE, organizacija mednarodnega dogodka

• V naslednji perspektivi predlagane aktivnosti bodo prispevale k dodatnemu izboljšanju in delovanju CISE z zagotavljanjem storitev varovanja in komunikacijskih storitev, ki temeljijo na najsodobnejši tehnologiji, vključno z infrastrukturo in senzorji, nameščenimi na kateri koli vrsti platforme. S povečanjem izmenjave informacij in sodelovanja na področju funkcij obalne straže, se bomo lažje

	soočili z analizami operativnih izzivov in nastajajočimi tveganji na področju nadzora pomorstva;
--	--

2. Prednostne naloge

Sklic: člen 22(2) in člen 22(3(c)) uredbe o skupnih določbah

2.1. Prednostne naloge, razen tehnične pomoči

Identifikator	Naslov
1	Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov
2	Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji
3	Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo
4	Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1. Prednostna naloga: 1.Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

Specifični cilji

Specifični cilj
1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti
1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih
1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti
1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju
1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Glede na potrebe, opredeljene v SWOT analizi, bo Republika Slovenija v okviru ESPRA izvajala naslednje aktivnosti:

1. Konkurenčna in energetska bolj učinkovita flota:

Podpirali se bodo različni tipi naložbenih aktivnosti v slovensko ribolovno floto, ki je stara in dotrajana. Vse aktivnosti bodo omogočale tudi posodobitev plovil malega priobalnega ribolova, kjer bodo plovila izpolnjevala pogoje, predvsem pa:

a.) Naložbe v proizvodno opremo na krovu;

Podpora npr. izboljšanju pogojev, povezanih z zamrzovanjem. Podpirale se bodo naložbe, ki bodo omogočale večjo učinkovitost in trajnost pri izvajanju ribolovnih aktivnosti, obenem pa zmanjšanje uporabe energije ter izboljševale energetska učinkovitost.

b.) Naložbe za izboljšanje navigacije, plovnosti plovila in nadzora motorja

Predvidevajo naložbe v plovila za izboljšave pogonskega sistema za zmanjšanje uporabljene energije in večjo energetska učinkovitost. Naložbe v pogonski sistem bodo usmerjene v zamenjavo osovine oziroma ladijskih vijakov in sistema za prenos moči motorja.

c.) Zamenjava ribolovnega orodja

Možen bo nakup bolj selektivnega ribolovnega orodja, ki zmanjšuje neželen ulov in prilov (orodja, katerih mrežna očesa bodo večja od predpisanih z Sredozemsko uredbo 1976/2006). To bo prispevalo k bolj trajnostnemu ribolovu, izvajanje tega tipa aktivnosti bo imelo večji vpliv na ohranjanje virov, na zmanjšanje prelova vrst, za katere je znanstvena ocena slaba, prav tako pa bo aktivnost omogočila doseganje MSY v okviru skupne ribiške politike ter imela pozitiven vpliv na biotsko raznovrstnost.

V okviru nakupa novih ribolovnih orodij bomo omogočili tudi nakup ribolovnih orodij, ki vsebujejo Polyamid 6. Ker bi bila ribolovnim orodjem, ki vsebujejo Polyamid 6, lahko omogočena dejanska reciklaža, bi bil to dober prispevek k večji biotski raznovrstnosti, saj odpadlo ribolovno orodje največkrat pristane na deponijah ali pa v morju. Zamenjava ribolovnih orodij s takšnimi bi bila komplementarna aktivnosti zbiranja morskih odpadkov in odpadlega ribolovnega orodja na cilju 1.6. Aktivnost bo prispevala k izpolnjevanju cilja 4.3, točke D, GFCM Strategije 2030, saj bo ribiče spodbudila k sodelovanju v krožnem gospodarstvu.

d.) Zmanjšanje/ preprečevanje onesnaženja/kontaminacije

Omogočene bodo naložbe v bolj ekološke premaze plovil

e.) Naložbe v varnostno opremo

Gre za naložbe, povezane z izboljšanimi zdravstvenimi pogoji, varnostjo pri delu ter boljšimi delovnimi pogoji (npr. nakup naprav za gašenje požarov, alarmnih sistemov, nakup AIS postaj itd.)

f.) Naložbe v delovne pogoje

Ker je v slovenski floti večina plovila malega priobalnega ribolova, je večkrat na plovilih težava zagotavljanje dobrih delovnih pogojev. Zato bomo ribičem omogočili izvajanje operacij, ki izboljšujejo delovne pogoje (oprema wc-jev, zavetij).

Pričakujemo, da bomo z izvajanjem tega tipa aktivnosti pripomogli k izvajanju Strategije GFCM do leta 2030, in sicer stebra 1, aktivnosti C cilja 1.2, stebra 5, točke B cilja 5.2, stebra 4, točk A in B cilja 4.1.

V okviru tega tipa aktivnosti bo mogoče tudi investiranje v ribiška plovila in ribolovna orodja za zmanjšanje porabe goriva ali izboljšanje učinkovitosti ulova, kar bo prispevalo k razogljičenju sektorja (na primer tehnologije za izboljšanje strukture plovila in opreme na krovu, kot sta izboljšanje trupa in propelerja, izboljšani pogonski in pomožni motorji in vitli za dvig orodij, izboljšana učinkovitost goriva, LED osvetlitev, alternativna hladilna sredstva in pomoč pri ribolovu, tehnologije ribolovnega orodja za zmanjšanje porabe goriva, kot so nove mreže in modeli orodja, ki zmanjšajo uporabo, ribolovno orodje, ki izboljša učinkovitost ulova).

2. Pristanišča, ki zagotavljajo ustrezne delovne in trajnostne pogoje za ribiče Izvajali naslednje tipe aktivnosti:

a) Ureditev, ki izboljšuje varnostne in delovne pogoje ribičev – prispevek k modremu gospodarstvu (zavetja za ribiče; infrastruktura, naprave in oprema za izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev v pristaniščih; prostori ali zabojniki za shranjevanje ribolovne opreme, delovnih pripomočkov in opreme v ribiškem pristanišču; hladilnice, tehtnice, delovne mize itd.);

b) Ureditev za povečanje kakovosti, nadzora in sledljivosti iztovorjenih ribiških proizvodov v ribiškem pristanišču, vključno z izboljšanjem higienskih pogojev (npr. naprav in opreme za čiščenje rib);

c) Ureditev za sidranje in privezovanje ribiških plovil ter prispevanje k splošni varnosti v ribiškem pristanišču;

d) Ureditev za prispevanje k varovanju okolja, vključno z možnostjo ureditve zabožnikov za shranjevanje odpadlega ribolovnega orodja ter povečanjem energetske učinkovitosti; Tovrstne naložbe bodo komplementarne aktivnosti Varovanje in ohranjanje vodne in morske biotske raznovrstnosti na cilju 1.6; e) Ureditev za izvajanje obveznosti iztovora neželenega ulova. Slovenija ima trenutno s strani Evropske komisije de minimis izjeme (Delegirani uredbi Komisije 2018/161 in 2021/2064). Če katera od teh izjem preneha veljati, bo ta aktivnost namenjena tudi nakupu naprav in opreme za izvajanje obveznosti iztovora zavržkov. Za ta namen se bo podprlo tudi naložbe za olajšanje iztovarjanja in skladiščenje neželenega ulova, ki ga bo treba iztovoriti in obravnavati ter hraniti ločeno od ulova za prehrano ljudi.

3. Spodbujanje ohranjanja kakovosti proizvodov znotraj kratkih verig za ribiške proizvode

Sektor slovenskega morskega ribištva se nahaja pred številnimi izzivi, med katerimi je tudi zagotavljanje višje kakovosti ribiških proizvodov, ohranjanje kratkih verig ter dvig dodane vrednosti. Večina slovenskega ulova se proda na mestu prve prodaje v Trstu. Tudi nova nadzorna uredba EU bo omogočala prodajo manjših količin kupcu direktno od ribiča, kar je dobra podlaga za spodbujanje kratkih verig, ki so lokalno, ob obali, že vzpostavljene, tudi v drugih regijah. Še posebej, ker so te prepoznane kot pomemben del prehranske varnosti v skladu s Strategijo od vil do vilic. Prehranska varnost je postala še

bolj pomembna ob pojavu pandemije, povezane s COVID-19. Kratke verige prispevajo k bolj trajnostnemu prehranskemu sistemu, v skladu s pričakovanji potrošnikov. OP ESPRA 2021-2027 bo sektor morskega gospodarskega ribolova spodbudil k ohranitvi in dvigu kakovosti proizvodov preko ohranjanja kratkih prodajnih oziroma dobavnih verig pri prevozu in distribuciji ulova ribičev do končnega odjemalca, ob zagotavljanju nepretrgane hladne verige. Pomembno je spodbujati ukrepe za ohranitev kratkih verig ter za dodatna krajšanja verig od proizvajalca do potrošnika ter izvajanje promocijskih dejavnosti v sklopu turistične ponudbe, s poudarkom na svežini in kakovosti lokalnega ulova. Raziskave (Aragon, 2018) so pokazale, da dajejo potrošniki prednost domačim izdelkom pred uvoženimi, saj menijo, da so ti izdelki višje kakovosti, so bolj varni in bolj sveži. Z racionalnega stališča veljajo domači izdelki za bolj sveže zaradi dejstva, da so ribe hitro pokvarljive in je zato pomembno, da se na poti od mesta ulova do prodaje uporabi kar najmanj prezervacijskih postopkov. Ob nakupu rib so potrošniki najbolj pozorni na vrsto ribe in rok trajanja, kar pri sveži ribi seveda kaže na dimenzijo svežine. Tu vidimo mnoge priložnosti za ohranjanje lokalnega sektorja ribištva ter za lokalno preskrbo trga s svežimi ribami ter ribiški proizvodi. Navedene aktivnosti bi omogočale ohranjanje nekaterih delovnih mest in promocijo poklica ribiča.

4. Blažitev podnebnih sprememb in krepitev ekonomske trajnosti sektorja

Z globalnimi podnebnimi spremembami in kot posledica človeških posegov v morje (turizem, gospodarstvo) se biotska raznovrstnost na morju spreminja. Število nekaterih organizmov, ki bi lahko bili plenilci meduz, se manjša, zato se njihova prisotnost v slovenskem morju povečuje. Meduze so tudi zelo prilagodljiva bitja. Njihov večji pojav v zadnjih letih opažajo tako znanstveniki, kakor tudi gospodarstveniki, med njimi ribiči. Znani so primeri, ko so meduze zamašile izpuste čistilnih naprav, ter ko se meduze ujamejo v mreže ribičev, jih trgajo in s tem povzročajo gospodarsko škodo. Ravno ribiči poročajo o značilnem porastu meduzne biomase v zadnjih petnajstih letih. Meduze se namreč ujamejo v mreže ter povzročajo škodo na dveh nivojih: (i) zaradi svoje teže trgajo mreže in povečuje se strošek zaradi njihove pogostejše zamenjave ter (ii) zmanjšujejo ulov rib, saj mašijo mreže, ki postanejo nedostopne za ulov

rib. V najhujših letih je ocenjena izguba tudi do 30 % na leto. Meduze, ki se pomotoma ujamejo v mreže ribičev, predstavljajo odpad. Pri iskanju rešitev za krepitev gospodarske trajnosti lahko zelo pomaga povezava z modrimi biotehnologijami. V Sporočilu Evropske komisije o novem pristopu za trajnostno modro gospodarstvo v EU (COM(2021) 240) je poudarjen pomen oblikovanja novih ekonomskih modelov, ki temeljijo na inovacijah, krožnem gospodarstvu in spodbujanju trajnostne uporabe novih virov za proizvodnjo npr. prehranskih dopolnil, kozmetičnih pripomočkov, novih materialov. Pri meduzah je na primer takšna priložnost v pridobivanju kolagena ter iskanju trajnih gospodarskih rešitev za ribiče. Ta tip aktivnosti pa bo odprt tudi za iskanje drugih rešitev za odpravljanje posledic podnebnih sprememb ter iskanje dolgoročnih modelov za krepitev gospodarske trajnosti sektorja morskega gospodarskega ribolova.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Glavne ciljne skupine za aktivnosti pod točko 1 so ribiči, ki delajo na plovilu, lastniki in upravljavci ribiških plovil, ki imajo veljavno dovoljenje za gospodarski ribolov. Za aktivnosti pod točko 2 so glavne ciljne skupine lastniki ribiških plovil, ribiči, upravljavci ribiških plovil, odločevalci in strokovnjaki na področjih, povezanih s skupno ribiško politiko, ter subjekt, izbran za izvajanje storitev, pod točko 3 in 4 pa ribiči, lastniki in upravljavci ribiških plovil ter upravljavci pristanišč in lokalne skupnosti oziroma obalne občine, v katerih se nahajajo ribiška pristanišča, prav tako pa raziskovalni sektor.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, rasa, etnična, narodna in verska pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti se bodo izvajale na Obali, ki je povezana z morjem, in torej z dejavnostjo morskega gospodarskega ribolova. Slovenija gospodarskega ribolova na celinskih vodah nima. Slovenija uporablja le mehanizem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Uporaba teritorialnega orodja celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Medregionalni in transnacionalni ukrepi niso predvideni.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je kot organ upravljanja (OU) za ESPRA pristopil k javnemu naročilu, ki ga je pripravila Služba Vlade RS za regionalni razvoj in kohezijsko politiko kot organ upravljanja za kohezijske sklade. V skladu s 3. odstavkom 58. člena Uredbe EU št. 2021/1060 je bila pripravljena ex-ante analiza potreb in ocena vrzeli za vzpostavitev finančnih instrumentov (FI) za kohezijske sklade in ESPRA. Skupen pristop obeh OU je sprejemljiv zaradi majhne administrativne usposobljenosti na tem področju in zaradi izkušenj, ki jih ima SVRK pri izvajanju FI. Preučena je bila smotrnost uporabe ESPRA za FI. Zaradi otežene izvedbe ocene primernosti uporabe FI za specifične cilje, ki se v primeru sklada ESPRA razlikujejo od drugih specifičnih ciljev, majhnega vzorca relevantnih podjetij, zajetih v spletni vprašalnik, zaradi nizkega obsega razpoložljivih sredstev, majhnosti in razdrobljenosti zajetih sektorjev ribištva, pomorstva in akvakulture, ter tudi zaradi negativnih izkušenj s podobnimi FI iz drugih držav članic, izvedba FI iz sklada ESPRA ni smiselna.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	2,00	21,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR07	Ohranjena delovna mesta	osebe	0,00	2020-2029	12,90	Delavnice z morskimi ribiči in izkazan interes, število vlog na razpisu Zdravje in varnost v OP ESPR 2014-2020 na dan 1. 6. 2021, podatki iz občinskih odlokov (št. privezov), podatki SURS o zaposlitvah v ribištvu	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR08	Osebe, ki imajo pri tem koristi	osebe	0,00	2020-2029	30,00	Delavnice z morskimi ribiči in izkazan interes, število vlog na razpisu Zdravje in varnost v OP ESPR 2014-2020 na dan 1. 6. 2021, podatki iz občinskih odlokov o ustanovitvi pristanišč (št. privezov), podatki SURS o zaposlitvah v ribištvu	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR14	Omogočene inovacije (število novih proizvodov, storitev, postopkov, poslovnih modelov ali metod)	število	0,00	2020-2029	3,00	Delavnice z morskimi ribiči in izkazan interes s strani ribičev, število vlog na razpisu Zdravje in varnost v OP ESPR 2014-2020 na dan 1. 6. 2021, podatki iz občinskih odlokov o ustanovitvi pristanišč (število privezov) in podatki o ude	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.1. Krepitev ekonomsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
01. Zmanjšanje negativnih vplivov in/ali prispevek k pozitivnim vplivom na okolje in prispevek k dobremu okoljskemu stanju	147.000,00
02. Spodbujanje pogojev za gospodarsko donosne, konkurenčne in privlačne sektorje ribištva, akvakulture in predelave	920.500,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO₂ z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

5. Zamenjava ali posodobitev glavnega ali pomožnega motorja

V okviru SWOT analize se je, večinoma pri nekaterih plovilih, ki so daljša od 12 metrov in ne pripadajo malemu priobalnemu ribolovu, pokazala potreba po zamenjavi glavnega motorja. Iz načrta upravljanja z morskim ribištvom v RS 2021 izhaja, da je v segmentu DTS 12-18 poraba goriva na kilogram ulova najvišja (2,6 litra za kilogram ulova v letu 2017) in je zato razmerje med ribolovnim naporom in ceno goriva zelo visoko. Pri plovilih malega priobalnega ribolova pa se je pokazal predvsem interes po zamenjavi zunajkrmnih motorjev. Plovila slovenske ribiške flote imajo namreč večinoma motorje, ki so v povprečju stari okoli 30 let. Z zamenjavo motorja bi se po eni strani omogočila posodobitev plovil v smislu manjšega izpusta CO₂, uporabi energetske učinkovitejših tehnologij, kot so opredeljene z delegirano uredbo Komisije, ter po drugi strani manjše porabe goriv. Na ta način bomo zagotovili dolgoročno strukturno energetske tranzicijo ribiškega sektorja v smeri izpolnjevanja okoljskih zahtev EU in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov ter razogljičenja sektorja, skupaj s cilji glede trajnosti in prehranske varnosti. Aktivnost se bo izvajala ob upoštevanju pogojev iz 18. člena Uredbe EU 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta (zadevno plovilo mora pripadati segmentu flote, ki je v ravnovesju z razpoložljivimi ribolovnimi možnostmi). Podatki morajo biti razvidni iz Poročila o ribolovni zmogljivosti (angl. Fleet report), ki je pripravljeno v skladu s členom 22 Uredbe (EU) št. 1380/2013.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Glavne ciljne skupine za aktivnosti so ribiči, ki delajo na plovilu, lastniki in upravljavci ribiških plovil, ki imajo veljavno dovoljenje za gospodarski ribolov.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, rasa, etnična, narodna in verska pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO₂ z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti se bodo izvajale na Obali, ki je povezana z morjem, in torej z dejavnostjo morskega gospodarskega ribolova. Slovenija gospodarskega ribolova na celinskih vodah nima. Slovenija uporablja le mehanizem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Uporaba teritorialnega orodja, celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Medregionalni in transnacionalni ukrepi niso predvideni.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je kot organ upravljanja (OU) za ESPRA pristopil k javnemu naročilu, ki ga je pripravila Služba Vlade RS za regionalni razvoj in kohezijsko politiko kot organ upravljanja za kohezijske sklade. V skladu s 3. odstavkom 58. člena Uredbe EU št. 2021/1060 je bila pripravljena ex-ante analiza potreb in ocena vrzeli za vzpostavitev finančnih instrumentov (FI) za kohezijske sklade in ESPRA. Skupen pristop obeh OU je sprejemljiv zaradi majhne administrativne usposobljenosti na tem področju in zaradi izkušenj, ki jih ima SVRK pri izvajanju FI. Preučena je bila smotrnost uporabe ESPRA za FI. Zaradi otežene izvedbe ocene primernosti uporabe FI za specifične cilje, ki se v primeru sklada ESPRA razlikujejo od drugih specifičnih ciljev, majhnega vzorca relevantnih podjetij, zajetih v spletni vprašalnik, zaradi nizkega obsega razpoložljivih sredstev, majhnosti in razdrobljenosti zajetih sektorjev ribištva, pomorstva in akvakulture, ter tudi zaradi negativnih izkušenj s podobnimi FI iz drugih držav članic, izvedba FI iz sklada ESPRA ni smiselna.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	0,00	4,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR18.2	Poraba energije, ki vodi v zmanjšanje emisij CO2	litri/h	0,00	2020-2029	1,70	Delavnice z morskimi ribiči in izkazan interes, število vlog na razpisu Zdravje in varnost v OP ESPR 2014-2020 na dan 1. 6. 2021, podatki iz občinskih odlokov o ustanovitvi pristanišč (št. privezov), podatki SURS o zaposlitvah v ribištvu	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
01. Zmanjšanje negativnih vplivov in/ali prispevek k pozitivnim vplivom na okolje in prispevek k dobremu okoljskemu stanju	52.500,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

6. Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti

Aktivnost začasnega prenehanja ribolovnih aktivnosti bo tesno povezana z ekološkim stanjem morja, stanjem (izkoriščenostjo) ribolovnih virov, naravnimi nesrečami in okoljskimi pojavi ter z izvajanjem večletnih načrtov upravljanja pridnenih in pelagičnih staležev v skladu s priporočili GFCM. Skladno z Načrtom upravljanja z morskim gospodarskim ribištvom v teritorialnih vodah in notranjih morskih vodah RS, pripravljenim na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 1967/2006 in v skladu z 9. členom Uredbe (EU) št. 1380/2013, se bo ta aktivnost uporabljala za izvajanje:

- a) ohranitvenih ukrepov iz ročk a), b), c) in j) prvega odstavka 7. člena Uredbe (EU) 1380/2013 ali enakovrednih ohranitvenih ukrepov, sprejetih z regionalnim upravljanjem ribištva,
- b) ukrepov Komisije v primeru resne grožnje morskim biološkim virom iz 12. člena Uredbe (EU) 1380/2013,
- c) nujnih ukrepov v skladu s 13. členom Uredbe (EU) 1380/2013,
- d) prekinitve uporabe sporazuma ali protokola o partnerstvu o trajnostnem ribištvu zaradi višje sile in
- e) zaradi naravne nesreče ali okoljskih pojavov ali zdravstvenih kriz, kot jih uradno priznajo pristojni organi zadevne države članice.

V okviru točke b) se bodo izvajala priporočila GFCM. Med pomembnejšimi so priporočilo GFCM/42/2018/8 v obdobju 2019–2021 za majhne pelagične staleže v Jadranskem morju ter GFCM/43/2019/5, ki ureja večletni načrt upravljanja za trajnostni pridneni ribolov. Na podlagi večletnih načrtov upravljanja s staleži se bodo določala obdobja zapore gospodarskega ribolova za posamezne segmente flote in posamezne tehnologije ribolova ter na posameznih območjih ribolovnega morja. Časovno obdobje izvajanja je od 15. 3. do 15. 4. za male pelagične staleže (sardela in sardon) ter od 1. 4. do 30. 4. za pridnene ribolovne staleže. Ciljna ribolovna orodja so OTB, GNS, GT. V primeru okoljskih pojavov bodo najverjetneje zajeti tudi drugi segmenti flote v odvisnosti od okoljskega pojava oziroma vpliva le-tega na posamezne segmente flote. Upoštevajo se pogoji iz 21. člena Uredbe (EU) št. 2021/1139.

V času začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti se bodo ribičem, ki bodo izpolnjevali pogoje, izplačala nadomestila. Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti se bo uporabilo tudi za izvajanje drugih nacionalnih ukrepov, če bodo zadevna plovila izpolnjevala pogoje. Ta aktivnost bo prispevala k ohranjanju gospodarsko pomembnih ribolovnih virov in doseganju MSY za vrste, ki so prekomerno izkoriščene oziroma prelovljene. Obenem pa se bo ribičem omogočilo nadomestila tudi v primeru prenehanja zaradi okoljskih pojavov (npr. prekomeren pojav rebrače, meduze ali zapora ribolova zaradi drugih obvez) ter naravnih nesreč, če bodo ti razglašeni s strani ustreznih državnih organov. Ocenjujemo, da se bo med izvajanjem tega tipa aktivnosti ribolovni napor v celotnem obdobju zmanjšal za 6 %.

Ta aktivnost bo prispevala tudi k izvajanju cilja 1.2 GFCM Strategije 2030.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Glavne ciljne skupine za aktivnosti so ribiči, ki delajo na plovilu, lastniki in upravljavci ribiških plovil, ki imajo veljavno dovoljenje za gospodarski ribolov.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanja ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, rasna, etnična, narodna in verska pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti se bodo izvajale na Obali, ki je povezana z morjem, in torej z dejavnostjo morskega gospodarskega ribolova. Slovenija gospodarskega ribolova na celinskih vodah nima. Slovenija uporablja le mehanizem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Uporaba teritorialnega orodja, celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanja ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Medregionalni in transnacionalni ukrepi niso predvideni.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je kot organ upravljanja (OU) za ESPRA pristopil k javnemu naročilu, ki ga je pripravila Služba Vlade RS za regionalni razvoj in kohezijsko politiko kot organ upravljanja za kohezijske sklade. V skladu s 3. odstavkom 58. člena Uredbe EU št. 2021/1060 je bila pripravljena ex-ante analiza potreb in ocena vrzeli za vzpostavitev finančnih instrumentov (FI) za kohezijske sklade in ESPRA. Skupen pristop obeh OU je sprejemljiv zaradi majhne administrativne usposobljenosti na tem področju in zaradi izkušenj, ki jih ima SVRK pri izvajanju FI. Preučena je bila smotrnost uporabe ESPRA za FI. Zaradi otežene izvedbe ocene primernosti uporabe FI za specifične cilje, ki se v primeru sklada ESPRA razlikujejo od drugih specifičnih ciljev, majhnega vzorca relevantnih podjetij, zajetih v spletni vprašalnik, zaradi nizkega obsega razpoložljivih sredstev, majhnosti in razdrobljenosti zajetih sektorjev ribištva, pomorstva in akvakulture, ter tudi zaradi negativnih izkušenj s podobnimi FI iz drugih držav članic, izvedba FI iz sklada ESPRA ni smiselna.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	5,00	15,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR08	Osebe, ki imajo pri tem koristi	osebe	0,00	2020-2029	15,00	Delavnice z morskimi ribiči in izkazan interesen s strani ribičev. Podatki o aktivnih plovilih na podlagi evidence o slovenski ribiški floti	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
04. Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti	350.000,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

7. Zbiranje podatkov (DCF)

Za zagotovitev podatkov v skladu z določili SRP ter drugih nacionalnih in mednarodnih institucij se bodo aktivnosti zbiranja in obdelave podatkov za upravljanje ribištva izvajale tudi v obdobju 2021-2027. Republika Slovenija na podlagi EU zakonodaje, zajete v DC-MAP, pripravi delovni načrt za zbiranje podatkov v sektorju ribištva, akvakulture in ribiško-predelovalne industrije za posamezno obdobje enega leta ali več let in ga predloži v potrditev Evropski komisiji. Posamezni delovni načrt za zbiranje podatkov predstavlja posamezno operacijo. V okviru okvira zbiranja podatkov se bodo izvajali naslednji tipi aktivnosti:

a) Posodobitev IT sistemov za zbiranja podatkov

V okviru tega tipa aktivnosti bomo predvsem omogočili nakup strojne in programske opreme za zbiranje podatkov, kar bo izboljšalo zbiranje podatkov. S posodobitvijo programske opreme se bodo zmanjšale možnosti za napake pri vnosu podatkov, kar bo pripomoglo k bolj natančnim podatkom. Poleg tega bomo zagotovili povezovanje med različnimi bazami podatkov, s čimer bodo tudi na področju zbiranja podatkov prispevali k boljši digitalizaciji.

b) Izboljšanje zbiranja podatkov

V okviru te aktivnosti si želimo predvsem financirati stroške, ki nastanejo pri organizaciji sestankov z institucijo, ki zbira podatke (Zavod za ribištvo Slovenije), regionalnih sestankov (na primer sestankov v okviru Generalne komisije za ribištvo v Mediteranu in Črnem morju) in sestankov z Evropsko komisijo, srečevanj v okviru RCG, zagotavljanje večje kakovosti podatkov in odzivnosti na data call. Z regionalnim, medregionalnim, mednarodnim in čezmejnim sodelovanjem v okviru regionalnih srečanj se bo izboljšalo sodelovanje med državami in pripomoglo k boljšim načinom zbiranja in obdelavi podatkov na lokalnem nivoju. V okviru te aktivnosti poleg upravnega izboljšanja zbiranja podatkov želimo zagotoviti tudi nakup opreme, ki bo prav tako prispevala k večji kakovosti podatkov.

c) Raziskave na morju in vzorčenje

V okviru tega tipa aktivnosti bomo omogočili financiranje različnih raziskav na morju, v okviru katerih se pridobivajo podatki iz DCF. Poleg tega se bodo izvajala tudi biološka vzorčenja, opredeljena v vsakokratnem delovnem načrtu zbiranja podatkov (Raziskave na morju: MEDITs, SoleMon, MEDIAS,

d) Druge raziskave in pilotni projekti

V okviru zbiranja podatkov se bodo zbirali tudi socioekonomski podatki, podatki o pristočnem ribolovu na morju kar pripomore k večji natančnosti podatkov o ulovu v slovenskem morju in raziskave vpliva ribolova ter drugih aktivnosti na morju na morskem okolje, ti podatki pa bodo lahko kasneje uporabljeni pri novih projektih v zvezi z ohranjanjem morskega okolja. Če bo potrebno, se bodo zbirali tudi podatki na področju akvakulture. Vse te aktivnosti bodo prispevale k cilju 1.1, točki A, ter cilji 4.2 GFCM Strategije 2030.

8. Nadzor in izvrševanje

Na področju nadzora ribištva je ključno zagotoviti izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz nadzornega sistema skupne ribiške politike, prav tako je bistveno zagotoviti izpolnjevanje ter pravočasen odziv na morebitne nove zahteve nadzornega sistema SRP. V obdobju 2021-2027 bo tako predvsem aktualno zagotoviti izpolnitev obveznosti, ki bodo izhajale iz vstopa v veljavo revizije Nadzorne uredbe (1224/2009), kar bo spodbujalo digitalizacijo, še posebej za plovila malega priobalnega ribolova. Z izpolnjevanjem teh obveznosti se bo prispevalo k doseganju največjega trajnostnega donosa staležev, ki jih lovijo slovenski ribiči, in s tem k ciljem evropskega Zelenega dogovora. Če bo to potrebno, bomo omogočili povezave z drugimi (informacijskimi) sistemi oziroma vzpostavitev modulov v obstoječih informacijskih sistemih, da se zagotovi večja digitalizacija nadzora v skladu z veljavno zakonodajo oziroma obveznostmi na področju skupne ribiške politike EU. Pričakujemo, da bo v okviru nadzora izvedenih skupaj 22 operacij do zaključka leta 2029 upoštevali dejstvo, da gre za javna naročila, v okviru katerih gre za nakup več naprav hkrati. Ker ena operacija zajema eno javno naročilo, to pomeni, da se v okviru ene operacije lahko nabavi več nadzornih sredstev hkrati. V okviru nadzora in izvrševanja smo predvideli dva tipa aktivnosti:

a) Upravno izboljšanje nadzora

V okviru te aktivnosti bomo krili predvsem stroške usposabljanja in izmenjave za osebje, tudi znotraj EU, odgovorno za spremljanje in nadzor ribištva, organizacijo in izvedbo seminarjev s področja zagotavljanja skladnosti s pravili SRP, izvajanje obveznosti za odpravo pomanjkljivosti v sistemu nadzora ribištva (npr. izgradnja prenovljenega sistema ocene tveganja in načrtovanja inšpekcijskih pregledov) ter druge operativne stroške, nastale ob poostrenem nadzoru staležev, za katere veljajo posebni programi nadzora in inšpekcijskih pregledov.

b) Investicijsko izboljšanje in digitalizacija nadzora ribištva

V okviru tega tipa aktivnosti bomo zagotovili nakup, namestitve in razvoj tehnologij, namenjenih izpolnjevanju obveznosti v okviru nadzornega sistema skupne ribiške politike (npr. oprema FMC centra, nadgradnja modula znotraj sistema PELAGUS, nadgradnja informacijskega sistema eNis z modulom za upravljanje incidentov FMC centra in ugotovljenih neskladij ter z medsebojno povezavo sistema InfoRib in modula Valid, nakup prevoznih sredstev za osebje, ki izvaja nadzor, zamenjavo in nakup sistemske strojne opreme, razvoj in nadgradnjo aplikacijskih rešitev za nadzor ribištva in podatkovno povezanost sistemov z medsebojno izmenjavo podatkov), razvoj tehnologij in sistemov za podporo medsektorski in čezmejni izmenjavi informacij med

organi znotraj države in na ravni EU, vključenimi v pomorski nadzor (npr. vpeljavo modernih tehnologij in digitalizacije za vsa plovila za zagotovitev večje učinkovitosti nadzora in skladnosti z nadzornim sistemom EFCA in EMSA in napredno prostorsko GIS analitiko ipd.), nakup sredstev za izvajanje nazora (npr. plovila, letalniki za nadzor dejavnosti na morju, naprednih senzorjev in tehnologij za določanje pozicij plovil in ribolovnih orodij na morju, videonadzorna oprema za daljinsko zaznavanje plovil ter drugi senzorji za spremljanje ribolovnih aktivnosti na morju), razvoj, nakup in namestitvev komponent za zagotavljanje prenosa podatkov od akterjev, ki sodelujejo pri trženju ribiških proizvodov, zadevnim organom v RS in EU (npr. izgradnja naprednih rešitev za izmenjavo podatkov na ravni DČ in evropskimi nadzornimi organi preko evropskega sistema FLUX, vpeljava mobilne aplikacije za sledenje ribiških aktivnosti za vsa plovila, poročanje ulova, iztovora in prve prodaje), nakup in namestitvev komponent za zagotovitev sledljivosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v skladu s členom 58 Uredbe eu ŠT. 1224/2009, ter nakup druge opreme za osebje, ki izvaja nadzor ribištva. Sistem nadzora se bo prav tako prilagodil in nadgradil za izvajanje obveznosti iztovora. Omenjene aktivnosti bodo prispevale k izpolnjevanju cilja 2.1, točke D, ter cilja 2.3 in 2.4 GFCM Strategije 2030.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Glavne ciljne skupine v okviru te aktivnosti so raziskovalna in znanstvena telesa, državni organi, ki uporabljajo zbrane podatke za odločitve na področju npr. okolja, voda, morja in ribištva, ribiči in zaposleni v sektorju akvakulture in predelave, Evropska komisija. Glavne ciljne skupine v okviru aktivnosti 6. so ribiči in lastniki ribiških plovil, ministrstvo, pristojno za upravljanje z ribištvom, in inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, v okviru katerega deluje ribiška inšpekcija.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, raso, etnično, narodno in versko pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti pod št. 7 se bodo izvajale na Obali in na celini, saj so namenjene sodelovanju odločevalcev in raziskovalcev s sektorjem morskega gospodarskega ribolova, marikulture in predelave. Aktivnosti pod št. 8 se bodo izvajale na Obali, ki je povezana z dejavnostjo morskega gospodarskega ribolova. Tam ima sedež tudi ribiška inšpekcija, ki izvaja inšpekcijski nadzor nad dejavnostjo morskega gospodarskega ribolova. Slovenija gospodarskega ribolova na celinskih vodah nima. Slovenija uporablja le mehanizem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Uporaba teritorialnega orodja, celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Medregionalni in transnacionalni ukrepi v okviru zbiranja podatkov so predvideni v okviru aktivnosti b) Zbiranja podatkov. Prav tovrstno sodelovanje izboljšuje kakovost zbranih podatkov ter znanje oseb, ki na zbiranju podatkov delajo. Slovenija bo še naprej aktivno sodelovala v okviru RCG-MED in Black Sea, sodelovala bo pri pripravi regionalnega delovnega načrta za zbiranje podatkov, nacionalni delovni načrt za zbiranje podatkov bo pripravljen na podlagi priporočil RCG-MED in Black Sea, Slovenija bo v sodelovanju z Italijo in Hrvaško izvajala raziskave na morju, ki so obvezne v okviru DCF (Mediterranean, Medias in Solomon), prav tako bo Slovenija še naprej sodelovala pri izmenjavi znanj med inštitucijami na regionalni in EU ravni.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

V okviru te prednostne naloge se ukrepi izvajajo za potrebe RS v skladu z javnimi naročili. Upravičenec je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	8,00	25,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR12	Učinkovitost sistema za „zbiranje, upravljanje in uporabo podatkov“ (lestvica: 3 = visoka, 2 = srednja, 1 = nizka)	lestvica	2,00	2020-2029	3,00	Podatki iz perspektive 2014-2020, izkušnje z izvajanjem ukrepa zbiranje podatkov	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR15	Nameščena ali izboljšana sredstva za nadzor	pomeni	0,00	2020-2029	5,00	Podatki o plovilih, kjer so nameščena VMS sredstva za nadzor	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR19	Ukrepi za izboljšanje zmogljivosti upravljanja	dejanja	0,00	2020-2029	22,00	Izkušnje iz perspektive 2014-2020 (število potrjenih operacij in izvedenih javnih naročil)	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR21	Nabori podatkov in nasveti, ki so na voljo	število	0,00	2020-2029	70,00	Podatki iz perspektive 2014-2020, izkušnje z izvajanjem ukrepa zbiranje podatkov	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
10. Nadzor in izvrševanje	1.800.000,00
11. Zbiranje in analiza podatkov ter spodbujanje širjenja znanja o morju	1.604.057,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

9. Varovanje in obnavljanje vodne in morske biotske raznovrstnosti

a) Aktivnost za zmanjšanje obremenitve morskega okolja z odpadki, vezan na deskriptor D10 Direktive 2008/56/ES (MSFD). Slovensko morje je preobremenjeno z odpadki na morskem dnu in na vodni površini. Da podatkov o odpadkih na morskem dnu v severnem Jadranu ni, prepoznava tudi Analiza na ravni morskega bazena. Predvideno je pasivno zbiranje morskih odpadkov, študija o materialih v ribištvu, animacija in promocija ribičev v projektu, usposabljanje in širjenje znanj (slednja sta del Barcelonske konvencije). Za ribiče, ki bodo sodelovali, bomo poiskali različne načine motiviranja (na primer z nakupom opreme ali izplačilom nadomestil). V primeru izplačila nadomestil bodo uporabljeni SCO.. Ta aktivnost prispeva k cilju zmanjšanja količine plastičnih odpadkov v morjih za 50 % in mikroplastike, ki se spušča v okolje, za 30 %. Aktivnost bo zagotovila podatke za elemente meril D10C1, D10C3 in D10C4 Sklepa 848/2017.

b) Aktivnost za zmanjšanje pritiska na biotsko raznovrstnost in stanje bentoških habitatnih tipov zaradi morskega ribištva, ki je vezana na deskriptorje kakovosti biotska raznovrstnost (D1) in neoporečnost morskega dna (D6). Spremljalo se bo vpliv ribištva na morsko dno in njegove združbe. Stanje bentoških habitatnih tipov v litoralu in mediolitoralu je slabo, medtem ko je stanje cirkalitoralnih bentoških habitatov dobro, a pod velikim pritiskom pomorstva in morskega ribolova. Rezultati bodo usmerjali k morebitni zamenjavi pridenenega ribolovnega orodja. Ta aktivnost naslavlja prioriteto »varovanje naše biotske raznovrstnosti in ekosistemov v okviru Zelenega dogovora. Aktivnost bo prispevala k izvajanju MSFD za merila D6C1, D6C2 in D6C3. Aktivnost kot zaveza izhaja iz Načrta upravljanja z morskim ribištvom in je vključena v Načrt upravljanja z morskim okoljem, ki je pripravljen za izvajanje Direktive 2008/56/ES.

c) Aktivnosti za spremljanje tujerodnih vrst in za preprečevanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Aktivnost je vezana na deskriptorja kakovosti biotska raznovrstnost (D1) in tujerodne vrste morskih organizmov (D2) MSFD. S temi aktivnostmi se bo prispevalo k izvajanju Uredbe (EU) št. 1143/2014. Gre za redno spremljanje stanja tujerodnih vrst na območjih pristanišč, izlivnih območjih in območjih marikultur, pa tudi osveščanje in vključevanje javnosti v zbiranje podatkov. Aktivnost bo prispevala k izvajanju MSFD za merila D2C1, D2C2. Po izkušnjah 2014-2020 podatki o tujerodnih vrstah prispevajo k načrtovanju aktivnosti na morju in upravljanju naravovarstveno pomembnih območij, pa tudi strokovno podprto osveščanje deležnikov.

d) Aktivnost za zmanjšanje pritiska na bentoške habitatne tipe v obalnih morskih vodah zaradi urbanizacije. Opravi se bo monitoring habitatov med Izolo in Žusterne. Omenjeno območje je del pilotnega območja v Tržaškem zalivu v okviru EUSAIR TSG 3 Flagship z naslovom: ICZM&MSP; gre za del širšega

projekta urejanja obalne ceste in obalnega morja med Koprom in Izolo. Ko se je na obalnem območju zaprla cesta Koper-Izola, se je skladno s Protokolom o integralnem upravljanju z obalo vzpostavil obalni pas in zmanjšal pritisk iz zaledja na obalni in morski ekosistem. Drugi korak je ureditev obalnega in morskega območja na način, da raba tega prostora ne bo imela negativnega vpliva na morski in obalni ekosistem, predvsem bentoške habitatne tipe. Na območju se načrtuje posege in dejavnosti v mediolitoralnem in litoralnem pasu. Aktivnost bo prispevala k izvajanju MSFD za merila D6C1, D6C2 in D6C3 ter k cilju 15 Strategije za biotsko raznovrstnost 2030.

e) Aktivnost za ublažitev slabšanja biotske raznovrstnosti zaradi nezadostne povezanosti morskih ekosistemov in prekomerne rabe morskega okolja. Prispevala bo k vzpostavitvi ekopovezljivosti med območji, pomembnimi za ohranjanje in varstvo narave.. Gre za modre koridorje kot del celostne pomorske politike. Aktivnost bo prispevala k dolgoročnemu cilju Strategije biotske raznovrstnosti 2030: Varstvo narave: ključne zaveze do leta 2030; 1. Pravno zaščititi najmanj 30 % kopenske površine EU in 30 % morske površine EU ter vključiti ekološke koridorje kot del pravega vseevropskega omrežja narave. Cilj je ohranjanje oziroma izboljšanje stanja bentoških habitatnih tipov ter pelagičnega habitata. Pripravljen bo predlog vzpostavitve povezanih območij, pomembnih za ohranjanje narave, ki bo poleg prostorske umestitve vseboval tudi predloge upravljanja in dovoljenih rab in dejavnosti na morju. Projekt se povezuje tudi s ciljem Trajnostne pomorske politike, kjer so modri koridorji prepoznani kot eden izmed ukrepov za ohranjanje morskega okolja in trajnostno rabo le-tega. Ko bo predlog pripravljen, se bo pristopilo k uveljavljanju novega režima. Aktivnost bo prispevala k izvajanju MSFD za merila D1C2, D1C3, D1C4 in D1C5.

f) Promocija Kodeksa ravnanja ob srečanju z morskimi sesalci. V okviru Zelenega dogovora aktivnost naslavlja prioriteto »varovanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov«. Slovensko morje je del območja, ki je razglašeno kot pomembno območje za morske sesalce. Podatki nakazujejo na možne poškodbe morskih sesalcev (navadne pliskavke) v primeru srečanj s plovili, pa tudi vpliv podvodnega hrupa zaradi pomorskega prometa, vključno z rekreativno plovbo, na vedenje populacije. Izvedlo se bo promocijo Kodeksa ravnanja srečanja z morskimi sesalci z aktivnim ozaveščanjem uporabnikov morja ter spremljanje vpliva podvodnega hrupa na morske sesalce. Aktivnost bo prispevala k izvajanju MSFD za merila D1C1 in D1C2.

g) Aktivnosti za izboljšanje stanja površinskih voda. Za izboljšanje prehodnosti za vodne organizme in biotske raznovrstnosti bomo za izvajanje 11. člena Direktive 2000/60 izvedli aktivnosti, vezane na cilj doseganje dobrega ekološkega stanja površinskih voda glede na biološki element ribe, ki odraža splošno degradiranost vodnega prostora. Ena izmed glavnih pomembnih obremenitev je prekinitev zveznosti toka zaradi prečnih objektov, ki niso prehodni za ribe. Najprej bodo določeni kriteriji za prioriteto obravnavo prečnih objektov, izhodišče bodo podatki o prečnih objektih na vodotokih v sklopu popisa vodnih objektov, naprav in ureditev. Na podlagi rezultatov prioritizacije prečnih objektov bo na izbranem prečnem objektu znotraj območja pripravljena projektna dokumentacija za izvedbo prehoda in izveden prehod za ribe. Navedena aktivnost naslavlja ukrep iz Programa ukrepov upravljanja voda HM7b, hkrati pa te aktivnosti naslavlja cilj Strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 »obnoviti vsaj 25.000 km prosto tekočih rek«.

10. Upravljanje, obnavljanje in spremljanje območij NATURA 2000 in zavarovanih območij ter izvajanje prednostnega okvira ukrepanja

a) Aktivnosti za ohranjanje varovanih območij, vključno z območji Natura 2000, ter za obnovo zaščitene območij s postavitvijo in vzdrževanjem fizičnih označitev morskih zavarovanih območij ter nadzorom v naravi, z namenom preprečevanja poškodb morskega dna in občutljivih habitatov se navezuje na deskriptorje kakovosti D1 in D6 MSFD. Ta aktivnost prispeva k doseganju cilja Učinkovito upravljanje vseh zavarovanih območij strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030.

b) Aktivnost za obnovo vrst in habitatnih tipov na obstoječih območjih Natura 2000 in za druge operacije iz potreb, identificiranih v skladu s Programom upravljanja območij Natura 200 (PUN). Ta tip aktivnosti bo prispeval k pridobitvi informacij glede potreb in možnosti za izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov na obstoječih območjih Natura 2000. Izvedlo se bo aktivnosti za ohranitev ali izboljšanje stanja morskih vrst in habitatnih tipov Natura 2000. Aktivnost se navezuje na deskriptorje D1 in D6 MSFD. Aktivnost bo prispevala tudi k doseganju cilja 15 strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030.

c) Aktivnost za razširitev in razglasitev novih zavarovanih območij bo prispevala k izvedbi postopkov za opredelitev novih in razširitev obstoječih morskih zavarovanih območij na območju Slovenije. Izvedba študij in postopkov za širjenje morskih zavarovanih območij bo potekala v skladu z ukrepi iz Pomorskega prostorskega plana. Aktivnost se navezuje na deskriptorje kakovosti biotska raznovrstnost (D1) in neoporečnost morskega dna (D6) v okviru MSFD. Ta aktivnost prispeva k doseganju ciljev strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, saj bomo s širitvijo zavarovanih območij na morju prispevali svoj delež k izboljšanju stanja bentoških habitatov ter morskih vrst k skupnemu cilju 30 % zavarovanih območij na ravni EU. Aktivnost bo prispevala tudi k cilju 15 in 16 Strategije za biotsko raznovrstnost 2030. Novo zavarovano območje bo po ocenah GIS (Geodetski inštitut Slovenije) obsegalo 3,67 % slovenskega morja.

Podatki, zbrani v okviru teh aktivnosti, bodo javno dostopni po standardih FAIR. Aktivnosti v okviru tega cilja bodo prispevale k izpolnjevanju ciljev 1.1, 1.4, 1.3 IN 1.4 GFCM Strategije 2030, naslavljajo pa prioriteto varovanje naše biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter zmanjševanje onesnaženja vode (9a) v okviru Zelenega dogovora.

Slovenija bo v okviru tega cilja podprla ustrezne aktivnosti za podporo obnove in ohranjanje staleža jegulj v skladu z zakonodajo EU in priporočili Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

V okviru aktivnosti številka 9 bodo glavne ciljne skupine ribiči, lastniki in upravljalci ribiških plovil, znanstvena in raziskovalna telesa, javni organi, ki se ukvarjajo s spremljanjem stanja morja in morske biotske raznovrstnosti, strokovnjaki na področju IT, širša javnost in strokovna javnost, ki bosta obveščeni o dogodkih, resorna ministrstva, ki pokrivajo upravljanje z ribolovom, okoljsko stanje morja, SUP Direktivo in naravo, upravljavci zavarovanih območij. V okviru aktivnosti številka 10 bodo glavne ciljne skupine ribiči in lastniki ribiških plovil, upravljavci zavarovanih območij ter ministrstva, odgovorna za izvajanje varstva narave, varstva voda in upravljanje z morskim okoljem ter skupne ribiške politike.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, rasa, etnična, narodna in verska pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti 9 in 10 se bosta izvajali na Obali oz. na morju, saj se aktivnosti prepletajo z dejavnostjo ribolova in drugimi dejavnostmi, ki se izvajajo na morju. Del aktivnosti pa bo izvedenih na celini.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Medregionalni in transnacionalni ukrepi niso predvideni.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

V okviru te prednostne naloge se ukrepi izvajajo za potrebe RS v skladu z javnimi naročili. Upravičenec je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	0,00	13,00

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR10	Ukrepi, ki prispevajo k dobremu okoljskemu stanju, vključno z obnovo narave, ohranjanjem, varstvom ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo, zdravjem in dobrobitjo živali	dejanja	0,00	2020-2029	13,00	Načrtovanje operacij partnerjev in rezultatov delavnic z deležniki, ki sodelujejo v okviru te prednostne naloge, predvsem Ministrstvo za okolje in prostor, ter izkušnje iz že izvedenih podobnih projektov (DeFishGear).	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov

2.1.1.1. Specifični cilj: 1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
01. Zmanjšanje negativnih vplivov in/ali prispevek k pozitivnim vplivom na okolje in prispevek k dobremu okoljskemu stanju	769.300,00
06. Prispevek k dobremu okoljskemu stanju z izvajanjem in spremljanjem zaščitene morske območij, tudi omrežja Natura 2000	147.000,00

2.1.1. Prednostna naloga: 2.Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

Specifični cilji

Specifični cilj
2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne
2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

1. Konkurenčna in trajnostna akvakultura

Prioriteta sta izgradnja novih in posodobitev obstoječih obratov akvakulture. Izvedene bodo: naložbe za večjo trajnost in produktivnost, vzreja novih vrst, boljše izkoriščenost vodnih virov, zmanjšanje onesnaženja, dobrobit vodnih organizmov, nadzor in zaščito pred plenilci iz narave, posodobitev delovne opreme (delovni stroji, vključno z računalniško opremo in programi za vodenje proizvodnje, prodajo in sledljivost proizvodov iz akvakulture (digitalizacija, avtomatizacija in online monitoring). Možne bodo naložbe v uporabo obnovljivih virov energije na objektu, pa tudi opremo za logistiko v akvakulturi; podprta bo diverzifikacija dejavnosti (npr. zagotavljanje dodatne turistične/gostinske ponudbe z lastno proizvodnjo, izgradnja dvoran za predstavitev akvakulture, naložbe v prostore za čiščenje, filetiranje in prodajo lastnih proizvodov). To bo podprto le iz ESPRA. Študije iz OP ESFR 2014-2020, kažejo, da virov za izgradnjo novih ribogojških objektov na celinskih površinskih vodah ni veliko na voljo. Pozornost bomo namenili ponovni rabi, reciklaži ali predelavi odpadkov iz akvakulture in čiščenju rib, odpadkov iz čiščenja odpadne vode. To zagotavlja nove poslovne priložnosti (algne tehnologije za čiščenje odpadnih voda in proizvodnjo algne biomase in biomaterialov). Podprte bodo tudi naložbe v ekološko akvakulturo. Pri hladnovodni akvakulturi je pričakovati ohranitev proizvodnje, povečanje pa bi bilo možno z vlaganjem v nove tehnologije v obstoječih obratih in izgradnjo novih. V toplovodni akvakulturi ni potenciala za razvoj, zaradi pomanjkanja območij, primernih za izgradnjo večjih ribnikov. Zaradi težav z zagotavljanjem zadostnih količin vode bomo spodbujali gradnjo RAS in tehnološko naprednejših načinov akvakulture. Ti sistemi lažje zagotavljajo zmanjšanje obremenitve vodotokov s hranili, organskimi snovmi, tujerodnimi vrstami, ostanki zdravil, v skladu s cilji Strategije za biotsko raznovrstnost 2030. V marikulturi pričakujemo povečevanje proizvodnje in uvajanje novih vrst. Potencial je predvsem v večtrofični marikulturi (vzreja morskih kumar, morskih ježkov, školjk, kozic, rakov in različnih vrst rib) in v gojenju alg, ki postajajo vse večja tržna niša. Pomemben delež sektorja akvakulture predstavljajo manjši vzrejni obrati, ki imajo zaradi manj lastnega kapitala in prenizke tržne usmerjenosti težave s pridobivanjem finančnih sredstev. Večinoma gre za polprofesionalne posameznike; ti prihodke vlagajo v najnujnejše naložbe, potrebne za ohranjanje dejavnosti. Ti bodo lažje dostopali do EU sredstev z razpisi, ki bodo omogočali le nakup opreme; stroški bodo omejeni, poslovni načrti ne bodo potrebni. Pričakujemo, da bodo vse te naložbe prispevale k blažitvi podnebnih sprememb, zlasti naložbe v zaprte RAS sisteme, naložbe v opremo za izboljšanje kakovosti vode (vpihovalniki zraka, aeratorji) ter vzreja nizkotrofičnih vrst rib in gojitev alg. Naložbe v objekte akvakulture ne smejo negativno vplivati na stanje vodnih teles in morajo biti v skladu z okvirno vodno direktivo.

Spodbujanje uporabe transporta na električni in hibridni pogon bo striktno povezano z naložbami v produktivne procese v akvakulturi in predelavi. Sem bodo vključene tudi naložbe v predelavo plovil, ki se uporabljajo za marikulturo. Ker se večina proizvodov proda na lokalnem trgu, lahko govorimo o majhnem ogljičnem odtisu. Za RAS sisteme, ki imajo velik ogljični odtis, so med drugim predvidene tudi naložbe, katerih cilj je spodbujanje produktivnih naložb, ki bodo prispevale k zmanjševanju ogljičnega odtisa proizvodnje, zmanjšanju porabe energije in izboljšanju razogljičenja sektorja.

2. Akvakultura, ki ohranja habitate

Ribogojcem bomo izplačevali nadomestila skladno s členom 26 Uredbe (EU) 2021/1139. Predvidena so:

- a) Nadomestila za uskladitev dejavnosti akvakulture z varstvenimi cilji in ohranjanje prostoživečih vrst; nadomestila za tisti del proizvodnje, ki ima omejitve proizvodnih ukrepov v zavarovanih in varovanih območjih in ki se jih ne more zaščititi pred plenilci iz narave.
- b) Nadomestila v toplovodni akvakulturi za izgubo prihodka, ki nastane zaradi posebnih pogojev vzreje, na primer zaradi prepovedi zaradi prepovedi krmljenja rib in gnojenja ribnikov.
- c) Nadomestila v primeru prepovedi prodaje mehkužcev zaradi planktona, ki proizvaja biotoksine. Prepoved prometa s školjkami zaradi pojava alg in toksinov predstavlja veliko nevarnost za poslovanje vsakega pravnega subjekta. Školjk se v tem času ne sme dajati na trg, školjke tudi prerastejo konzumno velikost in so primerne le še za predelavo, prodajna cena pade tudi po odpravi prepovedi, stroški tekočega poslovanja pa ostajajo.
- d) Če se bo na podlagi študije izkazala potreba, se bodo izplačevala tudi nadomestila za prehod na ekološko vzrejo.

Nadomestila se bodo izplačevala v obliki poenostavljenih stroškov obračunavanja, MKGP je že pripravil metodologijo za izračunavanje izplačil upravičencem za primere a), b) in c).

3. Akvakultura, ki temelji na znanju, in raziskave

Razen določenih izjem, lahko v akvakulturi govorimo o nizki stopnji profesionalizacije dejavnosti. Razvoja si ni mogoče predstavljati brez nenehnega doseganja novih znanj in usposabljanja. Iz SWOT izhaja, da v sektorju obstajajo potrebe po novem znanju, izboljšanju trženja in upravljanja. Izvajale se bodo naslednje aktivnosti:

- a) Vzpostavitev platforme za prenos znanj. Cilj je pripraviti zbir novosti na področju akvakulture. Zbrale se bodo informacije o novostih (prakse, metodologije, vrste), opisali postopki za pridobivanje dovoljenj, obveščali bomo o smernicah Svetovalnega sveta za akvakulturo, o publikacijah EUMOFA in vseh dogodkih, povezanih z akvakulturo (v EU in RS). Dotaknili bi se tem: prostor, vplivi na okolje, samooskrba, zdravje in dobrobit živali, statistični podatki o akvakulturi v RS, rezultati študij in drugih aktivnosti, povezanih z akvakulturo. Vzpostaviti želimo sistem za prenos informacij od sektorja do odločevalcev in obratno ter prenos med posamezniki v sektorju. Zaradi razpršenosti in slabše povezanosti sektorja je treba krepiti zavedanje, da je za razvoj treba vlagati sredstva v znanje na vseh področjih delovanja.
- b) Usposabljanje z mreženjem. To bo prispevalo k širjenju znanj. Najelo se bo zunanje strokovnjake, ki bodo, po predhodni uskladitvi s sektorjem, ponudili program usposabljanj glede na opredeljene potrebe. Poudarek bo na inovativnih pristopih in novih tehnologijah v akvakulturi, spoznavanju praks v ekološki vzreji. Izpostaviti želimo tudi različne sheme kakovosti. Usposabljanje bo zagotovilo boljše povezovanje sektorja in s tem povečalo možnosti za vzpostavljanje organizacije proizvajalcev. Možno bo tudi povezovanje z deležniki izven sektorja. Spodbujanje digitalne zmogljivosti in spretnosti deležnikov je tudi eden od ciljev Strategije EU od vil do vilic. Študije in raziskave v akvakulturi. Za izboljšanje upravljanja akvakulturne dejavnosti bomo pogledali vpliv

akvakulture na okolje (na kakovost voda). Želimo pridobiti podatke o hranilnih vrednostih školjk, kar nam bi zelo pomagalo pri usmerjanju promocijskih aktivnosti na cilju 2.2. Gre za delovni paket projekta, ki je dobil značko EUSAIR, stebra Modra rast. Podatki bodo koristili tudi ribogojcem za morebitno prostovoljno označevanje proizvodov. Rezultati študije o izkoriščenosti kapacitet na trenutno določenih območjih marikulture bodo v pomoč pri umeščanju novih območij marikulture na morju, opredeljenih v Pomorskem prostorskem planu. Če bodo v vmesnem času sprejete ustrezne pravne podlage, bomo financirali tudi monitoring vpliva novih ribogojnic na okoljsko stanje morja, ki je ukrep iz Načrta upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2022-2027. Predvidena je tudi študija o ekonomskih zmožnostih za vzpostavitev ekološke vzreje.

4. Inovacije v akvakulturi

Inovacije so temelj prihodnjega razvoja. V obdobju 2014-2020 se operacije na inovacijah niso izvajale. Slab odziv sektorja bi lahko pripisali pomankanju konkretnih idej, prenizki stopnji sofinanciranja, neupravičenosti stroškov nakupa opreme, previsokim merilom, pa tudi neustreznim kazalnikom. Kljub temu pa podjetja v akvakulturi prepoznavajo potrebo po iskanju novih rešitev, metod in idej. Upoštevali bomo dosedanje izkušnje in poskušali inovacije bolj približati vlagateljem. Operacije se bodo izvajale v sodelovanju z raziskovalnimi in drugimi institucijami.

a) Inovacije za boljše izkoriščanje naravnih virov

Možnosti so: uvajanje zaprtih sistemov za vzrejo novih vrst rib, rakov in alg, uvajanje novih vrst mehkužcev in gojenje alg in zmanjšanje negativnih vplivov na okolje. Glede na vedno manjše možnosti naravnih virov realno pričakujemo razvoj v zaprtih RAS sistemih, tudi z rabo podtalne vode, ter v marikulturi. Prednost bomo dali bolj učinkovitemu izkoriščanju vode (uporaba nanomehurčkov, ozona, določenih kultur bakterij za izboljšanje biofiltra), uvajanju novih vrst, vključno z algami, ter inovacijam v marikulturi, ki bodo usmerjene v učinkovitejšo izrabo razpoložljivega prostora in povečanja proizvodnje, tudi z uvajanjem večtrofične marikulture.

b) Inovacije za uvajanje novih vrst in tehnologij vzreje in postopkov v proizvodnji

Tu bi izvajali predvsem inovacije, usmerjene k povečanju deleža domačih surovin pri izdelavi krme za ribe.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Glavne ciljne skupine za aktivnosti pod točko 1 in 2 bodo vsi pravni subjekti, ki izvajajo dejavnost gojenja vodnih organizmov za trg in so registrirani v RS. Če gre za naložbene operacije, bodo ciljne skupine gospodarske družbe, samostojni podjetniki, nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji, zadruga, društva in zavodi. Ciljna skupina za aktivnost pod točko 3. so vsi rejci in predelovalci vodnih organizmov, svetovalna služba v akvakulturi, univerze, inštituti, zavodi ter druge raziskovalne organizacije. Glavne ciljne skupine za aktivnosti pod točko 4 pa so podjetja v akvakulturi, raziskovalne institucije, tehnološki centri in inkubatorji.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, raso, etnično, narodno in versko pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Na tem mestu ne glede na to velja izpostaviti, da ima Slovenija veliko manjših družinskih ribogojnic, kar pomeni, da so v teh podjetjih zaposlene tudi ženske, ki večinoma pokrivajo administrativne in upravno-finančne naloge. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti se bodo izvajale na območju celotnega ozemlja RS. Poseben poudarek bo na obmejnih problemskih območjih, ki so vzpostavljena v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16). Vlagatelji s teh območij bodo lahko pridobili v okviru meril za izbor operacij večje število točk.

Uporaba teritorialnega orodja, celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Niso predvideni medregionalni ali transnacionalni ukrepi.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je kot organ upravljanja (OU) za ESPRA pristopil k javnemu naročilu, ki ga je pripravila Služba Vlade RS za regionalni razvoj in kohezijsko politiko kot organ upravljanja za kohezijske sklade. V skladu s 3. odstavkom 58. člena Uredbe EU št. 2021/1060 je bila pripravljena ex-ante analiza potreb in ocena vrzeli za vzpostavitev finančnih instrumentov (FI) za kohezijske sklade in ESPRA. Skupen pristop obeh OU je sprejemljiv zaradi majhne administrativne usposobljenosti na tem področju in zaradi izkušenj, ki jih ima SVRK pri izvajanju FI. Preučena je bila smotrnost uporabe ESPRA za FI. Zaradi otežene izvedbe ocene primernosti uporabe FI za specifične cilje, ki se v primeru sklada ESPRA razlikujejo od drugih specifičnih ciljev, majhnega vzorca relevantnih podjetij, zajetih v spletni vprašalnik, zaradi nizkega obsega razpoložljivih sredstev, majhnosti in razdrobljenosti zajetih sektorjev ribištva, pomorstva in akvakulture, ter tudi zaradi negativnih izkušenj s podobnimi FI iz drugih držav članic, izvedba FI iz sklada ESPRA ni smiselna.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	8,00	59,00

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR01	Nova proizvodna zmogljivost	tone/leto	0,00	2020-2029	25,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR07	Ohranjena delovna mesta	osebe	0,00	2020-2029	20,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR08	Osebe, ki imajo pri tem koristi	osebe	0,00	2020-2029	100,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR10	Ukrepi, ki prispevajo k dobremu okoljskemu stanju, vključno z obnovo narave, ohranjanjem, varstvom ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo, zdravjem in dobrobitjo živali	dejanja	0,00	2020-2029	10,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu.	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR14	Omogočene inovacije (število novih proizvodov, storitev, postopkov, poslovnih modelov ali metod)	število	0,00	2020-2029	4,00	Izvedene delavnice, izražen interes s strani morebitnih upravičencev med pripravo OP ESPRA 2021-2027	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR17	Subjekti, ki izboljšujejo učinkovitost rabe virov v proizvodnji in/ali predelavi	subjekti	0,00	2020-2029	15,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu.	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
01. Zmanjšanje negativnih vplivov in/ali prispevek k pozitivnim vplivom na okolje in prispevek k dobremu okoljskemu stanju	210.000,00
02. Spodbujanje pogojev za gospodarsko donosne, konkurenčne in privlačne sektorje ribištva, akvakulture in predelave	2.593.500,00
07. Nadomestilo za nepričakovane okoljske ali podnebne pojave ali dogodke na področju javnega zdravja	238.000,00

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

5. Konkurenčna in okolju prijazna predelovalna industrija

Slovenska predelovalna podjetja so, razen enega do dveh velikih, večinoma srednje velika ali majhna. Čeprav je v veliki večini odvisna od surovine iz drugih držav EU oziroma uvoza iz tretjih držav, pa ima za nadaljnji razvoj dober potencial. V okviru SWOT analize se je pokazala potreba po vlaganju v konkurenčnost ribiško-predelovalnega sektorja. Predelovalna industrija potrebuje predvsem nove naložbe v povečanje in posodobitev proizvodnje v smislu novih tržno prepoznavnih proizvodov, boljše energetske učinkovitosti ter vključevanja v krožno gospodarstvo. Ob tem so bile izražene tudi potrebe po naložbah v digitalizacijo in robotizacijo. Uporaba obnovljivih virov energije ter energije iz lastne proizvodnje za zmanjševanje stroškov bo tako omogočena tudi predelovalni industriji, s čimer bomo tudi v tem sektorju upoštevali načela krožnega gospodarstva, ki so ključnega pomena za zeleni prehod 2050. Program bo podpiral ustanovitev organizacije proizvajalcev. Ko bo prišlo do vzpostavitve organizacije proizvajalcev, se bodo sredstva na tej aktivnosti uporabila tudi za financiranje načrtov proizvodnje in trženja, pripravljenih v skladu z Uredbo (EU) 1379/2013.

6. Promocija rib, akvakulture, lokalnih sektorjev in proizvodov

V okviru te aktivnosti si želimo izvajati generično promocijo proizvodov iz ribištva in akvakulture, omogočiti promocijo sektorjev za njuno večjo prepoznavnost in informirati širšo javnost in potrošnike o pomenu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture v prehrani, posebej lokalno vzrejenih, ekoloških, ter predstavitev sektorja, ki te proizvode lahko zagotavlja. Letna poraba rib na prebivalca je namreč 11 kg/leto, samooskrba z njimi pa dosega 8%, kar pomeni, da je RS krepko pod povprečjem v Evropski Uniji. Interes RS je, da se oba kazalnika povečujeta, kar lahko dosežemo z večjim ozaveščanjem potrošnikov, vzporedno z aktivnostmi, namenjenimi razvoju akvakulture in predelave. V okviru promocijskih aktivnosti bomo osveščali tudi o koristih ekološke vzreje in shemah kakovosti za proizvode iz akvakulture. Na področju akvakulture in predelave skupnih shem namreč še nimamo, ekološka vzreja pa obstaja le v manjšem obsegu. Promocijske aktivnosti bodo usmerjene tudi v prodajalce na veliko (ribarnice, restavracije) ter javne ustanove, npr. šole in vrtce. Del sredstev, namenjenih promocijskim aktivnostim, pa bo namenjen tudi promociji EU akvakulture skladno s Strateškimi smernicami za razvoj akvakulture, prav tako pa promociji za vzpostavitev organizacij proizvajalcev.

7. Inovacije v predelavi

Inovacije so temelj prihodnjega razvoja. V programski perspektivi 2014-2020 tega ukrepa v predelavi nismo izvajali. Ker so na delavnicah, ki smo jih organizirali za pripravo nove programske perspektive, podjetja v ribiško-predelovalni industriji izrazila potrebo po tem, da iščejo nove ideje in rešitve za

nove proizvode in trženje le teh, smo ukrep inovacije v predelavi vključili tudi v OP ESPRA 2021-2027. V okviru SWOT analize je bila v sektorju predelave prepoznana potreba po naslednjih tipih aktivnosti:

a) Inovacije v iskanju rešitev pri prodajnih težavah in iskanju novih modelov upravljanja

V okviru tega tipa aktivnosti bomo omogočili predvsem odziv na potrebo po novih tržnih zahtevah, iskanje novih tržnih modelov in poti, razvoja oz. uvajanja novih proizvodov (na primer širitev asortimenta rib in ribjih izdelkov in kombiniranje s prilogami iz drugih živil), dodajanja vrednosti proizvodom (na primer uvajanje pakiranih predpripravljenih proizvodov). Prav tako bomo v okviru tega tipa aktivnosti omogočili inovacije v informatizaciji delovnih procesov z vidika povezovanja strojne opreme v enovit informacijski sistem za boljše načrtovanje proizvodnje, delovnih operacij, izmen, zasedenosti naprav, ozkih grl, servisiranja, kala, odpadkov, porabljenih materialov ipd.

b) Inovacije v iskanju okoljskih rešitev

V okviru tega tipa aktivnosti bomo omogočili inovacije za zmanjševanje zavržkov iz predelave (na primer z uporabo strojev za fiksiranje teže ter označevanje proizvodov z minimalnim kalom) in vključevanja v krožno gospodarstvo, razvoja embalaže (npr. za izboljšanje kakovosti proizvodov in udobja za potrošnike ali vpliva na okolje, podaljšanja roka uporabnosti, razvoja kartonske embalaže, zamenjava mono PP in PET s kartonasto embalažo, ki se jo da reciklirati).

Pri pripravi vseh tipov bomo torej upoštevali določene izkušnje, ki smo jih dobili že pri izvajanju ukrepa inovacije v akvakulturi. Priložnost vidimo predvsem pri uvajanju novih proizvodov, pa tudi v večji izkoriščenosti zavržkov, potrebo pa predvsem pri nadomeščanju plastične embalaže z embalažo, prijazno okolju. Naš sektor predelave je sicer odvisen predvsem od tujih surovin, želimo pa si inovacij, ki bodo v povezavi z domačimi surovinami iskale rešitve za težave na lokalni ravni. Rezultati inovacij bodo javno objavljeni in če bodo rezultati ugodni, pričakujemo, da bodo lahko rešitve uporabila tudi druga podjetja.

8. Krizni mehanizem

Zaradi vojne v Ukrajini je Evropska komisija aktivirala krizni mehanizem iz člena 26(2) Uredbe (EU) št. 2021/1139, ki omogoča dodeljevanje nadomestil za nekatere stroške, ki sicer niso upravičeni do takšnega nadomestila, za gospodarske subjekte v sektorju ribištva in akvakulture za izpad dohodka ali dodatne stroške ter za priznane organizacije proizvajalcev, ki skladiščijo ribiške proizvode v skladu s členoma 31 in 31 Uredbe (EU) št. 1379/2013. Ta tip aktivnosti bo torej omogočal nadomestila za izpad dohodka in dodatne stroške, ki izhajajo iz motenj na trgih ribiških proizvodov iz ribogojstva, ki jih je povzročila vojna v Ukrajini. Nadomestila se lahko dodelijo v okviru katere koli oblike iz točke (b) do (e) člena 53(1) Uredbe (EU) 2021/1060. Organ upravljanja pripravi metodologijo za izračun nadomestil.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Glavne cilje skupine v okviru aktivnosti št. 5 bodo vsi pravni subjekti, ki izvajajo dejavnost predelave ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, in so registrirani v Republiki Sloveniji in vsi potrošniki ribiških proizvodov ter proizvodov iz akvakulture, obenem pa tudi zaposleni v teh podjetjih. Glavna ciljna skupina v okviru aktivnosti št. 6 bodo nosilci gospodarskih dejavnosti ribolova, akvakulture in predelave, trgovci in ponudniki ribjih izdelkov, širša javnost, javne ustanove, npr. šole in vrteci, potrošniki ribjih proizvodov in proizvodov iz akvakulture, ki se jih bo osveščalo o pomenu zdrave in uravnotežene prehrane ter o sektorjih morskega gospodarskega ribolova in vzreje vodnih organizmov v RS. Glavne ciljne skupine v okviru aktivnosti št. 7 so ribiško-predelovalna podjetja in raziskovalne institucije, zaposleni v teh podjetjih, nenazadnje pa tudi potrošniki proizvodov iz ribištva in akvakulture.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, rasna, etnična, narodna in verska pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti se bodo izvajale na območju celotnega ozemlja RS. Poseben poudarek bo na obmejnih problemskih območjih, ki so vzpostavljena v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16). Vlagatelji s teh območij bodo lahko pridobili v okviru meril za izbor operacij večje število točk.

Uporaba teritorialnega orodja, celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Niso predvideni medregionalni ali transnacionalni ukrepi.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je kot organ upravljanja (OU) za ESPRA pristopil k javnemu naročilu, ki ga je pripravila Služba Vlade RS za regionalni razvoj in kohezijsko politiko kot organ upravljanja za kohezijske sklade. V skladu s 3. odstavkom 58. člena Uredbe EU št. 2021/1060 je bila pripravljena ex-ante analiza potreb in ocena vrzeli za vzpostavitev finančnih instrumentov (FI) za kohezijske sklade in ESPRA. Skupen pristop obeh OU je sprejemljiv zaradi majhne administrativne usposobljenosti na tem področju in zaradi izkušenj, ki jih ima SVRK pri izvajanju FI. Preučena je bila smotrnost uporabe ESPRA za FI. Zaradi otežene izvedbe ocene primernosti uporabe FI za specifične cilje, ki se v primeru sklada ESPRA razlikujejo od drugih specifičnih ciljev, majhnega vzorca relevantnih podjetij, zajetih v spletni vprašalnik, zaradi nizkega obsega razpoložljivih sredstev, majhnosti in razdrobljenosti zajetih sektorjev ribištva, pomorstva in akvakulture, ter tudi zaradi negativnih izkušenj s podobnimi FI iz drugih držav članic, izvedba FI iz sklada ESPRA ni smiselna.

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	3,00	15,00

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR01	Nova proizvodna zmogljivost	tone/leto	0,00	2020-2029	50,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu.	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR14	Omogočene inovacije (število novih proizvodov, storitev, postopkov, poslovnih modelov ali metod)	število	0,00	2020-2029	2,00	Izvedene delavnice, izražen interes s strani morebitnih upravičencev med pripravo OP ESPRA 2021-2027	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR16	Subjekti, ki imajo koristi od dejavnosti promocije in informiranja	subjekti	0,00	2020-2029	20,00	Izvedene delavnice, izkušnje iz perspektive 2014-2020 (zaključeni projekti, število sodelujočih)	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR17	Subjekti, ki izboljšujejo učinkovitost rabe virov v proizvodnji in/ali predelavi	subjekti	0,00	2020-2029	3,00	Izvedene delavnice in poizvedba na terenu.	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji

2.1.1.1. Specifični cilj: 2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter predelave teh proizvodov

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
01. Zmanjšanje negativnih vplivov in/ali prispevek k pozitivnim vplivom na okolje in prispevek k dobremu okoljskemu stanju	140.000,00
02. Spodbujanje pogojev za gospodarsko donosne, konkurenčne in privlačne sektorje ribištva, akvakulture in predelave	4.101.434,00

2.1.1. Prednostna naloga: 3.Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

Specifični cilji

Specifični cilj
3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

MKGP, Sektor za ribištvo, bo pripravil pogoje za ustanovitev LASR in potrditev SLR (javni poziv za izbor LASR in strategij) ter nacionalno uredbo za CLLD. LASR in SLR bodo potrjene z odločbo, s katero se določijo sredstva za pripravljalno podporo, izvajanje SLR ter tekoče stroške, animacijo in spremljanje ter vrednotenje SLR. Za metodologijo bodo uporabljeni poenostavljeni stroški obračunavanja. LASR izbira operacije na podlagi predhodno potrjene Strategije lokalnega razvoja ter javnih pozivov, ki jih pripravi. Vse nadaljnje aktivnosti se izvajajo na posredniškem organu organa upravljanja (v nadaljevanju: PO OU), in sicer: potrjevanja predhodno izbranih operacij na lokalni ravni z odločbo, potrditev in izplačilo zahtevkov za tekoče stroške in animacijo in za izvajanje SLR.

Obalni pas RS vključuje majhne ribiške skupnosti, ki jih povezuje skupna bogata zgodovinska in kulturna dediščina slovenskega morskega ribištva, zadostna kritična masa človeških, finančnih in ekonomskih virov, kar omogoča enoten razvoj celotnega obalnega območja. Tu se že tradicionalno odvija morski gospodarski ribolov. Zato se bo lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost za morsko gospodarsko ribištvo in marikulturo izvajal na celotnem obalnem območju RS.

V notranjosti RS, kjer je prisotna sladkovodna akvakultura, morajo območja lokalnih akcijskih skupin, ki bodo vključena v CLLD izpolnjevati še ta merila:

1. količina proizvodnje: najmanj 50 ton letno skupaj na območju LAS, upošteva se povprečna proizvodnja za zadnje koledarsko leto, za katero je SURS uradno objavil podatke.
2. Število proizvajalcev vodnih organizmov. Na območju LASR mora delovati najmanj pet gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo z vzrejo sladkovodnih organizmov, namenjenih za prehrano ljudi, so registrirani za gojenje sladkovodnih organizmov v evidenci AJ PES (šifra dejavnosti 03.220) ali registrirani v evidenci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter imajo veljavno odločbo Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin o odobritvi proizvodnje akvakulture. Oba pogoja morata biti izpolnjena ob oddaji SLR.

Območje/površina posameznega LAS ne sme presegati 4.342 km². Pri določitvi te velikosti smo upoštevali površine vseh 12 statističnih regij v Republiki Sloveniji. Površina 4.342 km² predstavlja seštevek velikosti največje statistične regije, ki je Jugovzhoda regija (površina 2.675 km²) in povprečne velikost vseh 12 regij, ki je 1.689 km². Navedena površina predstavlja 21,5 % površine Slovenije. Površina Slovenije je 20.271 km², kar ob skupno načrtovanih 6 LAS, zasleduje tudi cilj teritorialne pokritosti celotne Slovenije ter specifični cilj ESPRA Omogočanje rasti trajnostnega modrega gospodarstva ter spodbujanje razvoja ribiških in akvakulturnih skupnosti na obalnih in celinskih območjih.

A. Za obalno LAS (ribištvo in akvakultura) so bile izražene naslednje potrebe/cilji, v okviru katerih so predvidene naslednje aktivnosti:

1. Vključevanje sektorjev modrega gospodarstva v razvoj trajnostnega prehranskega sistema, trženja in dodajanja vrednosti proizvodom iz ribištva in akvakulture
  - o Informiranje prebivalstva območja o lokalni proizvodnji rib/ribjih izdelkov ter subjektov, njihova promocija,
  - o Izboljšanje ozaveščenosti potrošnikov glede lokalne proizvodnje iz ribištva in akvakulture
  - o Priprava skupne platforme za trženje proizvodov različnih proizvajalcev v okviru LAS,
  - o Sodelovanje in iskanje novih tržnih poti, spodbujanje kratkih verig,
  - o Ustvarjanje novih proizvodov iz ribištva/akvakulture,
  - o Dodajanje vrednosti proizvodom iz ribištva in akvakulture,
  - o Krepitev sposobnosti proizvajalcev za razvijanje visoko kakovostnih ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture,
  - o Promocija aktivnosti, ki so komplementarne ribištvu in akvakulturi, ter spodbujanje diverzifikacije predstavnikov sektorja ribištva in akvakulture,
  - o Druge aktivnosti, ki spodbujajo razvoj trajnostnega prehranskega sistema
2. Prispevanje sektorjev ribištva in akvakulture k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti s podporo krožnega gospodarstva ter čiste energije
  - o Krepitev sodelovanja med predstavniki sektorja ribištva in akvakulture ter predstavniki znanstveno-raziskovalne sfere in drugimi deležniki območja ter osveščanje prebivalstva o rezultatih sodelovanja,
  - o Raziskave in študije vplivov sektorja na okolje/naravo, možnosti prilagajanja na okolje in podnebne spremembe,
  - o Osveščanje prebivalstva o podnebnih spremembah, okolju prijaznih praksah, še zlasti v sektorju ribištva in akvakulture,
  - o Izvajanje aktivnosti za izboljšanje biotske raznovrstnosti (npr. pobiranje morskih odpadkov in odpadlega ribolovnega orodja)
  - o Podpora uporabi načel krožnega gospodarstva (npr. ponovna uporaba odpadlega materiala, tretiranje odpadkov),
  - o Spodbujanje okolju prijaznih praks, manjšanja ogljičnega odtisa ter izpustov,
  - o Spodbujanje aktivnosti varčevanja z energijo, uporabe obnovljivih virov energije
3. Krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest na področju ribištva in akvakulture
  - o Krepitev medsektorskega povezovanja,
  - o Krepitev vključevanja mladih in žensk,
  - o Krepitev možnosti zaposlovanja za lokalno prebivalstvo,

- o Podpora obstoječim ali novih podjetjem, ki lahko ohranijo obstoječa in ustvarijo nova delovna mesta,
- o Izboljšanje dostopa prebivalcem lokalnega območja do osnovnih storitev,
- o Krepitev ozaveščenosti prebivalstva o poklicih v ribištvu in akvakulturi, znanju ter vrednosti ribištva in akvakulture za lokalno območje,
- o Spodbujanje digitalizacije, inovativnih pristopov ter pilotnih projektov,
- o Podpora usposabljanju predstavnikov sektorja ribištva in akvakulture za ohranjanje obstoječih delovnih mest in ustvarjanju novih delovnih mest.

B. Za celinske LAS (sladkovodna akvakultura) so bile izražene naslednje potrebe/cilji, v okviru katerih so predvidene naslednje aktivnosti:

1. Razvoj trajnostnega prehranskega sistema, trženja in dodajanja vrednosti proizvodom iz akvakulture

- o Informiranje prebivalstva območja o proizvajalcih v okviru območja LAS, promocija teh proizvajalcev in proizvodov,
- o Večanje ozaveščenosti potrošnikov glede proizvodov iz akvakulture, ki prihajajo iz območja LAS in drugih območij
- o Priprava skupne platforme za trženje proizvodov proizvajalcev v okviru LAS,
- o Sodelovanje in iskanje novih tržnih poti, spodbujanje kratkih verig,
- o Ustvarjanje novih proizvodov iz akvakulture,
- o Dodajanje vrednosti proizvodom iz akvakulture,
- o Krepitev sposobnosti proizvajalcev za razvijanje visoko kakovostnih proizvodov,
- o Promocija aktivnosti, ki so komplementarne akvakulturi, ter spodbujanje diverzifikacije predstavnikov sektorja akvakulture,
- o Druge aktivnosti, ki spodbujajo razvoj trajnostnega prehranskega sistema

2. Prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti s podporo krožnega gospodarstva ter čiste energije

- o Krepitev sodelovanje med predstavniki sektorja akvakulture ter predstavniki znanstveno-raziskovalne sfere in drugimi deležniki območja ter osveščanje prebivalstva o rezultatih sodelovanja,
- o Raziskave in študije vplivov sektorja na okolje/naravo, možnosti prilagajanja na okolje in podnebne spremembe,
- o Informiranje prebivalstva o podnebnih spremembah, okolju prijaznih praksah, še zlasti v sektorju akvakulture,
- o Izvajanje aktivnosti za izboljšanje biotske raznovrstnosti,
- o Podpora uporabi načel krožnega gospodarstva (npr. ponovna uporaba odpadlega materiala, tretiranje odpadkov),
- o Spodbujanje okolju prijaznih praks, manjšanja ogljičnega odtisa ter izpustov,

o Spodbujanje aktivnosti varčevanja z energijo, uporabe obnovljivih virov energije.

3. Krepitev vitalnosti skupnosti z večanjem družbene vključenosti, privabljanjem žensk in mladih ter ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest

o Krepitev medsektorskega povezovanja,

o Krepitev vključevanja mladih in žensk,

o Krepitev možnosti zaposlovanja za lokalno prebivalstvo,

o Podpora obstoječim ali novih podjetjem, ki lahko ohranijo obstoječa in ustvarijo nova delovna mesta,

o Izboljšanje dostopa prebivalcem lokalnega območja do osnovnih storitev,

o Krepitev ozaveščenosti prebivalstva o poklicih v akvakulturi in predelavi, znanju ter vrednosti akvakulture za lokalno območje,

o Spodbujanje digitalizacije, inovativnih pristopov ter pilotnih projektov,

o Podpora usposabljanju predstavnikov sektorja akvakulture za ohranjanje obstoječih delovnih mest in ustvarjanju novih delovnih mest.

4. Krepitev družbene sprejemljivosti akvakulture

o Informiranje in ozaveščanje lokalnega prebivalstva o dobrobitih akvakulture in proizvodov,

o Informiranje in ozaveščanje o družbenih in kulturnih vidikih akvakulture

Na tem specifičnem cilju izbrane aktivnosti bodo prispevale k naslednjemu tipu intervencij: ukrepi za pripravo CLLD, Izvajanje strategije CLLD in Stroški in animacija CLLD.

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvo in akvakulturo

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

V okviru CLLD so ciljne skupine vsi deležniki na izbranem lokalnem ribiškem območju, lokalna partnerstva, ki so pripravila strategije lokalnega razvoja, lokalne akcijske skupine za ribištvo, ribiči, ribogojci in podjetja na izbranem območju (kmetijstvo, turizem ...), vsi ostali lokalni deležniki (prebivalci izbranega območja, javne in raziskovalne inštitucije, nevladne organizacije, ranljive skupine, lokalne skupnosti).

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, raso, etnično, narodno in versko pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Aktivnosti izvajanja operacij SLR, brez projektov sodelovanja, se bodo izvajale na območjih potrjenih LASR. Promocijske aktivnosti projektov bodo dovoljene na celotnem območju RS.

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

Medregionalni ali transnacionalni ukrepi so lahko projekti sodelovanja med LASR in LAS, če gre za sodelovanje med LASR in LAS znotraj iste države ali med LASR in LAS iz različnih držav. Projekti sodelovanja so namenjeni predvsem izmenjavi znanj in prenosu izkušenj z izvajanjem CLLD. Kljub temu, da so projekti izbrani na podlagi strategije in potreb lokalnega okolja, se s projekti sodelovanja lahko še bolj podpre izvajanje CLLD. Iz Analize na ravni morskega bazena izhaja, da so v okviru projektov sodelovanja priložnosti tudi za projekte makroregionalne narave.

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je kot organ upravljanja (OU) za ESPRA pristopil k javnemu naročilu, ki ga je pripravila Služba Vlade RS za regionalni razvoj in kohezijsko politiko kot organ upravljanja za kohezijske sklade. V skladu s 3. odstavkom 58. člena Uredbe EU št. 2021/1060 je bila pripravljena ex-ante analiza potreb in ocena vrzeli za vzpostavitev finančnih instrumentov (FI) za kohezijske sklade in ESPRA. Skupen pristop obeh OU je sprejemljiv zaradi majhne administrativne usposobljenosti na tem področju in zaradi izkušenj, ki jih ima SVRK pri izvajanju FI. Preučena je bila smotrnost uporabe ESPRA za FI. Zaradi otežene izvedbe ocene primernosti uporabe FI za specifične cilje, ki se v primeru sklada ESPRA razlikujejo od drugih specifičnih ciljev, majhnega vzorca relevantnih podjetij, zajetih v spletni vprašalnik, zaradi nizkega obsega razpoložljivih sredstev, majhnosti in razdrobljenosti zajetih sektorjev ribištva, pomorstva in akvakulture, ter tudi zaradi negativnih izkušenj s podobnimi FI iz drugih držav članic, izvedba FI iz sklada ESPRA ni smiselna.

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	6,00	100,00

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR06	Ustvarjena delovna mesta	osebe	0,00	2020-2029	24,00	Izkušnje iz dveh perspektiv 2007-2013 in 2014-2020, izkašen interes na lokalni ravni, upoštevanje možnosti širitve na 2 novi LASR	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR07	Ohranjena delovna mesta	osebe	0,00	2020-2029	20,00	Izkušnje iz dveh perspektiv 2007-2013 in 2014-2020, izkašen interes na lokalni ravni, upoštevanje možnosti širitve na 2 novi LASR	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR08	Osebe, ki imajo pri tem koristi	osebe	0,00	2020-2029	300,00	Izkušnje iz dveh perspektiv 2007-2013 in 2014-2020, izkašen interes na lokalni ravni, upoštevanje možnosti širitve na 2 novi LASR	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR13	Dejavnosti sodelovanja med deležniki	dejanja	0,00	2020-2029	15,00	Izkušnje iz dveh perspektiv 2007-2013 in 2014-2020, izkašen interes na lokalni ravni, upoštevanje možnosti širitve na 2 novi LASR	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR16	Subjekti, ki imajo koristi od dejavnosti promocije in informiranja	subjekti	0,00	2020-2029	30,00	Izkušnje iz dveh perspektiv 2007-2013 in 2014-2020, izkazan interes na lokalni ravni, upoštevanje možnosti širitve na 2 novi LASR	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo

2.1.1.1. Specifični cilj: 3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
13. Pripravljalni ukrepi lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	91.000,00
14. Izvajanje strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	6.730.543,00
15. Tekoči stroški in animacija za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost	1.761.200,00

2.1.1. Prednostna naloga: 4.Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

Specifični cilji

Specifični cilj
4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Povezane vrste ukrepov – člen 22(3)(d)(i) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

1. Spremljanje vrst in habitatov iz direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES

V okviru te aktivnosti se bodo sofinancirali projekti terenskega kartiranja Natura 2000 habitatnih tipov, monitoringa morskih sesalcev, glavate karete, vranjeka in mehkužcev (prstaci, leščur). Aktivnost se navezuje na deskriptorje kakovosti biotska raznovrstnost (D1) v okviru MSFD. Ta aktivnost na področju EU morij in oceanov naslavlja prioriteto varovanje naše biotske raznovrstnosti in ekosistemov v okviru Zelenega dogovora ter doseganju ciljev strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, saj s poznavanjem stanja vrst in habitatnih tipov Natura 2000 lahko zagotovimo izboljšano načrtovanje upravljaljskih aktivnosti in posledično izboljšano upravljanje ter k doseganju zavez Strategije EU za biotsko raznovrstnost do 2030 kot je Učinkovito upravljanje vseh zavarovanih območij, opredelitev jasnih ohranitvenih ciljev in ukrepov ter njihovo ustrezno spremljanje. Podatki, zbrani v okviru te aktivnosti, bodo javno dostopni skladno s standardi FAIR.

2. Podpora pomorskemu prostorskemu načrtovanju v skladu z Direktivo 2014/89/EU

V okviru te aktivnosti bo zagotovljeno spremljanje izvajanja Pomorskega prostorskega načrta (v nadaljevanju: PPN). PPN je pripravljen na podlagi Direktive 2014/89/EU. V okviru OP ESPRA 2021-2027 bomo na podlagi potreb iz SWOT analize sofinancirali pripravo metodologije za spremljanje izvajanja PPN, izdelavo ničelnega poročila o stanju prostorskega razvoja na morju. Skladno s 6. in 14. členom Direktive 2014/89/EU je namreč po sprejemu PPN Slovenije zagotoviti tudi redno spremljanje njegovega izvajanja, najmanj na 10 let pa še revizijo vsebine in načina njegovega izvajanja. Poleg tega bomo omogočili testiranje metodologije za spremljanje izvajanja PPN Slovenije. Kot del ukrepov ob pripravi PPN je bilo zapisano tudi raziskovanje in evidentiranje podvodne kulturne dediščine kot prvi korak na poti k vzpostavitvi celostnega upravljanja s podvodno kulturno dediščino v sklopu trajnostnega upravljanja z morskim okoljem. V okviru OP ESPRA 2021-2027 bomo zato omogočili projekte spremljanja podvodne kulturne dediščine, in sicer daljinsko dokumentiranje za identificiranje arheoloških ostalin v slovenskem morju ter šibko invazivne integrirane podvodne raziskave za vrednotenje arheoloških ostalin in spremljava stanja arheoloških najdišč v slovenskem morju. Podatki, zbrani v okviru te aktivnosti, bodo javno dostopni skladno s standardi FAIR.

3. Izvajanje pomorskega nadzora

Pomorski nadzor na morju je ključnega pomena za zagotavljanje varnega prometa, preprečevanja nesreč in reševanja na morju. Ena od ključnih dejavnosti celostnega upravljanja morskega okolja je povezljivost sistemov za podporo izvajanju pomorskega nadzora (CISE, angl. Common Information Sharing Environment), kar ustreza aktivnosti A.2.1 Akcijskega načrta za izvajanje EU pomorske varnostne strategije (EUMSS). Uprava RS za pomorstvo kot

nacionalni organ, ki opravlja funkcije obalne straže na nacionalni ravni in na ravni Unije ter po potrebi na mednarodni ravni, je v perspektivi 2014-2020 iz ESPR pomagala pri začetku z vzpostavitvijo CISE sistema za izmenjavo podatkov. Trenutni sistem CISE je v testni fazi. V okviru koordinacije služb na morju bo izdelan nabor informacij, ki se jih bo izmenjavalo v CISE Node, ki ga izdeluje in vzdržuje EMSA. Želja je, da CISE postane operativen, zato je na podlagi podatkov, ki bodo zbrani v testni fazi, predvidena njegova nadgradnja. Za izvajanje učinkovitega pomorskega nadzora pa se je izrazila tudi potreba po organizaciji mednarodnega dogodka . V okviru OP ESPRA 2021-2027 predlagane aktivnosti bodo prispevale k dodatnemu izboljšanju in delovanju CISE z zagotavljanjem storitev varovanja in komunikacijskih storitev, ki temeljijo na najsodobnejši tehnologiji. S povečanjem izmenjave informacij in sodelovanja na področju funkcij obalne straže pa se bomo lažje soočili z analizami operativnih izzivov in nastajajočimi tveganji na področju nadzora pomorstva. V okviru pomorskega nadzora bomo tako prispevali k njegovi večji učinkovitosti ter k aktivnosti A.1.7, A.2.9 ter B.2.7 Akcijskega načrta EUMSS v povezavi s ciljem medsektorskega pristopa in upravljanja s tveganji EUMSS.

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Glavne ciljne skupine – člen 22(3)(d)(iii) uredbe o skupnih določbah

Ciljne skupine v okviru aktivnosti št. 1 so ribiči, ribogojci, upravljavci zavarovanih območij, raziskovalci, strokovnjaki na področju morskega okolja in varovanje narave. V okviru aktivnosti št. 2 so ciljne skupine uporabniki podatkov o PPN, pripravljavci PPN, sektorji, ki za svoje delovanje uporabljajo morje in njegove vire, raziskovalne institucije. Ciljne skupine v okviru aktivnosti 3 so organi, odgovorni za izvajanje nadzora na morju, strokovnjaki na področju upravljanja z morjem in pomorskega nadzora, upravljavci zavarovanih območij ter Mednarodna pomorska organizacija (IMO), IMO/UNEP Regionalni center za ukrepanje ob izrednih dogodkih v Sredozemskem morju (REMPEC), Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA), Mednarodni sklad za kompenzacijo onesnaženja z nafto (IOPCF), Mednarodna organizacija za nadzor razlitja (ISCO), Mednarodna zvezo imetnikov onesnaževalcev tankerjev (ITOPF) in Center za dokumentacijo, raziskave in eksperimentiranje o nenamernem onesnaževanju vode (Cedre).

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Ukrepi za zaščito enakosti, vključenosti in nediskriminacije – člen 22(3)(d)(iv) uredbe o skupnih določbah in člen 6 uredbe o ESS+

Slovenija bo pri izvajanju vseh aktivnosti posebno pozornost posvečala načelu enakosti, vključenosti in nediskriminacije. Vsi potencialni deležniki bodo hkrati vključeni v aktivnosti obveščanja in predstavljanja vseh podlag za izvajanje aktivnosti. Varstvo pravic posameznika glede na človekove pravice in svoboščine ter enakost pred zakonom v RS zakonsko ureja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. V okviru OP ESPRA 2021-2027 se bodo enake možnosti in boj proti diskriminaciji glede na različne osebne okoliščine (npr. spol, starost, invalidnost, rasna, etnična, narodna in verska pripadnost, spolna usmerjenost) zagotavljale horizontalno ter vertikalno. Pri vertikalnem upoštevanju tega načela pa je treba upoštevati specifične ribiškega sektorja, v katerem zaradi narave poklica prevladujejo moški. Večje možnosti za vključevanje žensk so na aktivnostih CLLD ter v okviru akvakulture, kjer so nosilke dejavnosti ženske. Po potrebi bodo za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije zagotovljena usposabljanja upravne zmogljivosti. Načelo se bo upoštevalo tudi v okviru sistema upravljanja in nadzora. Upoštevanje tega načela bo vključeno tudi v poročila.

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Navedba specifičnih ciljnih ozemelj, vključno z načrtovano uporabo teritorialnih orodij – člen 22(3)(d)(v) uredbe o skupnih določbah

Uporaba teritorialnega orodja, celostni razvoj, ki ga vodi skupnost, za spodbujanje modrega gospodarstva na lokalnem obalnem območju je podrobneje opisana v okviru tretje prednostne naloge.

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Medregionalni, čezmejni in transnacionalni ukrepi – člen 22(3)(d)(vi) uredbe o skupnih določbah

V okviru pomorskega nadzora bo ESPRA prispevala k mednarodni razsežnosti pomorskega nadzora. Tovrstni dogodki navadno potekajo pod pokroviteljstvom Ministrstva za pomorstvo, države gostiteljice in, kot že v preteklosti, najpomembnejših mednarodnih, regionalnih in nacionalnih organizacij, ki delujejo na področju varovanja morskega okolja pred naključnimi dogodki. Konferenca ponosno vključuje Mednarodno pomorsko organizacijo (IMO), IMO/UNEP Regionalni center za ukrepanje ob izrednih dogodkih v Sredozemskem morju (REMPEC), Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA), Mednarodni sklad za kompenzacijo onesnaženja z nafto (IOPCF), Mednarodno organizacijo za nadzor razlitja (ISCO), Mednarodno zvezo imetnikov onesnaževalcev tankerjev (ITOPF) in Center za dokumentacijo, raziskave in eksperimentiranje o nenamernem onesnaževanju vode (Cedre).

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.1. Intervencije skladov

Načrtovana uporaba finančnih instrumentov – člen 22(3)(d)(vii) uredbe o skupnih določbah

V okviru te prednostne naloge se ukrepi izvajajo za potrebe RS v skladu z javnimi naročili. Upravičenec je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah ter člen 8 uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu

Tabela 2: Kazalniki učinka

Oznaka	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Cilj (2029)
CO01	Število operacij	število	1,00	12,00

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.2. Kazalniki

Sklic: člen 22(3)(d)(ii) uredbe o skupnih določbah

Tabela 3: Kazalniki rezultatov

Identifikator	Kazalnik	Merska enota	Izhodiščna ali referenčna vrednost	Referenčno leto	Cilj (2029)	Vir podatkov	Opombe
CR10	Ukrepi, ki prispevajo k dobremu okoljskemu stanju, vključno z obnovo narave, ohranjanjem, varstvom ekosistemov, biotsko raznovrstnostjo, zdravjem in dobrobitjo živali	dejanja	0,00	2020-2029	5,00	Načrtovanje operacij partnerjev in rezultatov delavnic z deležniki, ki sodelujejo v okviru te prednostne naloge: Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za kulturo.	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027
CR19	Ukrepi za izboljšanje zmogljivosti upravljanja	dejanja	0,00	2020-2029	7,00	Načrtovanje operacij partnerjev in rezultatov delavnic z deležniki, ki sodelujejo v okviru te prednostne naloge: Ministrstva za okolje in prostor ter Uprave za pomorstvo RS.	Več v metodologiji, ki je priloga OP ESPRA 2021-2027

2.1.1. Prednostna naloga: 4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov

2.1.1.1. Specifični cilj: 4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž

2.1.1.1.4. Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Tabela 9: Okvirna razčlenitev načrtovanih sredstev (EU) glede na vrsto ukrepa za ESPRA

Oznaka	Znesek (v EUR)
01. Zmanjšanje negativnih vplivov in/ali prispevek k pozitivnim vplivom na okolje in prispevek k dobremu okoljskemu stanju	296.100,00
06. Prispevek k dobremu okoljskemu stanju z izvajanjem in spremljanjem zaščitenih morskih območij, tudi omrežja Natura 2000	392.000,00
12. Pomorski nadzor in varnost	231.000,00

2.2. Prednostne naloge za tehnično pomoč

Sklic: člen 22(2) in člen 22(3(c)) uredbe o skupnih določbah

Vrsta
----

3. Načrt financiranja

Sklic: člen 22(3)(g)(i), (ii) in (iii), člen 112(1), (2) in (3) ter člena 14 in 26 uredbe o skupnih določbah

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Sprememba programa v zvezi z	☐ prispevek v InvestEU
	☐ prerazporeditev v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja
	☐ prerazporeditve med ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Tabela 15A: Prispevki v InvestEU (razčlenitev po letih)

V sklop InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
------------------	------	------	------	------	------	------	------	--------

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Tabela 15B: Prispevki v InvestEU (povzetek)

Trajnostna infrastruktura (a)	Inovacije in digitalizacija (b)	MSP (c)	Naložbe ter znanja in spretnosti (d)	Skupaj (e = a + b + c + d)
-------------------------------	---------------------------------	---------	--------------------------------------	----------------------------

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Utemeljitev

--

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Sklic: členi 14, 26 in 27 uredbe o skupnih določbah

Tabela 16A: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja (razčlenitev po letih)

Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
------------	------	------	------	------	------	------	------	--------

Sprememba programa v zvezi z

Sklic: členi 14, 26 in 27 uredbe o skupnih določbah

Tabela 16B: Prerazporeditve v instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja (povzetek)

Skupaj

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Utemeljitev

--

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Sklic: členi 14, 26 in 27 uredbe o skupnih določbah

Tabela 17A: Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (razčlenitev po letih)

Prerazporeditev v sklad	Kategorija regije	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
-------------------------	-------------------	------	------	------	------	------	------	------	--------

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Sklic: členi 14, 26 in 27 uredbe o skupnih določbah

Tabela 17B: Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (povzetek)

ESRR za bolj razvite regije	ESRR za regije v prehodu	ESRR za manj razvite regije	ESS za bolj razvite regije	ESS za regije v prehodu	ESS za manj razvite regije	Kohezijski sklad	AMIF	SNV	IUMV	Skupaj
-----------------------------	--------------------------	-----------------------------	----------------------------	-------------------------	----------------------------	------------------	------	-----	------	--------

3.1 Prerazporeditve in prispevki

Prerazporeditve med skladi ESRR, ESS+ in Kohezijskim skladom ali v drugi sklad ali sklade (utemeljitev)

--

--

3.4 Prerazporeditve nazaj

Tabela 20A: Prerazporeditve nazaj (razčlenitev po letih)

Iz sklada InvestEU ali drugega instrumenta EU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
---	------	------	------	------	------	------	------	--------

3.4 Prerazporeditve nazaj

Tabela 20B: Prerazporeditve nazaj (povzetek)

Iz sklada InvestEU ali drugega instrumenta EU	Skupaj
---	--------

3.5 Finančna sredstva po letih

Sklic: člen 22(3)(g)(i) uredbe o skupnih določbah ter členu 3, 4 in 7 uredbe o SPP

Tabela 10: Finančna sredstva po letih

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
0,00	4.641.371,00	4.486.965,00	4.327.517,00	3.920.698,00	3.250.985,00	3.302.105,00	23.929.641,00

3.6 Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje

Programi ESPRA, ki uporabljajo tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah v skladu z odločitvijo iz sporazuma o partnerstvu

Tabela 11A: Skupne finančne dodelitve po skladih in nacionalni prispevek

Prednostna naloga	Specifični cilj	Osnova za izračun	Prispevek Unije			Nacionalni prispevek	Skupaj	Stopnja sofinanciranja
			Skupaj	Prispevek Unije brez TP v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah	Prispevek Unije za tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah			
1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	1.1.1. Krepitev gospodarsko, socialno in okoljsko trajnostne ribolovne dejavnosti. Vse operacije, razen tistih, ki so podprte v okviru členov 17 in 19	Javno	1.131.550,00	1.067.500,00	64.050,00	484.950,00	1.616.500,00	70,0000000000%
1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	1.1.2. Krepitev gospodarsko, socialno in okoljsko trajnostnih ribolovnih dejavnosti. Operacije, podprte v okviru členov 17 in 19	Javno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	1.2. Povečevanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij CO2 z zamenjavo ali posodobitvijo motorjev v ribiških plovilih	Javno	55.650,00	52.500,00	3.150,00	23.850,00	79.500,00	70,0000000000%

Prednostna naloga	Specifični cilj	Osnova za izračun	Prispevek Unije			Nacionalni prispevek	Skupaj	Stopnja sofinanciranja
			Skupaj	Prispevek Unije brez TP v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah	Prispevek Unije za tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah			
1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	1.3. Spodbujanje prilagajanja ribolovnih zmogljivosti ribolovnim možnostim v primerih trajnega prenehanje ribolovnih dejavnosti ter prispevanje k primernemu življenjskemu standardu v primerih začasnega prenehanja ribolovnih dejavnosti	Javno	371.000,00	350.000,00	21.000,00	159.000,00	530.000,00	70,0000000000%
1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	1.4. Spodbujanje učinkovitega nadzora in izvrševanja ribištva, vključno z bojem proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, ter pridobivanja zanesljivih podatkov za odločanje, temelječe na znanju	Javno	3.608.300,00	3.404.057,00	204.243,00	1.546.415,00	5.154.715,00	69,9999903001%
1. Spodbujanje trajnostnega ribištva ter obnove in ohranitve vodnih bioloških virov	1.6. Prispevanje k varstvu in obnavljanju vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov	Javno	971.278,00	916.300,00	54.978,00	416.262,00	1.387.540,00	70,0000000000%
2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji	2.1. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti akvakulture in zlasti povečevanje konkurenčnosti akvakulturne proizvodnje, pri čemer se hkrati zagotavlja, da so dejavnosti akvakulture dolgoročno okoljsko trajnostne	Javno	3.223.990,00	3.041.500,00	182.490,00	1.381.710,00	4.605.700,00	70,0000000000%
2. Spodbujanje trajnostnih dejavnosti v akvakulturi ter predelave in trženja ribiških	2.2. Spodbujanje trženja, kakovosti ter dodane vrednosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter	Javno	4.495.919,00	4.241.434,00	254.485,00	1.926.823,00	6.422.742,00	69,9999937721%

Prednostna naloga	Specifični cilj	Osnova za izračun	Prispevek Unije			Nacionalni prispevek	Skupaj	Stopnja sofinanciranja
			Skupaj	Prispevek Unije brez TP v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah	Prispevek Unije za tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah			
proizvodov in proizvodov iz akvakulture, s čimer se prispeva k prehranski varnosti v Uniji	predelave teh proizvodov							
3. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter pospeševanje razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribolovom in akvakulturo	3.1. Omogočanje trajnostnega modrega gospodarstva na obalnih, otoških in celinskih območjih ter spodbujanje trajnostnega razvoja skupnosti, ki se ukvarjajo z ribištvom in akvakulturo	Javno	9.097.708,00	8.582.743,00	514.965,00	3.899.018,00	12.996.726,00	69,9999984612%
4. Krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter omogočanje varnosti, zaščite, čistosti in trajnostnega upravljanja morij in oceanov	4.1. Krepitev trajnostnega upravljanja morij in oceanov prek širjenja znanja o morju ter spodbujanja pomorskega nadzora ali sodelovanja obalnih straž	Javno	974.246,00	919.100,00	55.146,00	417.534,00	1.391.780,00	70,0000000000%
Skupaj			23.929.641,00	22.575.134,00	1.354.507,00	10.255.562,00	34.185.203,00	

4. Omogočitveni pogoji

Sklic: člen 22(3)(i) uredbe o skupnih določbah

Tabela 12: Omogočitveni pogoji

Omogočitveni pogoj	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
1. Učinkoviti mehanizmi spremljanja trga javnih naročil	Da	Vzpostavljeni so mehanizmi za spremljanje, ki zajemajo vse javne pogodbe in njihova javna naročila v okviru skladov v skladu z zakonodajo Unije o javnih naročilih. Ta zahteva vključuje: 1. ureditve za zagotovitev zbiranja učinkovitih in zanesljivih podatkov o postopkih javnega naročanja nad mejnimi vrednostmi Unije v skladu z obveznostmi poročanja iz členov 83 in 84 Direktive 2014/24/EU ter členov 99 in 100 Direktive 2014/25/EU;	Da	Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) in podzakonski predpisi, Pravilnik o vrstah in načinu zbiranja podatkov za letno statistično poročilo o oddaji javnih naročil. Statistična poročila za vsako posamezno leto so dostopna na: https://ejn.gov.si/direktorat/porocila-in-analize.html	V skladu s 114. členom ZJN-3 ministrstvo, pristojno za javna naročila, zagotavlja spremljanje uporabe pravil o javnem naročanju. Kadar ugotovi ali prejme podatke, ki kažejo na posamezne kršitve ali sistemske težave obvesti Urad RS za nadzor proračuna, Računsko sodišče RS, Državno revizijsko komisijo, Agencijo RS za varstvo konkurence ali Komisijo za preprečevanje korupcije. Poleg tega ministrstvo vsaka tri leta poroča o rezultatih tega spremljanja EK. Poročilo je informacija javnega značaja. V skladu s 106. - 108. členom ZJN-3 ministrstvo, pristojno za javna naročila, pripravi letno statistično poročilo o javnih naročilih, oddanih v Republiki Sloveniji na podlagi obvestil o oddanih javnih naročilih v preteklem letu, objavljenih na portalu javnih naročil oziroma v Uradnem listu Evropske unije, in iz sporocenih statističnih podatkov o evidenčnih naročilih. ZJN-3 določa tudi vsebino statističnega poročila in razčlenitev podatkov.
		2. ureditve za zagotovitev, da podatki zajemajo vsaj naslednje elemente: (a) kakovost in intenzivnost konkurence: imena izbranega ponudnika, število	Da	https://www.enarocanje.si/	Vsi zahtevani podatki so del obvestil o oddaji javnih naročil, ki jih naročniki objavljajo na portalu javnih naročil, ki predstavlja enoten dostop do informacij o

Omogočitveni pogoj	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
		<p>prvotnih ponudnikov in pogodbeno vrednost,</p> <p>(b) informacije o končni ceni po dokončanju in o udeležbi MSP kot neposrednih ponudnikov, kadar nacionalni sistemi zagotavljajo take informacije;</p>			<p>javnem naročanju in zagotavlja objavo vseh bistvenih podatkov v zvezi s postopkom oddaje javnega naročila (tj. obvestila o javnih naročilih, razpisna dokumentacija, odločitve o oddaji naročila, obvestila o oddaji naročil, ki vsebujejo tudi informacije o sodelovanju MSP itd.).</p>
		<p>3. ureditve za zagotovitev spremljanja in analize podatkov s strani pristojnih nacionalnih organov v skladu s členom 83(2) Direktive 2014/24/EU in členom 99(2) Direktive 2014/25/EU;</p>	Da	ZJN-3	<p>V skladu s prvim odstavkom 114. člena ZJN-3 je spremljanje uporabe pravil javnega naročanja v pristojnosti Ministrstva za javno upravo, ki v primeru, ko ugotovi ali prejme podatke, ki kažejo na posamezne kršitve ali sistemske težave, o le-teh obvestijo pristojne nacionalne organe, ki jih ustrezno obravnavajo. Te informacije se zbirajo in po potrebi identificirajo na različne načine, npr. preko letnega statističnega poročanja; iniciativ različnih deležnikov, predvsem različnih dogodkih, kot so izobraževanja in usposabljanja; prek vzpostavljene enotne kontaktne točke za pomoč naročnikom in gospodarskim subjektom, (t.i. Help center), enotnega kontaktnega centra državne uprave za tehnično pomoč preko telefonskih in pisnih posvetovanj itd.</p>
		<p>4. ureditve za dajanje izidov analize na razpolago javnosti v skladu s členom 83(3) Direktive 2014/24/EU in členom 99(3) Direktive 2014/25/EU;</p>	Da	<p>Slovensko poročilo je skupaj s poročili drugih držav članic na voljo na spletni strani Evropske Komisije: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/country-reports_en.</p> <p>Vsa državna statistična poročila o oddanih javnih naročilih v Republiki Sloveniji, v katerih Ministrstvo za javno upravo analizira stanje javnega naročanja za vsako posamezno leto, so dostopna na</p>	<p>Rezultati spremljanja uporabe pravil javnega naročanja so del nacionalnega poročanja Evropski komisiji, ki poteka vsaka 3 leta. Poročilo je informacija javnega značaja. Za večjo preglednost rezultatov spremljanja bo Ministrstvo za javno upravo na svojih spletnih straneh v delu Poročila in analize (skupaj z nacionalnimi letnimi statističnimi poročili, ki so že objavljena z vsebino, kot predstavljeno v točki 1) objavilo tudi povezavo na omenjeno spletno stran</p>

Omogočitveni pogoj	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
				https://ejn.gov.si/direktorat/porocila-in-analize.html	<p>Komisije.</p> <p>Sicer pa so običajno vse odločitve in poročila, ki jih sprejmejo različni državni organi (Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil, Komisija za preprečevanje korupcije, Računsko sodišče Republike Slovenije), vsak v okviru svoje pristojnosti na področju javnih naročil kot t. i. zagovorniki javnega interesa na podlagi zakona, ki ureja pravno varstvo v postopkih javnega naročanja, objavljeni na njihovih spletnih straneh. Poročila poleg ugotovitev vsebujejo tudi priporočila za izboljšanje systemske ureditve javnega naročanja.</p>
		<p>5. ureditve za zagotovitev, da se vse informacije, ki kažejo na domnevne primere manipulacij pri razpisnih postopkih, sporočijo pristojnim nacionalnim telesom v skladu s členom 83(2) Direktive 2014/24/EU in členom 99(2) Direktive 2014/25/EU.</p>	Da	ZJN-3	<p>V skladu z ZJN-3 (114. člen) MJU zagotavlja spremljanje uporabe pravil o javnem naročanju (JN). Ko ugotovi ali prejme podatke o posameznih kršitvah ali sistemskih težavah, obvesti pristojne organe (Urad RS za nadzor proračuna, Računsko sodišče RS, Državno revizijsko komisijo, Agencijo RS za varstvo konkurence (AVK) ali Komisijo za preprečevanje korupcije), ki ustrezno ukrepajo. Državni organi so dolžni spoštovati vso relevantno zakonodajo, vključno s pravili poslovanja in postopkovnimi pravili. ZJN-3 opredeljuje izključitvene razloge, povezane z omejevanjem konkurence (75. člen). Preventivno vpliva tudi informatizacija JN. Visoka transparentnost (objava obvestil, sklepov o oddaji, pogodb, razpisnih cen) je</p>

Omogočitveni pogoji	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
					ključna v boju proti nedovoljenem dogovarjanju. MJU in AVK redno izvajata pregled sistema JN. AVK zagovarja javni interes glede konkurence in svetuje naročnikom. Izvedeno je bilo izobraževanje o prepoznavanju in poročanju o usklajenih ravnanjih v postopkih JN, ki je javno dostopno.
2. Orodja in zmogljivosti za učinkovito uporabo pravil o državni pomoči	Da	<p>Organi upravljanja imajo orodja in zmogljivosti za preverjanje skladnosti s pravili o državni pomoči:</p> <p>1. za podjetja v težavah in za podjetja, za katera velja zahteva za vračilo;</p>	Da	https://www.ajpes.si/fipo/ https://www.ajpes.si/jolp/ https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/procedures/recovery-unlawful-aid_en	<p>Pred dodelitvijo pomoči upravičenec predloži izjavo, da ni podjetje v težavah. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve je odgovorna za registracije poslovnih subjektov ter zbiranja, objavljanja in posredovanja podatkov in informacij za zagotavljanje preglednega nacionalnega in evropskega poslovnega okolja. S pomočjo aplikacij finančni pomočnik Fi=Po in Jolp-javna objava letnih poročil na enem mestu združuje vse o poslovanju slovenskih poslovnih subjektov. Omogoča pregled najpomembnejših podatkov o teh subjektih in ponuja možnost njihovega izvoza. Preverjanje, ali je podjetje v težavah, se v ribištvu izvaja sistematično na podlagi omenjenih evidenc. Vse sheme v pravnih podlagah vsebujejo določbo o naknadnem nadzoru – če je upravičenec podal napačne/neresnične podatke, mora pomoč vrniti. Tudi Služba za notranjo revizijo oz. Urad za nadzor proračuna v naključno izbranih primerih preverjata izpolnjevanje pogojev za dodelitev pomoči, tudi status podjetja v težavah.</p>
		2. prek dostopa do strokovnih nasvetov in smernic o zadevah v zvezi z državno pomočjo, ki jih zagotavljajo strokovnjaki	Da	Zakon o morskem ribištvu	Državne pomoči v ribištvu in akvakulturi oceni, izda zavezujoče mnenje o skladnosti s FIBER Ministrstvo za kmetijstvo,

Omogočitveni pogoji	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
		lokalnih ali nacionalnih teles za državno pomoč.		<p>Zakon o spremljanju državnih pomoči</p> <p>Uredba o posredovanju vsebine in poročanju podatkov o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva</p> <p>Pravilnik o načinu posredovanja podatkov in poročanju o državnih pomočeh s področja kmetijstva in ribištva</p> <p>Uredba Komisije (EU) št. 651/2014</p> <p>Smernice za opredelitev mikro, malih in srednje velikih podjetij, EU, 2015;</p> <p>Standardna klasifikacija institucionalnih, SURS.</p>	<p>gozdarstvo in prehrano kot pristojni organ. Agencija RS za kmetijske trge, ki dodeljuje državne pomoči, s pomočjo AJPEŠ presodi glede v težavah oziroma povezljivosti podjetja.</p> <p>Sektor za spremljanje državnih pomoči (MF) redno izvaja usposabljanja o državnih pomočeh za dajalce pomoči, centralno in lokalno, ki zajemajo osnove državnih pomoči in splošnih postopkov (priglasitev pomoči MF, poročanje o državnih pomočeh) ter izobraževanja o posebnih temah. Vzpostavljena je mreža kontaktnih točk (KT) v vseh večjih organih dodeljevanja (ministrstva, javni skladi in javne agencije). Namen KT je vzpostaviti povezavo med MF (strokovnjaki za državno pomoč, odgovorni za določeno področje oz. raziskave, razvoj in inovacije) in organom, ki dodeljuje, da bi zagotovili medsebojno izmenjavo informacij o aktualnih vprašanjih, izmenjavo znanja, svetovanje in hitro reševanje odprtih vprašanj.</p>
3. Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah	Da	<p>Vzpostavljeni so učinkoviti mehanizmi za zagotavljanje skladnosti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), ki vključujejo:</p> <p>1. ureditve za zagotovitev skladnosti programov, ki jih podpirajo skladi, in njihovega izvajanja z ustreznimi določbami Listine;</p>	Da	Postopkovnik za zagotavljanje horizontalnega omogočitvenega pogoja »Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah« (postopkovnik, ki ga je pripravil OU)	<p>Postopkovnik je izvedbeni okvir tega pogoja v fazi programiranja in spremljanja implementacije (vključno s preverjanji in vrednotenjem itd.). Ukrepi postopkovnika bodo vključeni v pripravo nacionalne izvedbene uredbe za izvajanja OP ESPRA, ki opredeljuje pravila porabe sredstev ESPRA, poslovnik o ustanovitvi OzS), pravila in dokumente OU (opis sistema upravljanja in nadzora, navodila in usmeritve, kontrolni list) in druge dejavnosti upravljanja.</p> <p>Center za človekove pravice in druge</p>

Omogočitveni pogoji	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
					<p>relevantne institucije (Sektor za človekove pravice na MZZ, Zagovornika načela enakosti, Informacijski pooblaščenec ipd.) bodo člani medresorske projektne skupine, ki bo ves čas sodelovala pri obravnavanju pritožb in njihovem reševanju (glej merilo 2). Kršitve bodo obravnavane v skladu z veljavnimi postopki varstva človekovih pravic. Osebe, sodelujoče pri spremljanju izvajanja Listine, bodo ves čas deležne ustreznega izobraževanja, ki bo predvidoma organizirano v sodelovanju s Centrom za človekove pravice.</p>
		<p>2. ureditve poročanja odboru za spremljanje o primerih neskladnosti operacij, ki jih podpirajo skladi, z Listino in pritožbah glede Listine, predloženih v skladu z ureditvami na podlagi člena 69(7).</p>	<p>Da</p>	<p>Postopkovnik za zagotavljanje horizontalnega omogočitvenega pogoja »Učinkovita uporaba in izvajanje Listine o temeljnih pravicah</p>	<p>V OzS se zagotovijo predstavniki organov za varovanje človekovih pravic in/ali organov za enakost.</p> <p>V skladu s poslovníkom se OzS enkrat letno seznanjajo s pritožbami, vsebinsko, ugotovljenimi neskladji v okviru operacij OP ESPRA ter ustreznimi popravilnimi ukrepi proti ponavljanju kršitev.</p> <p>OzS bo enkrat letno poročala odgovorna oseba OU; pripravila bo poročilo na podlagi preverjanj in ugotovitev revizijskih postopkov, EU/nacionalnih nadzornih institucij in drugih virov, v okviru poročil o kršitvah Listine in pritožbah na Listino ter na pobudo in ob pomoči članov projektne skupine, ki se bo sestala predvidoma 2x letno (glej merilo 1). Nacionalna uredba, ki opredeljuje pravila porabe sredstev EU, bo pravna podlaga za zagotavljanje učinkovitega pravnega varstva v primeru neskladnosti poslovanja z Listino. Spletna stran za ESPRA se nadgrajuje s spletnim obrazcem za pritožbe na podlagi 7. odstavka 69. člena Uredbe (EU)</p>

Omogočitveni pogoj	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
					2021/1060. Informacije za OzS bodo vključevale pritožbe in primere neskladij.
4. Izvajanje in uporaba Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v skladu s Sklepom Sveta 2010/48/ES	Da	<p>Vzpostavljen je nacionalni okvir za izvajanje Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov, ki vključuje:</p> <p>1. cilje z merljivimi vrednostmi, zbiranje podatkov in mehanizme spremljanja;</p> <p>2. ureditve za zagotovitev, da se politika, zakonodaja in standardi dostopnosti ustrezno upoštevajo pri pripravi in izvajanju programov;</p>	Da	<p>Akcijski program za invalide 2022 - 2030 (API) je sprejela Vlada RS leta 2021; velja od 1. 1. 2022.</p> <p>Cilji so uresničevanje, spodbujanje, varovanje in zagotavljanje polnega in enakega uživanja človekovih pravic invalidov ter spodbujanje spoštovanja njihovega dostojanstva. 13 temeljnih ciljev s 120 ukrepi je v skladu z mednarodnimi dokumenti, Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov, novo strategijo EU za invalide 2021–2030 ter Agendo za trajnostni razvoj 2030, in celovito urejajo vsa področja življenja invalidov.</p> <p>Za k o n o ratifikaciji konvencije o pravicah invalidov in izbirnega protokola h konvenciji o pravicah invalidov (MKPI)</p> <p>Zakonodaja</p>	<p>Vlada RS je oktobra 2021 sprejela API; namen je spodbujati, varovati in zagotavljati polnopravno in enakovredno uživanje človekovih pravic invalidov in spodbujanje njihovega dostojanstva. 7. 4. 2022 je bila imenovana Komisija za spremljanje API. V njej so predstavniki vseh resornih ministrstev, strokovnih organizacij, Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije ter drugih invalidskih organizacij in Zveze društev upokojencev. Naloga Komisije je priprava letnega poročila o izvajanju API za Vlado RS. Poročevalci beležijo vse dejavnosti, ki so bile izvedene v letu v okviru predvidenih 13 ciljev in 120 ukrepov API. Mnenje na letno poročilo Komisije poda Svet za invalide (posvetovalni, neodvisen tripartitni organ, ustanovljen na podlagi 33. člena Konvencije ZN o pravicah invalidov in EU strategije za invalide 2021-30), ki je med drugim zadolžen za spodbujanje in spremljanje izvajanja Zakona o ratifikaciji Konvencije kot tudi za spremljanje implementacije API.</p> <p>Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti opravlja naloge iz pristojnosti, ki se nanašajo na varstvo in pravice invalidov. Leta 2008 je za RS začela veljati predmetna Konvencija.</p> <p>Pri pripravi programa je bilo resorno pristojno ministrstvo vključeno v okviru</p>

Omogočitveni pogoj	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
					<p>medresorskega usklajevanja. Nadalje bo vključeno pri izvajanju programa kot član Odbora za spremljanje.</p> <p>Možnosti za boljše vključevanje so v okviru spodbujanja vlagateljev z merili za izbor operacij, in sicer dodatnimi točkami pri izboru po posameznih prednostnih nalogah. Tu se bo osredotočilo še posebej na zagotavljanje dostopnosti do fizičnega okolja (npr. urejen dostop za invalide do ribarnice, ribiških delavnic, itd.), vključevanje invalidov na trg delovne sile ter posredno s spodbujanjem uživanja rib in ribjih izdelkov v okviru komunikacijskih dejavnosti. Pri pripravi nacionalne izvedbene uredbe in javnih razpisov se bo upoštevala vsa zakonodaja in standardi. Prav tako velja načelo dostopnosti sredstev za vse ranljive skupine.</p>
		<p>3. ureditve poročanja odboru za spremljanje o primerih neskladnosti operacij, ki jih podpirajo skladi, s Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov in pritožbah glede navedene konvencije, predloženih v skladu z ureditvami na podlagi člena 69(7).</p>	<p>Da</p>	<p>Akcijski program za invalide 2022–2030</p>	<p>Organ upravljanja bo imenoval odgovorno osebo, ki bo zadolžena za spremljanje in pripravo letnega poročila o ugotovljenih neskladjih v postopkih upravljalnih preverjanj, revizij, vloženih spletnih pritožb, ugotovitvah Komisije za spremljanje API, ter o izvedenih popravljalnih ukrepih. Organ upravljanja bo v sodelovanju z MDDSZ in drugimi resorji poročilo predstavil na letnem OzS.</p> <p>Poročilo bo vsebovalo informacijo o ugotovljenih neskladjih in pritožbah, vsebini in izvedenih popravljalnih ukrepih.</p> <p>Pritožbe bosta zbirala tudi OU, zato bo na njegovi spletni strani objavljen obrazec za</p>

Omogočitveni pogoji	Izpolnjevanje omogočitvenega pogoja	Merila	Izpolnjevanje meril	Sklic na zadevne dokumente	Utemeljitev
					pritožbe na podlagi 7. odstavka 69. člena Uredbe (EU) 2021/1060.

5. Organi, pristojni za program

Sklic: člen 22(3)(k) ter člena 71 in 84 uredbe o skupnih določbah

Tabela 13: Organi, pristojni za program

Organi, pristojni za program	Ime nosilca	Kontaktna oseba	Položaj	E-naslov
Organ upravljanja	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Ana Le Marechal Kolar	Generalna direktorica Direktorata za hrano in ribištvo	espra.mkgp@gov.si
Revizijski organ	Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna	Patricija Pergar	direktorica Urada	mf.unp@gov.si
Telo, ki prejema plačila Evropske komisije	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Urška Jančar	vodja Službe za finance	gp.mkgp@gov.si
Računovodska funkcija, če je zaupana telesu, ki ni organ upravljanja	Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja	mag Ervin Kosi	namestnik generalnega direktorja	aktrp@gov.si

5. Organi, pristojni za program

Porazdelitev povrnjenih zneskov za tehnično pomoč v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah, če je za prejemanje plačil Komisije opredeljenih več teles

Sklic: člen 22(3) uredbe o skupnih določbah

Tabela 13A: Del odstotnih deležev iz člena 36(5)(b) uredbe o skupnih določbah, ki bi se povrnili organom, ki prejemajo plačila Komisije v primeru tehnične pomoči v skladu s členom 36(5) uredbe o skupnih določbah (v odstotnih točkah)

6. Partnerstvo

Sklic: člen 22(3)(h) uredbe o skupnih določbah

OP ESPRA 2021-2027 je rezultat sodelovanja med Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kot Organom upravljanja, ekonomskimi in socialnimi partnerji ter drugimi zainteresiranimi stranmi. V RS se te oblike partnerstva uporabljajo pri pripravi vseh razvojnih programov. Partnerji za program OP ESPRA 2021 – 2027 so pomembni z vidika načrtovane uporabe sklada, ki prispevajo v program. Pri načrtovanju vsebin OP ESPRA 2021-2027 je tako Organ upravljanja vključil deležnike na državni in lokalni ravni v vse stopnje priprave programa, ki ga sestavljajo priprava, izvajanje, spremljanje in vrednotenje, v skladu z Evropskim kodeksom dobre prakse za partnerstvo.

S sklepom ministra so bile vzpostavljene 4 delovne skupine za pripravo Nacionalnega strateškega načrta za razvoj akvakulture v RS za obdobje 2021-2027 in operativnega programa, glede na posamezna tematska področja:

- za morske gospodarske ribiče: vključeni so bili morski gospodarski ribiči različnih ribolovnih tehnik (stoječe mreže, plavarice, koče) in Zavod za ribištvo Slovenije;
- za akvakulturo in predelavo v ribištvu: vključeni so bili predstavniki podjetij v sektorju akvakulture (hladnovodna, toplovodna, marikultura) in predelave, Društvo rejcev vodnih živali, pristojni organi za izdajanje dovoljenj v akvakulturi (Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Direkcija RS za vode, Zavod RS za varstvo narave, Nacionalni inštitut za javno zdravje), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Društvo za preučevanje ptic in varstvo narave ter Zavod za ribištvo Slovenije.
- za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost: vključeni so bili predstavniki lokalnih območij sektorja morskega gospodarskega ribolova in akvakulture ter 4 LASR, ki delujejo v programskem obdobju 2014-2020;
- za pomorske zadeve: vključeni so bili predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za kulturo, Uprave RS za pomorstvo, Agencije RS za okolje, Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Zavoda za ribištvo Slovenije.

Naloge delovnih skupin so oblikovanje Nacionalnega strateškega načrta za razvoj akvakulture v RS za obdobje 2021-2030, priprava vsebin partnerskega sporazuma ter OP ESPRA 2021-2027 za posamezna področja, podajanje stališč in dopolnitev na zakonodajne predloge Evropske unije za večletni finančni okvir za obdobje 2021-2027, sodelovanje in pogajanja z Evropsko komisijo glede vsebin krovnih dokumentov, sodelovanje z nacionalnim izvajalcem izdelave celovite presoje vpliva na okolje (okoljsko poročilo in dodatek za varovana območja) ter dejavno sodelovanje na delavnicah in predstavitev s širšo skupino deležnikov.

Proces soustvarjanja vsebin OP ESPR 2021–2027 s širšimi skupinami deležnikov je potekal v obliki celodnevni delavnic in se je zasnova skupaj z delovnimi skupinami. Za lažjo in učinkovitejšo izvedbo delavnic je bil izbran zunanji izvajalec. Skupaj so se identificirala področja, na katerih se deležniki soočajo z največ izzivi, določile so se podlage za SWOT analizo, potrebe ter nabor morebitnih aktivnosti in najbolj ustrezni kazalniki rezultata na ravni posameznega cilja na relevantnih področjih. Po vsaki izvedeni delavnici se je ovrednotila uspešnost načina dela. Tako so se predvidene dejavnosti in način dela še naprej prilagajali potrebam in lastnostim različnih skupin deležnikov. Na ta način se je zagotovilo učinkovito in kvalitetno soustvarjanje vsebin. Vsaka delavnica je bila prilagojena specifikam in zahtevam posameznega tematskega področja. Na vsaki delavnici so bili prisotni in aktivno vključeni tudi predstavniki ministrstva, ki pokrivajo ta področja. Njihova vloga je bila ključna za podporo procesu. Med delavnicami so udeleženci v skupinah motivirali za sodelovanje in odgovarjali na morebitna vsebinska vprašanja.

Organ upravljanja je izvedel 10 delavnic za širši krog deležnikov za vsako področje. V prvem sklopu v mesecu oktobru 2019 je bilo izvedenih 5 delavnic na temo priprave SWOT analize, potreb, aktivnosti in nabora relevantnih kazalnikov. V drugem sklopu delavnic (3), ki so se izvedle v mesecu januarju 2020, je potekala razprava glede nabora ukrepov ter določitve ciljnih vrednosti kazalnikov. Ključno je bilo, da se je predlog ukrepov in kazalnikov soustvarjal v okviru delavnic, da bi slednji odgovarjali na dejanske potrebe deležnikov s posameznih področij in bi tako v prihodnjem finančnem obdobju ukrepi in kazalniki ustrezali dejanskemu stanju področij v slovenskem prostoru. V decembru 2019 se je izvedla delavnica s FAME, na kateri se je določil princip za zasnovo ciljnih vrednosti kazalnikov rezultatov za posamezna področja. Na vsaki delavnici se je opozorilo tudi na navezave OP ESPR 2021–2027 z Jadransko-Jonsko makroregionalno strategijo. Še dodatno se je izvedlo tudi izobraževanje za rejce vodnih živali glede različnih oblik povezovanja in izvajanja shem kakovosti (organizacija proizvajalcev skladno z določili Uredbe EU 1379/2013, združenja proizvajalcev, vključitev v projekte Zbornice za gospodarstvo, vključitev v sheme kakovosti, vključitev v promocijo sektorja skladno s pravili Zakona o promociji) in izvajanja shem kakovosti. Po delavnici je Sektor predebatiral različne rešitve. MKGP ni prejel nobene uradne pobude za organiziranje sektorja. Ne glede na to bomo z osveščanjem o koristih za sektor (odpornost) v primeru organiziranja nadaljevali in k sodelovanju povabili tudi druge zunanje strokovnjake.

Po vsaki izvedeni delavnici z deležniki za posamezno področje se je opravila refleksija in ovrednotila uspešnost načina dela. S sodelovanjem in preglednim posvetovanjem med deležniki ter z analizo obstoječih izzivov in potreb smo prispevali k učinkovitemu izvajanju politik ter upravljanju na več ravneh. Spodaj povzemamo, kaj je v procesu delovalo oziroma kaj smo se skozi proces soustvarja z deležniki naučili:

→ Večkratna srečanja z relevantnimi deležniki: pripravljalne delavnice s predstavniki delovnih skupin, so se izkazale za odličen način za spoznavanje ter začetek vzpostavljanja zaupanja med naročnikom, izvajalcem in drugimi relevantnimi deležniki. To je pomembno zlasti zaradi izboljšanja in nenehne krepitve komunikacijskih kanalov v luči zagotavljanja uspešnega in učinkovitega izvajanja OP ESPRA 2021-2027, kot je bilo ugotovljeno v sprotnem vrednotenju OP za izvajanje ESPR v RS za obdobje 2014-2020.

→ Pogovori o ključnih izzivih pri delu z deležniki: z delovnimi skupinami se je pred delavnicami preverilo, na kaj je treba biti še posebej pozoren pri komunikaciji in delu z uporabniki, zamislili so se negativni scenariji in se ustrezno pripravili nanje.

→ Prilagojen program delavnic za posamezna področja: ker se deležniki po področjih precej razlikujejo, se je program in vsebina delavnic prilagajala pričakovanjem in potrebam udeležencev, kar se je izkazalo za zelo učinkovito in je bilo tudi pozitivno sprejeto s strani deležnikov.

→ Vizualizacija in poenostavitev ključnih informacij: s pripravo plakatov in poenostavljenih šablon za delo se je poskrbelo, da so udeleženci boljše razumeli obravnavano vsebino in o njej razpravljali.

→ Aktivno vključevanje predstavnikov ministrstva: aktivno sodelovanje predstavnikov ministrstva na delavnicah se je izkazalo za koristno za njihov vpogled v obravnavane teme in spoznavanje z deležniki, za podporo procesu in zagotavljanju fokusa skozi delavnice ter za vzpostavljanje zaupanja med deležniki in ministrstvom. Celodnevna prisotnost direktorja in vodje sektorja je bila prav tako pozitivno sprejeta.

→ Transkripcija vsebin takoj po delavnicah: poskrbljeno je bilo, da je imela vsaka skupina na delavnici po enega predstavnika ministrstva, ki je spremljal pogovore in po koncu delavnice pripravil transkripcijo vsebin, ki jih je ustvarila posamezna skupina.

→ Aktivacija in motiviranje ključnih deležnikov: pri aktivnem vključevanju različnih deležnikov je bilo treba poskrbeti, da so se upoštevale njihove motivacije in potrebe (npr. pri vključevanju ribičev je bilo potrebno upoštevati njihove delovne aktivnosti, ki se skozi sezono spreminjajo), ter temu primerno prilagoditi komunikacijski kanal in komunikacijsko vsebino.

→ Priložnost za medosebno spoznavanje deležnikov: iz delavnic je bilo večkrat razvidno, da se nekateri izmed deležnikov med seboj ne poznajo. Tovrstni procesi soustvarjanja ponujajo priložnost za izmenjavo informacij in povezovanje med deležniki ter posledično krepitev sektorja in priložnosti za nove sinergije.

Po zaključku vseh delavnic so se v sodelovanju z delovnimi skupinami izoblikovale končne vsebine OP ESPRA 2021-2027. Usklajena verzija je bila skupaj z okoljskim poročilom predstavljena tudi na javni razgrnitvi. Prav tako se je izvedla javna objava in medresorsko usklajevanje, kjer bodo socialni partnerji in ostali deležniki ponovno vključeni, da podajo zaključne pripombe. S pripravo programa bo seznanjena tudi Vlada RS.

Organ upravljanja bo s prakso vključevanje partnerjev in deležnikov nadaljeval tudi po potrditvi OP ESPRA 2021-2027, in sicer pri izvajanju, spremljanju in vrednotenju operativnega programa. Vsem ustreznim partnerjem, ki sodelujejo in prispevajo k oblikovanju OP ESPRA 2021-2027, bomo poslali poziv za izbor članov v odbor za spremljanje izvajanja programa. Pri sklicu in sestavi odbora za spremljanje za OP ESPRA 2021-2027 bomo zagotovili potreben nabor predstavnikov ciljnih skupin programa.

V okviru priprave OP ESPRA 2021-2027 bomo v luči vzpostavljanja programskih struktur in postopkov, tako v procesu vmesnega in sprotne vrednotenja, sproti seznanjali pristojne inštitucije in službe (Evropsko Komisijo, UNP, idr.) o podanih priporočilih, kot je bilo ugotovljeno v okviru sprotne vrednotenja OP za izvajanje ESPR v RS za obdobje 2014-2020.

Nacionalna izvedbena uredba predstavlja nacionalno pravno podlago za izvajanje ukrepov in je v skladu s pravnim redom RS, Pred potrditvijo bo dana v javno in medresorsko obravnavo, kjer bodo deležniki lahko podali svoje predloge in pripombe.

7. Komuniciranje in prepoznavnost

Sklic: člen 22(3)(j) uredbe o skupnih določbah

V okviru Uredbe CPR bomo zagotavljali, da bodo dosežki OP ESPRA 2021-2027 dostopni splošni javnosti. Za bolj učinkovito komunikacijo z javnostjo in sinergijo med komunikacijskimi dejavnostmi, ki se izvajajo na pobudo EK, bodo dodeljena sredstva porabljena tudi za obveščanje o političnih in prednostnih nalogah Unije. Komunikacija, prepoznavnost in preglednost se bodo izvajali v skladu s členi 46-50 Uredbe (EU) št. 2021/1060 in 60. členom Uredbe (EU) št. 2021/1139. Osredotočili se bomo na prepoznavnost programa in možnosti financiranja iz OP ESPRA 2021-2027. Komunikacijske dejavnosti bodo morebitne vlagatelje spodbujale k odločitvam za učinkovito koriščenje EU sredstev.

Uporabili bomo različne ukrepe obveščanja javnosti in promocije ter pri tem upoštevali različne ciljne skupine. Ukrepi informiranja in promocije se bodo izvajali v skladu s komunikacijsko strategijo za programsko obdobje 2021-2027, ki zagotavlja, da bodo potencialni upravičenci in splošna javnost obveščeni o možnostih podpore iz OP ESPRA 2021-2027. Posebni cilji ukrepov obveščanja javnosti in promocije so zagotavljanje informiranja o obstoju programa ter možnostih sodelovanja v programu, pravočasnega izvajanja uspešnih projektov, strukturiranega in kakovostnega komuniciranja za potencialne in dejanske upravičence, s poudarkom na možnostih, ki jih program ponuja za njihov razvoj, kasnejših upravnih in prijavnih postopkih, merilih za izbor, objavljane uspešnih projektov in dobrih praks ter obveščanje javnosti o koristih ESPRA, rezultatih izbora in izvedb projektov Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo. Usmerjeni bomo na: potencialne ter dejanske upravičence OP ESPRA 2021-2027, strokovno javnost, širše ciljne skupine na ravni posameznih aktivnosti, ki so navedene v OP ESPRA 2021-2027, strokovne organizacije, Odbor za spremljanje, medije in širšo javnost.

Ukrepi bodo vključevali tiskano in avdiovizualno gradivo (npr. brošure, informativni letaki, navodila za prijavitelje ...) in različne publikacije, aktivno udeležbo na konferencah, okroglih mizah, delavnicah, tiskovnih konferencah, seminarjih, razstavah in sejmih. Zdi se tudi, da bo treba več energije posvetiti družbenim omrežij in spletnih medijev ter t. i. mreženju. V primeru nadaljnjega trajanja epidemije in drugih kriz se bodo distribuirale elektronske verzije publikacij in t. i. newsletter. Organ upravljanja bo iskal tudi druge rešitve komunikacije. Za večjo prepoznavnost OP ESPRA 2021-2027 bo pripravljeno tudi promocijsko gradivo. Komunikacijske aktivnosti se bodo dopolnjevale z izvajanjem splošne generične promocijske kampanje, kjer se bo posredno promoviralo tudi sklad. Ob objavi javnih razpisov bo izvedena tudi predstavitev razpisa. Pri komunikaciji s potencialnimi vlagatelji bomo, kjer bo to potrebno, sodelovali s Službo za odnose z javnostmi in promocijo. Prav tako pa bomo, kjer bo to mogoče, sodelovali z Mrežo za podeželje. Vse promocijske in komunikacijske dejavnosti se bodo stalno ocenjevale. Spremljalo se bo izvedene aktivnosti v okviru kazalnika število izvedenih aktivnosti (delavnic, seminarjev, sejmov, objav v medijih, itd.). Ta kazalnik se bo ovrednotil v okviru vrednotenja programa.

V sodelovanju z ostalimi skladi partnerskega sporazuma se bo za zagotovitev preglednosti podpore iz skladov pripravilo skupen logotip in spletno stran <https://evropskasredstva.si/>, na kateri bo možno najti vse informacije o OP ESPRA 2021-2027. Spletna stran bo delujoča v 6 mesecih od potrditve programa. Potentialni upravičenci bodo lahko našli vse potrebne informacije o posameznih aktivnostih in izvajanju programa: pogojih za pridobitev sredstev v okviru OP ESPRA 2021-2027, postopkih za pregled vlog za financiranje in zadevnih rokov, merilih za izbor dejavnosti, ki bodo sofinancirane. Tam bodo objavljeni javni razpisi z razpisno dokumentacijo in vse informacijske točke, kjer bo mogoče dobiti dodatne informacije, prav tako pa seznam izvedenih operacij in upravičencev. Spletno mesto bo orodje za doseg vseh zgoraj navedenih ciljnih skupin.

Z namenom zagotavljanja prepoznavnosti OP ESPRA 2021-2027 se bo Organ upravljanja vključeval v skupne dejavnosti ESI skladov, skupne komunikacijske dogodke in skupne promocijske dejavnosti ter v skupne mreže (npr. slovenska ter EU mreža za komuniciranje med skladi). V ukrepe obveščanja javnosti bodo poleg socialnih partnerjev vključeni tudi: informacijska središča o EU in predstavništva Komisije v državah članicah ter izobraževalne in raziskovalne ustanove.

Komunikacijske aktivnosti se bodo financirale iz tehnične pomoči oziroma iz drugih virov. V skladu z 48. členom Uredbe (EU) št. 2021/1060 sta v okviru Organa upravljanja določena uradnik za komuniciranje in njegov namestnik, ki bosta delala z evropsko mrežo uradnikov za komuniciranje evropskih skladov.

Uradnik za komuniciranje se bo povezoval z različnimi ciljnimi skupinami in javnostmi, vezanimi na področja ESPRA.

8. Uporaba stroškov, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški

Sklic: člena 94 in 95 uredbe o skupnih določbah

Tabela 14: Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški

Načrtovana uporaba členov 94 in 95 uredbe o skupnih določbah	Da	Ne
Od sprejetja programa se bo uporabljalo povračilo prispevka Unije na podlagi stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj v okviru prednostne naloge v skladu s členom 94 uredbe o skupnih določbah (če je odgovor pritrdilen, izpolnite Dodatek 1).	☐	☒
Od sprejetja programa se bo uporabljalo povračilo prispevka Unije na podlagi financiranja, ki ni povezano s stroški, v skladu s členom 95 uredbe o skupnih določbah (če je odgovor pritrdilen, izpolnite Dodatek 2).	☐	☒

Dodatek 1

A. Povzetek glavnih elementov

Prednostna naloga	Specifični cilj	Ocenjeni delež končnih dodeljenih finančnih sredstev v okviru prednostne naloge, za katerega se bodo uporabljale poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov, v %	Vrste zajetih operacij		Kazalnik, ki sproži povračilo		Merska enota za kazalnik, ki sproži povračilo	Vrsta poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov (standardna lestvica stroškov, pavšalni zneski in pavšalne stopnje)	Znesek (v EUR) ali odstotni delež (v primeru pavšalne stopnje) poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov
			Oznaka	Opis	Oznaka	Opis			

Dodatek 1

B. Podrobnosti glede na vrsto operacije

Dodatek 1

C. Izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj

1. Vir podatkov, uporabljenih za izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov ali pavšalnih stopenj (kdo je predložil, zbral in evidentiral podatke; kje so podatki shranjeni; presečni datumi; potrjevanje itd.)

--

2. Navedite, zakaj sta predlagana metoda in izračun na podlagi člena 94(2) uredbe o skupnih določbah relevantna za vrsto operacije.

3. Navedite, kako so bili izračuni narejeni, vključno zlasti s predpostavkami v smislu kakovosti ali količin. Če je to relevantno, je treba uporabiti in na zahtevo predložiti statistične dokaze in referenčne vrednosti v obliki, ki jo lahko uporabi Evropska komisija.

--

4. Pojasnite, kako ste zagotovili, da so bili v izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnega zneska ali pavšalne stopnje vključeni le upravičeni izdatki.

--

5. Ocena revizijskega organa v zvezi z metodologijo za izračun in zneski ter ureditvijo za zagotovitev potrjevanja, kakovosti, zbiranja in shranjevanja podatkov.

--

Dodatek 2

A. Povzetek glavnih elementov

Prednostna naloga	Specifični cilj	Znesek, zajet s financiranjem, ki ni povezano s stroški	Vrsta operacije		Pogoji, ki jih je treba izpolniti/rezultati, ki jih je treba doseči, da Komisija izplača povračilo	Kazalnik		Merska enota za pogoje, ki jih je treba izpolniti/rezultate, ki jih je treba doseči, za povračilo s strani Komisije	Predvidena vrsta metode povračila, ki se uporablja za povračila upravičencu oziroma upravičencem
			Oznaka	Opis		Oznaka	Opis		

B. Podrobnosti glede na vrsto operacije

Člen 22(3) uredbe o skupnih določbah

Republika Slovenija načrtuje operacije strateškega pomena v okviru naslednjih aktivnosti:

- Varovanje in obnavljanje vodne in morske biotske raznovrstnosti
- Upravljanje, obnavljanje in spremljanje območij NATURA 2000 in zavarovanih območij ter izvajanje prednostnega okvira ukrepanja

Predvidena časovnica je od 2023 do 2028, odvisno od posamezne operacije, ki bo izbrana. Na izbranih aktivnostih so namreč predvidene operacije, ki bodo trajale dlje časa.

Organ upravljanja bo kot upravičenec v okviru teh operacij sledil obvezam glede poročanja in komuniciranja o operacijah strateškega pomena v skladu z Uredbo (EU) št. 2021/1060.

Dodatek 4

Akcijski načrt ESPRA za vsako najbolj oddaljeno regijo

DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalna referenca	Referenčna oznaka Komisije	Datoteke	Datum pošiljanja	Poslal
------------------	-----------------	-----------------	-------------------	----------------------------	----------	------------------	--------